

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

NÖRO LİNGÜİSTİK PROGRAMLAMA DESTEKLİ
BİREYSEL SES EĞİTİMİNİN
ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Tuba KILIÇ

Ankara-2010

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

NÖRO LİNGVİSTİK PROGRAMLAMA DESTEKLİ
BİREYSEL SES EĞİTİMİNİN
ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

DOKTORA TEZİ

Tuba KILIÇ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. A. Meral TÖREYİN

Ankara-2010

GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Tuba KILIÇ'a ait, “NÖRO LİNGVİSTİK PROGRAMLAMA DESTEKLİ BİREYSEL SES EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ” başlıklı tezi, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda **DOKTORA TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı:

İmza

Başkan: Prof. Dr. Salih AKKAŞ

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Dr. A.Meral TÖREYİN

Üye: Prof. Suna ÇEVİK

Üye: Prof. Mustafa APAYDIN

Üye: Yrd. Doç. Dr. A. Füsun ÖKSÜZOĞLU

ÖNSÖZ

Eğitimde iletişim ve algılama, öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan temel yapı taşlarını oluşturmaktadır. İletişim sırasında öğrencilerin etkin olan algılama biçimlerinin bilinmesi ile doğru ve uygun yöntemlerden yararlanılarak gerçekleştirilecek öğretimin, öğretim sürecinden beklenen kazanımların daha kısa sürede elde edilmesine imkân vereceği düşünülmektedir. Yapılan bilimsel araştırmalarda algılama ve düşünme sırasında gerçekleşen göz hareketlerinin, beyindeki algılama kanallarına ilişkin ipuçları verdiği saptanmıştır. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde yararlanılan Nöro Linguistik Programlama alanı, algılama ve öğrenme biçimlerinin incelenmesi ile doğru ve etkili iletişimden beklenen sonuçların kazanılmasına yönelik etkin bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu disiplin adı altında yurtdışında kurulmuş üniversiteler ve enstitüler bulunmaktadır (NLP and Coaching Institute of California, www.nlpc.com; NLP Institute, www.nlpinstitute.com; Irish Institute of NLP, www.nlp.ie; NLP University, www.nlpu.com, http://en.wikipedia.org/wiki/NLP_University). Türkiye’de Maltepe Üniversitesi’nde, üniversite destekli sertifikasyon programları gerçekleştirilmekte (www.yenibilinc.com), Gazi Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programında “İngilizce Öğretiminde Yer Alan (Biyolojik ve Sosyolojik Faktörler) Nöro Linguistik Programlama (NLP) ve Drama Kullanımı” isimli sekiz kredili zorunlu ders yer almaktadır.

Araştırmaya; ülkemizde müzik eğitimi anabilim dallarında yürütülen ve mesleki müzik eğitiminin alt basamaklarından olan bireysel ses eğitimi III dersinde, öğrencilerin öğrenme biçimlerinin belirlenerek gerçekleştirilecek bireysel ses eğitiminin, öğrencilerin performanslarını nasıl etkileyeceği temel noktasından hareket edilerek başlanmıştır. Araştırmada, Nöro Linguistik Programlamada *temsil sistemleri* öğrenme üzerinde dikkatini yoğunlaştırmada *aynalama* ve *uyum*, ders kapsamında gözlenmesi beklenen davranışların pekiştirilmesinde ise *çapalama* teknikleri kullanılarak yararlanılmış ve ses eğitimi alanında öğretimde kullanılabilirliği saptanmıştır. Nöro Linguistik Programlama destekli bireysel ses eğitiminin, öğrencilerin şarkı söyleme performanslarında olumlu ve etkili sonuçları olduğu görülmüştür.

Bu araştırmanın her aşamasında önerilerde bulunarak beni yönlendiren tez danışmanım Prof.Dr. Ayşe Meral TÖREYİN'e, değerli zamanlarını ayırıp, öneri ve fikirleriyle bana yol gösteren Prof. Suna ÇEVİK'e ve Yrd.Doç.Dr. Ayşe Füsün ÖKSÜZOĞLU'na teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Doktora eğitimim süresince değerli bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım, yapıcı görüş ve önerileriyle desteklerini esirgemeyen çok değerli öğretmenlerim Prof.Dr. Ali UÇAN'a, Prof. Mustafa APAYDIN'a, Prof.Dr. M.Cihat CAN'a, Doç.Dr. Aytekin ALBUZ'a ve Doç.Dr. Rıdvan SÜER'e sonsuz minnet ve şükranlarımı sunarım.

Araştırmanın deneysel aşamasından elde edilen kamera kayıtlarının değerlendirilmesinde, değerli zamanlarını ayırarak özverili yaklaşımlarıyla araştırma için yardımlarını esirgemeyen Prof. Suna ÇEVİK'e, Doç.Dr. Nalan YİĞİT'e, Yrd.Doç. Dr. Sema SEVİNÇ'e ve Yrd.Doç.Dr. Nurdan KIZILDELİ'ye, araştırmanın gerek uygulama, gerekse çözümleme boyutunda yardımlarını esirgemeyen, büyük bir sabır ve fedakârlıkla destek olan çok değerli arkadaşım ve meslektaşım Öğr.Gör. Kaan YÜKSEL'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın çeşitli aşamalarında görüşlerinden yararlandığım Yrd.Doç.Dr. Özlem ÖMÜR'e, Yrd.Doç.Dr. Erdal TUĞCULAR'a, Yrd.Doç.Dr. Selçuk BİLGİN'e, değerli katkılarından dolayı Doç.Dr. Halil YURDUGÜL'e, bana mânevî destekleriyle güç veren akademisyen arkadaşlarım ve meslektaşlarım; Yrd.DoçDr. Özlem ONUK'a, Yrd.Doç.Dr. Mehtap AYDINER'e, Yrd.Doç.Dr. Feyzan GÖHER'e, Arş.Gör. Mustafa Ulaş ATASOY'a, Döndü DULKADİR'e ve Pınar ŞAHİN'e, 2009-2010 öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenimlerine devam eden lisans 3. ve lisans 2. sınıf öğrencilerine ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Tuba KILIÇ

ÖZET**NÖRO LİNGÜİSTİK PROGRAMLAMA DESTEKLİ
BİREYSEL SES EĞİTİMİNİN
ÖĞRENCİLERİN PERFORMANSLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ****KILIÇ, Tuba****Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı****Tez Danışmanı: Prof. Dr. A. Meral TÖREYİN****Mayıs-2010**

Bu araştırma; Nöro Linguistik Programlama destekli bireysel ses eğitiminin öğrencilerin performansları üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın, betimsel ve deneysel olmak üzere iki deseni vardır. Araştırmanın alt problemlerinin çözümlenebilmesi için gerekli verilerin toplanmasında; betimsel boyutta anket ve görüşme formu uygulanmış, görüşme formu çözümlenmelerinde video kamera kayıtları izlenerek gözlem yapılmış, deneysel boyutta ise *son test deney kontrol gruplu deneysel model* kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini; 2009-2010 öğretim yılının güz yarısında, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın, lisans 2. sınıfında bireysel ses eğitimi III dersini almakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise; bu evren içerisinde seçilen 30 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında öğretimi gerçekleştirilen uygulama eserleri; Andrea FALCONIERI'e (1585~1586-1656) ait 'Vezzasette e Care Pupillette' adlı 'arie antiche' ile düzenlemesi Ferit Hilmi ATREK'e (1908-2006) ait 'Geyik Avı' adlı türküdür.

Bireysel ses eğitimi III dersi, örneklem grubunu oluşturan 30 öğrencinin her biri ile bireysel olarak gerçekleştirilmiştir. Deneysel uygulama için haftalık çalışma planı oluşturulmuştur. Bu plana göre; uygulama süresi olan üç hafta süresince, her hafta 30, toplam 90 ders saati uygulama gerçekleştirilmiştir. Haftalık bir ders saati olan ders süresi, her bir öğrenci için ikiye bölünmüş, böylece her bir öğrenci ile haftada iki ders olmak üzere toplam bir ders saati bireysel ses eğitimi III dersi uygulanmıştır. Deneysel desen çerçevesinde üç hafta süren eserlerin öğretimi, süregelen öğretim (öğretmen merkezli) ve Nöro Linguistik Programlama destekli öğretim ile gerçekleştirilmiştir. Bu süreyi takiben bir hafta süresince *son test* video kamera kayıtları gerçekleştirilmiştir.

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performanslarının, “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı”na göre değerlendirilmesi sonucunda elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlenmelerinde SPSS 13.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Deney ve kontrol grupları arasında değişkenler bakımından farklılık olup olmadığı varyans analizine dayalı iki faktörlü ANOVA testi ile gerçekleştirilmiştir. İki faktörlü ANOVA testinin gerçekleştirilebilmesi için gereken ilgili değişkenlerin deney ve kontrol gruplarında normal dağılımlı olmaları ve aynı zamanda varyansların homojen olması varsayımının sağlanıp sağlanmadığının ortaya çıkarılması için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Varyansların homojenliğine ilişkin Levene test istatistiği uygulanmıştır. Araştırmada, anlamlılık değeri; $P < 0,05$ kabul edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulguların ışığında; Nöro Linguistik Programlama destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, seslendirme/yorumlamada öğrencilerin şarkı söyleme performansları üzerinde olumlu yönde etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Ses Eğitimi, Nöro Linguistik Programlama, Temsil Sistemleri, Performans.

ABSTRACT**EFFECTS OF INDIVIDUAL VOICE TRAINING
SUPPORTED BY NEURO LINGUISTIC PROGRAMMING
ON THE PERFORMANCE OF STUDENTS****KILIÇ, Tuba****Doctorate (Ph.D.), Branch of Music Education****Advisor: Prof. Dr. A. Meral TÖREYİN****May-2010**

This research aims to find out the effects of Individual Voice Training III Course supported by Neuro Linguistic Programming on the performance of students.

This research has two patterns, namely descriptive and experimental. A survey and interview form in descriptive size is applied, observations are made by watching video camera records in interview form analyses, *final test control group experimental model* is used in the experimental dimension.

The undergraduate students attending Individual Voice Training III Course in grade 2 of Gazi University Fine Arts Department Music Teaching Section in 2009-2010 Fall Semester composes the experimental universe of the research. On the other hand, the experimental sampling of research is formed of 30 students selected from within this universe.

The works forming the descriptive sampling of the research are the ‘arie antiche’ named ‘Vezzasette e Care Pupillette’ composed by Andrea FALCONIERI (1585~1586-1656) and the folk song named ‘Geyik Avı’ by Ferit Hilmi ATREK (1908-2006) used in the scope of research.

Individual voice training course III, the sample group consisted of 30 students was conducted individually with each. The experimental application was created for the weekly study plan. According to this plan, the implementation period of three weeks, every week, 30, was a total of 90 hours per application. Duration of the course hours per week, divided in two for each student, so each student with a teaching hours per week for a total of two courses of individual voice training course administered III. Experimental design works under the three-week-long learning, continuing education (teacher-centered) and Neuro Linguistic Programming was carried out with assisted instruction. During this time one week after the video camera records the final test was conducted.

‘Individual Voice Training III Performance Measuring Tool’ developed in the scope of research is used in the collection of research data. SPSS 13.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) software pack is used in the resolution of data obtained from performance success assessment results for the experiment group and control group students and the statistical resolution of qualitative data obtained directed to the aim of research.

Whether there is a difference between experiment and control groups in terms of variables is performed with *two-way ANOVA (F test) test based on variance analysis*. Kolmogorov-Smirnov test is applied for whether there is normal distribution of concerned variables in the experiment and control groups which is required for the realization of *two-way ANOVA (F test) test* and at the same time whether the assumption that the variances are homogeneous is satisfied. Levene test technique is applied with respect to the homogeneity of variations. In the study, significance value is accepted to be $P < 0,05$ in the research.

In the light of findings obtained from the data analyzed to make the aim of research reach its target; it is found that Individual Voice Training III Course supported by Neuro Linguistic Programming contains statistically meaningful effects when *target behaviors* included in the performance measuring tool are considered.

Keywords: Individual Voice Training, Neuro Linguistic Programming, Representation Systems, Performance.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xx
NOTALAR LİSTESİ	xxi
KISALTMALAR LİSTESİ	xxii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi.....	9
1.1.1. Alt Problemler.....	9
1.2. Amaç.....	11
1.3. Önem.....	11
1.4. Sayıtlar.....	11
1.5. Sınırlılıklar.....	12
1.6. Tanımlar.....	13
1.7. İlgili Araştırmalar.....	15
BÖLÜM 2	27
KURAMSAL ÇERÇEVE	27
2.1. NLP'nın Başlangıç Aşaması, Evreleri ve Felsefesi.....	27
2.2. Nöro Linguistik Programlamanın Tanımı, Amacı ve Unsurları ...	29
2.3. Temsil Sistemleri.....	32
2.3.1. Görsel Temsil Sistemi.....	33
2.3.2. İşitsel Temsil Sistemi.....	33
2.3.3. Kinestetik Temsil Sistemi.....	34

BÖLÜM 3.....	37
YÖNTEM	37
3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni	37
3.2. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklem Grubu.....	41
3.3. Verilerin Toplanması.....	43
3.4. Veri Toplama Araçları	45
3.5. Verilerin Çözümlemesi	64
3.6. Deneysel Uygulama.....	67
BÖLÜM 4.....	74
BULGULAR VE YORUMLAR	74
4.1. 2009-2010 Öğretim Yılı Güz Yarıyılı Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Alan Lisans 2. Sınıf Öğrencilerinden Deney Grubu Öğrencilerinin Temsil Sistemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	74
4.2. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	109
4.3. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	114
4.4. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	118
4.5. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	122

4.6. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	126
4.7. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	130
4.8. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	134
4.9. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	138
4.10. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	142
4.11. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	146
4.12. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	150
4.13. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	154
4.14. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin <i>Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme</i> Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	158
4.15. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserlerine Göre Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri.....	162

BÖLÜM 5.....	166
SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	166
5.1. Sonuçlar	166
5.1.1. 2009-2010 Güz Dönemi Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Alan Lisans 2. Sınıf Öğrencilerinden Deney Grubu Öğrencilerinin Temsil Sistemlerine İlişkin Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar.....	166
5.1.2. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Vezzasette e Care Pupillette’ ve ‘Geyik Avı’ Eserlerine Göre Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performanslarından Elde Edilen Sonuçlar.....	167
5.1.3. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performansları Üzerindeki Etkileri.....	169
5.2. Öneriler	172
KAYNAKLAR.....	174
EKLER.....	185

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Temsil Sistemleri ve Sözcükler	35
Tablo 2. Temsil Sistemleri ve Ayrı Yazılan Birleşik Kelimeler	36
Tablo 3. 2008-2009 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı Lisans 1. Sınıf Bireysel Ses Eğitimi II Dersi Final Puanları Dağılımı	42
Tablo 4. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Adlı Eserin Kimlik Kartı.....	46
Tablo 5. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Adlı Eserin Teknik Analizi	47
Tablo 6. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Adlı Eserin Müziksel Analizi.....	47
Tablo 7. ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Kimlik Kartı.....	51
Tablo 8. ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Teknik Analizi.....	51
Tablo 9. ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Müziksel Analizi	52
Tablo 10. Performans Ölçme Aracının Güvenilirlik Katsayıları	57
Tablo 11. Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı.....	58
Tablo 12. D.Ö.Ü. Arasındaki Uyum İstatistikleri (Kappa) Değerleri	60
Tablo 13. D.Ö.Ü. Arası Güvenilirlikler için Kappa Değeri Düzeyleri	60
Tablo 14. Hedef Davranışların Ölçümlerine İlişkin Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı’nın Güvenilirlik Sonuçları (Cronbach Alfa Değerleri).....	62
Tablo 15. Deney Grubu Öğrenci 1’e Ait Gözlem Formu Sonuçları	76
Tablo 16. Deney Grubu Öğrenci 1’e Ait Anket Formu Sonuçları.....	77
Tablo 17. Deney Grubu Öğrenci 2’ye Ait Gözlem Formu Sonuçları	78
Tablo 18. Deney Grubu Öğrenci 2’ye Ait Anket Formu Sonuçları	79
Tablo 19. Deney Grubu Öğrenci 3’e Ait Gözlem Formu Sonuçları	80
Tablo 20. Deney Grubu Öğrenci 3’e Ait Anket Formu Sonuçları.....	81
Tablo 21. Deney Grubu Öğrenci 4’e Ait Gözlem Formu Sonuçları	83
Tablo 22. Deney Grubu Öğrenci 4’e Ait Anket Formu Sonuçları.....	83
Tablo 23. Deney Grubu Öğrenci 5’e Ait Gözlem Formu Sonuçları	85
Tablo 24. Deney Grubu Öğrenci 5’e Ait Anket Formu Sonuçları.....	85
Tablo 25. Deney Grubu Öğrenci 6’ya Ait Gözlem Formu Sonuçları	87
Tablo 26. Deney Grubu Öğrenci 6’ya Ait Anket Formu Sonuçları.....	87
Tablo 27. Deney Grubu Öğrenci 7’ye Ait Gözlem Formu Sonuçları	89

Tablo 28. Deney Grubu Öğrenci 7'ye Ait Anket Formu Sonuçları.....	90
Tablo 29. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Gözlem Formu Sonuçları	91
Tablo 30. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Anket Formu Sonuçları.....	92
Tablo 31. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Gözlem Formu Sonuçları	93
Tablo 32. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Anket Formu Sonuçları.....	94
Tablo 33. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Gözlem Formu Sonuçları	95
Tablo 34. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Anket Formu Sonuçları.....	96
Tablo 35. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Gözlem Formu Sonuçları	97
Tablo 36. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Anket Formu Sonuçları.....	98
Tablo 37. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Gözlem Formu Sonuçları.....	100
Tablo 38. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Anket Formu Sonuçları.....	101
Tablo 39. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Gözlem Formu Sonuçları	102
Tablo 40. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Anket Formu Sonuçları	103
Tablo 41. Deney Grubu Öğrenci 14'e Ait Gözlem Formu Sonuçları.....	105
Tablo 42. Deney Grubu Öğrenci 14'e Ait Anket Formu Sonuçları.....	106
Tablo 43. Deney Grubu Öğrenci 15'e Ait Gözlem Formu Sonuçları.....	108
Tablo 44. Deney Grubu Öğrenci 15'e Ait Anket Formu Sonuçları.....	109
Tablo 45. 'Geyik Avı' Eserine Ait <i>Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	110
Tablo 46. 'Geyik Avı' Eserine Ait <i>Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	111
Tablo 47. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait <i>Doğru ve Uygun Bir Duruş</i> <i>Sağlayıp Sürdürme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	112
Tablo 48. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait <i>Doğru ve Uygun Bir Duruş</i> <i>Sağlayıp Sürdürme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	113
Tablo 49. 'Geyik Avı' Eserine Ait <i>Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	114
Tablo 50. 'Geyik Avı' Eserine Ait <i>Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	115
Tablo 51. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait <i>Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	116
Tablo 52. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait <i>Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi sonuçları.....	117

Tablo 53. “Geyik Avı Eserine” Ait <i>Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ..	118
Tablo 54. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	119
Tablo 55. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	120
Tablo 56. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	121
Tablo 57. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	122
Tablo 58. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	123
Tablo 59. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	124
Tablo 60. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları..	125
Tablo 61. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	126
Tablo 62. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	127
Tablo 63. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri....	128
Tablo 64. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	129
Tablo 65. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	130
Tablo 66. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	131
Tablo 67. ‘Vezzosette e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	132

Tablo 68. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i> ..	133
Tablo 69. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	134
Tablo 70. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	135
Tablo 71. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	136
Tablo 72. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	137
Tablo 73. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	138
Tablo 74. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	139
Tablo 75. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	140
Tablo 76. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	141
Tablo 77. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	142
Tablo 78 ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	143
Tablo 79. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	144
Tablo 80. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	145
Tablo 81. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	146
Tablo 82. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları</i>	147
Tablo 83. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri</i>	148

Tablo 84. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	149
Tablo 85. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	150
Tablo 86. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	151
Tablo 87. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/ Yorumlama</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	152
Tablo 88. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/ Yorumlama</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	153
Tablo 89. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	154
Tablo 90. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	155
Tablo 91. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	156
Tablo 92. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	157
Tablo 93. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	158
Tablo 94. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları	159
Tablo 95. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme</i> Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri ...	160
Tablo 96. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait <i>Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme</i> Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları.....	161

Tablo 97. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserlerine Yönelik Şarkı Söyleme Performanslarında Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri.....	162
Tablo 98. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri.....	164

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın Genel Deseni	39
Şekil 2. Araştırmanın Deneysel Deseni	40
Şekil 3. Hedef Davranışlara İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi(Geçerlilik) Sonuçları..	63
Şekil 4. <i>Göz Erişim İpuçlarını</i> Değerlendirme Ölçeği.....	200
Şekil 5. <i>Erişim İşaretleri</i> Değerlendirme Ölçeği.....	201

NOTALAR LİSTESİ

- Nota 1.** Araştırmada Deneysel Uygulamada Kullanılan Birinci Eser: ARIE ANTICHE
Volume Secondo-Andrea FALCONIERI ‘Vezzosome e Care Pupille’ 48
- Nota 2.** Araştırmada Deneysel Uygulamada Kullanılan İkinci Eser: Ferit Hilmi
ATREK ‘Piyano Eşliği İle Şarkılar ve Halk Türküleri «LİED»ler’ ‘Geyik Avı’ 53

KISALTMALAR LİSTESİ

GÜ	: Gazi Üniversitesi
GEF	: Gazi Eğitim Fakültesi
MAKÜ	: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
SÜ	: Selçuk Üniversitesi
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu
NLP	: Nöro Linguistik Programlama
DÖÜ	: Değerlendiren Öğretim Üyesi
ANOVA	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
N	: Öğrenci Sayısı
Std.Sapma	: Standart Sapma
P	: Anlamlılık Değeri
Bkz.	: Bakınız

BÖLÜM 1

GİRİŞ

İletişim sürecinde, etkili kullanımına sanat olarak da bakılan “dil; insanlar arasında düşünce ve anlatımın temel aracı olarak, iletişimi sağlayan işaretler sistemidir” (Töreyin, 2008: 168). Bu nedenle, başarılı bir iletişimde, sözcükler ve gözlemlenebilir davranışlar kadar, alıcı ve kaynak arasındaki duygu ve inançlar da dâhil olmak üzere öznel düşünce süreçleri de büyük önem taşımaktadır (Alder, 2001: 4-5).

İletişimin bahsedilen iki yönünden birisi olan *verici* (kaynak) ile diğer yönü olan *alıcı* arasında yer alan *mesaj* ve *kanal* ile iletişim sürecinin dört unsuru tamamlanmış olmaktadır. Bu dört unsur her türlü iletişim süreci için geçerlidir (Küçükahmet, 2003: 26). “İletişim, insan davranışını değiştirmek amacıyla her türlü kavram ve sembolün iletilme sürecidir” (Karlı, 2007: 5). Anlaşılmaktadır ki, sözlü iletişimle birlikte beden dili de iletişim sürecinde duygu ve düşüncelerin aktarılmasında bilgi alış verişini sağlayan bir özelliğe sahiptir. Bilgi alış verişinin sonucunda ise öğrenme gerçekleşir.

Öğrenme; “beyinde fiziksel uyarımlar sonucu oluşan biyo-kimyasal değişiklikler” (Sönmez, ?: 2) olarak tanımlanabilir. Bu doğrultuda, “eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci” (Sönmez, ?: 2) şeklinde ifade edilebilir.

Eğitim ve öğretim aynı zamanda bir iletişim sürecidir. Eğitim, iletişim ve geri bildirimler bütünü olarak nitelendirilebilir. İletişim sürecinin, “...anlamları, bireyler arasında ortak kılma işlemi...” (Küçükahmet, 2003: 26) olarak nitelendirilmesi, iletişimin öğrenme ile olan ilişkisine vurgu yapmaktadır.

Eğitim sürecinde gerçekleşen iletişimde, öğretmen *verici*, öğrenci *alıcı* durumundadır. Öğretmen mesajını başta sesi olmak üzere çeşitli görsel-işitsel araçlar kullanarak değişik yöntemlerle öğrenciye ulaştırır (Küçükahmet, 2003: 26). Öğretmen sınıf ortamında öğrenciler ile iletişim sürecinde iken, öğrencilerden aldığı geri bildirimlerle “...yalnızca ne ölçüde öğrettiğini değil, aynı zamanda nasıl öğretmesi gerektiğini de...” (Küçükahmet, 2003: 27) anlamakta ve bu yolla öğretim sürecine yön verebilmektedir.

İletişim, duyu organları aracılığı ile gerçekleştirilir. Cüceloğlu’na (2002: 103) göre duyu; “...duyu organlarının getirmiş olduğu henüz işlenmemiş olan bilgidir”. Algı ise, “...gelen bilgileri işleyerek belirli bir yapı ve organizasyona sokma işlemine verilen addır.” (Cüceloğlu, 2002: 103). İletişimde aktarılan bilgi ve deneyim, bireylerin algı kanallarında anlamlandırıldıktan sonra beyinde kodlanır. Bilginin beyinde depolanmış bölgeler ile nasıl bağlantı kurduğu, nasıl sembolize edildiği “*bilginin temsili*” ile belirlenebilir. Solso, Maclin ve Maclin’e (2007: 154) göre; “...bilgilerin zihinde kavram olarak bir temsil edilmiş şekli vardır. Beyin bu bilgileri depolar ve işler...” Bilgilerin zihinde temsil edilebilmesi öncesinde gelen uyaranların, algılama kanallarında şekillenerek doğru bir biçimde algılanması gerekir.

“Öğrenirken ve düşünürken kullandığımız duyuşsal (sensory) bilgiyi, biz duyum (sensation) ve algı (perception) olmak üzere iki düzeyde işleriz. Duyum, bir ışığın parlaklığı, bir ses tonunun perdesi, kahvenin sıcaklığı veya iğne battığında duyduğumuz acı gibi ilkel yaşantıları içerir. Duyumlar yaşantıların hammaddeleridir; ancak yaşantı bir dizi duyumdan ibaret değildir. Günlük yaşantımızda duyularımızı sürekli olarak bir yorumlama (to interpret) işlemine tabi tutarız. Tonlar dizisini melodi olarak, soğuk ıslak bir duyumu yağmur olarak yorumlarız. Duyuları yorumlama, onları anlamlı hale getirme sürecine algı denir.” (Sazak, 2008: 1)

Özellikle öğrenme-öğretme ortamlarında gerçekleştirilen öğretmen öğrenci iletişimde algılama kavramının, iletişimde, dolayısıyla da öğrenci başarısı üzerinde önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz.

“Eğitim süreci içerisinde bireyin (öğrencinin) başarısını etkileyen üç temel etmenden söz edilebilir:

Zihinsel etmenler: Bireyin çevresiyle uyumu, algılama düzeyi, zihinsel süreçlerin farklılığı, öğrenme hızı, bireyin zeka düzeyi ve yeteneğiyle bağlantılı bulunmaktadır. Bu da öğrenim sürecini oldukça etkilemektedir.

Duyuşsal etmenler: Bireyin tutumu, duygusal yaşantı birikimleri, güdülenmeleri, çalışma alışkanlıkları, benlik saygıları, kişilik yapıları bunlar öğrenmeyi etkilemektedir.

Çevresel etmenler: Okul, öğretmen, anne-baba ve kardeş tutumları. Bunlar başarı ve öğrenme üzerinde etkili olmaktadır” (Onuk, 2007: 2).

Eğitim, farklı disiplinlerde gerçekleşir. Bu disiplinlerden biri de müzik eğitimidir. Müzik eğitimi; müziksel bir davranış kazandırma, değiştirme veya geliştirme sürecidir (Uçan, 2005b: 14). Müzik eğitimi, ilke ve amaçlar bütünlüğünde şekillenirken, bu durum verilen eğitimin türü, süresi ve içeriğine göre yeniden biçimlenir (Uçan, 2005b: 15).

“Mesleki müzik eğitimi ise; müzik alanındaki belirli meslek ya da çalışma dallarının, gerekli kıldığı müziksel bilgi, beceri, anlayış ve alışkanlıkların kazandırılmasına yönelik müzik eğitimidir” (Uçan, 2005b: 176). Mesleki müzik eğitimi içerisinde yer alan programlardan biri müzik öğretmenliği lisans programıdır.

2006-2007 öğretim yılında uygulamaya konulan Müzik Öğretmenliği Lisans Programı’nda bireysel ses eğitimi I dersi içeriğinde; “Müzik eğitiminde insan sesinin oluşumu, gelişimi ve bireysel ses eğitiminin önemi. Ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu, bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazanma çalışmaları...” (YÖK, 2007) ifadesi yer almaktadır. Dersin tanımından da anlaşıldığı gibi, sadece bedensel öğretim ve çalışmaların değil aynı zamanda zihinsel faaliyet ve süreçlerin de öğrencilerde gözlenmesi beklenen hedef davranışların gerçekleşmesinde dikkatle değerlendirilmesi gereken bir husus olarak göze çarpmaktadır. Lisans 1. sınıftan itibaren zihinsel süreçlerin pekiştirilmesinin, lisans öğrenimlerinin dört yarıyılı kapsayan bireysel ses eğitimi derslerinde, öğrencilerde gözlenmesi beklenen hedef davranışların gelişimi üzerinde katkı sağlayacaktır. Çünkü zihinsel süreçler, iletişimin, dolayısıyla öğrenmenin doğru ve etkili bir biçimde gerçekleşmesinde gizli birer belirleyici olabilmektedir. Her insan, farklı algısal özellikleri (görsel, işitsel, dokunsal) kullandığı için, öğrenmeyi farklı şekillerde gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda, beden ve ses ilişkisini tanıma ile başlayacak olan bireysel ses eğitimi dersinde, öğrencinin öğrenme biçimine uygun olan dil kalıplarının kullanılmasının, gerek şarkı söyleme tekniğinin,

gerekse eserin teknik ve müziksel öğelerinin öğretiminde, öğrencinin karşılaçağı zorlukların çözümüne önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

“İnsan sesi, temel konuşma ve anlaşma için doğuştan var olan bir olgudur. Etkili ve inandırıcı bir konuşma için gerekli olan ilk şart ise iyi kullanılabilen (vurgu-tonlama ve diksiyon ile), iyi eğitilmiş, bir sestir” (Töreyn, 1992: 1). Buradan da anlaşıldığı gibi, müzik eğitimi anabilim dallarında gerçekleştirilen ses eğitimi dersleri kapsamında oluşturulacak planlı ve programlı öğretim faaliyetlerinde, dilbilimsel boyutun ihmal edilmemesi, etkili konuşmanın yanında, şarkı söyleme becerisinde de yeterlilik düzeyinin artmasını sağlayacaktır.

“Ses eğitimi; bireylere sesini konuşurken ve şarkı söylerken, anatomik ve fizyolojik yapısına uygun olarak kullanabilmesi için gereken davranışların kazandırıldığı, önceden saptanmış ilke ve yöntemlerle, planlanan hedeflere yönelik olarak uygulanan, planlı-programlı bir etkileşim sürecidir” (Töreyn, 1998: 13).

Bu süreçte, mesleki müzik eğitiminin kapsamı içinde yer alan müzik eğitimi anabilim dallarında gerçekleştirilen ses eğitimi dersleri gerek toplu (koro, koro ve yönetimi dersleri ile) ve gerekse bireysel (bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı eğitimi kapsamında yer alan *şan* dersleri ile) dersler olarak temelde iki başlıkta adlandırılabilirler.

Bireysel olarak gerçekleştirilen dersler içerisinde yer alan bireysel ses eğitimi derslerinin, 8 yarıyılı kapsayan lisans programı içerisinde 4 yarıyıl boyunca öğretilmektedir. Bu bakımdan, müzik eğitimi anabilim dallarında tüm lisans öğrencilerinin lisans programı gereğince zorunlu olarak aldıkları, süre bakımından piyano eğitiminden sonra en uzun zamanı kapsayan ikinci ders olma niteliğine de sahiptir.

Ses eğitimi alanı içerisinde yer alan bireysel ses eğitimi dersleri, mesleki müzik eğitimi alan öğrenciler ile *bireysel* olarak yürütülmektedir. Müzik öğretmenliği lisans programında dört yarıyıl devam eden bireysel ses eğitimi I-II-III-IV dersleri, programda yürütülmekte olan ve beşinci yarıyıldan itibaren alan çalgısı olarak seçilebilen *şan* eğitimi için ileri teknikleri içeren müziksel davranışların geliştirilmesi ve

seslendirme-yorumlamada, öğrencilerin düzeyinin yükseltilmesi için imkân veren, uygun ve temel zemini oluşturan derslerdir (Türkmen, 2006: 4-5).

Bireysel ses eğitiminde, “süreç içinde teknik düzey ve müziksel duyarlılık geliştikçe eğitimin niteliği de değişmektedir. Bu değişim, öğretmenin kullandığı öğretim tekniklerini ve yöntemlerini de etkilemektedir” (Türkmen, 2006: 5).

Türkiye’de eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanmakta olan bireysel ses eğitimi III dersi, YÖK 2007 Müzik Öğretmenliği Lisans Programı ders içeriklerinde şöyle yer almaktadır;

“Birinci yılda öğrenilen doğru ses üretme, kullanma ve korumaya yönelik davranışları, ulusal ve evrensel ses eğitimi dağarına ilişkin eserlerde uygulayarak repertuar geliştirme. Sesi güçlendirmeye ve ses sınırlarını genişletmeye yönelik ses alıştırmaları ve ses etütleri çalışmaları (oktav, 9’lu, 12’li, sıralı ve atlamalı seslerle legato ve staccato çalışmaları). Müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda, öğrencilerinin seslerini, buldukları yaş ve eğitim düzeyini dikkate alarak kullandırma becerisi kazandırmaya ilişkin bilgi ve uygulamalar. Erken çocukluk, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemi ile ses değişim dönemindeki (mutasyon) ses özellikleri. Bu dönemlere uygun ses eğitimi çalışmaları, öğrencilerin teknik ve müzikal problemlerinin giderilmesine yönelik çalışmalar” (YÖK, 2007). (Bkz. Ek 11)

Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere, Berki ve Karakelle’nin (Berki ve Karakelle, 2009: 2) de belirttiği gibi, bireysel ses eğitimi III dersi “...içeriği itibariyle birden çok alanın/alt alanın...” kapsamı içinde yer alabilecek nitelikte bir derstir.

Bireysel ses eğitimi derslerinde kazandırılması amaçlanan davranışlar, öğrenme-öğretme süreçlerinin öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre şekillendirilmesi ile mümkün olacağından, öğretmenlerin uyguladıkları öğretim yöntemlerinde bu hususa özellikle yer vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

Öğrenme; ürün olarak ‘yaşantı ürünü ve kalıcı izli davranış değişikliği’, süreç açısından ise ‘yaşantı yoluyla davranış değiştirme’ olarak tanımlanmaktadır (Demirel ve Ün, 1987: 53). Erden ve Akman’a göre; (1995: 119-120) “...öğrenme sonucunda bir davranış değişikliği meydana geldiği...” bu davranış değişikliğinin, öğrenme-öğretme süreçlerinin öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre tasarlanması ile

istenen değişikliklerin çok daha kısa zamanda ve verimli sonuçlarla gerçekleştirileceği vurgulanmaktadır.

Yapılan araştırmalarda; öğrencilerin, öğrenmeleri üzerinde etkili olduğu kabul edilen önemli özelliklerinden biri de, öğrenme biçimleridir (Dunn ve Dunn, 1993; Hein ve Budny, 2000; Renzulli ve Dai, 2002). Öğrenme biçimlerine göre düzenlenen öğrenme-öğretme etkinliklerinin, öğrencilerin öğrenme güçlüklerinin giderilmesine yardımcı olduğu yapılan araştırmalarda belirtilmektedir. Veznedaroğlu ve Özgür (2005: 3)'e göre; öğrenme güçlüğü olduğu düşünölen öğrenciler uygun ortam ve uyarıcılar sunulduğunda, kolaylıkla öğrenebilmektedir.

Öğrenme biçiminin algısal tercih ve güçlükler, bilgi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörler gibi değişik boyutları vardır. Algısal tercihler, öğrencilerin öğrenirken kullanmayı tercih ettikleri ortamlar, materyaller ve kullanılan mesajların kodlanma biçimi ile ilgilidir. Bu tercihlerin bütünü, öğrenme biçimi olarak adlandırılmaktadır. Öğrenme biçiminin, genellikle kabul edilen üç türü vardır. Bunlar; görsel (visual), işitsel (auditory) ve bedensel (kinesthetic) biçimlerdir (Şimşek, 2002: 36).

Bu bağlamda, öğrenme biçiminin; algısal tercihler ve güçlükler, bilgi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörler gibi değişik boyutları vardır. Algısal tercihler, öğrencilerin öğrenirken kullanmayı tercih ettikleri ortamlar, materyaller ve kullanılan mesajların kodlanma biçimi (codality) ile ilgilidir (Şimşek, 2002: 34-42). Öğrenme süreci, öğretmen tarafından sunulan uyarıcıların, öğrencilerin duyu organları tarafından alınmasıyla başlar. Kuşkusuz öğrenciler, sunulan uyarıcının niteliğine göre en uygun olan duyu organlarını kullanırlar.

Öğrenenlerin bilgiyi algılama, işleme, düzenleme, problem çözmeye, ürün ortaya koyma, güdülenme şekillerindeki farklılıkların göz önüne alınması ve bunlara bağlı olarak öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması amacıyla pek çok bilgi ortaya konmaktadır (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005: 1).

“Öğrenme stillerine ilişkin algılamalar farklı olsa da öğrenme stiline, öğrenme üzerinde etkili olduğu konusunda yaygın bir uzlaşma vardır. Bu etki araştırma bulguları ile de

kanıtlanmıştır. 42 farklı araştırmanın bulguları üzerinde gerçekleştirilen bir meta-analiz çalışmasına göre, öğrencilerin öğrenme stilleri ile öğrenme etkinlikleri arasındaki uyum, onların akademik başarılarını yükseltmektedir” (Şimşek, 2002: 37).

Her öğrenci aynı yöntemle başarılı olamamaktadır. Her öğrencinin kendine özgü çalışma, anlama ve içinde bulunduğu ortamdan etkilenme düzey ve şekilleri farklılık göstermektedir. Bireysel bir farklılık olarak ortaya çıkan bu değişiklikler, öğrencilerin öğrenme biçimlerini (stilleri) oluşturmaktadır (Numanoğlu ve Şen, 2007: 133). Bu doğrultuda Carbo, (1980: 92), “bir öğrencinin öğrenme stilini belirleyerek gerekli düzenlemeleri yapmak, öğrenci başarısını artırır” ifadesinde öğrenme stillerinin başarılı sonuçlara ulaşmada çizdiği yolun önemini vurgulamaktadır. Öğrenci, öğrenmeyi kendi algılama türüne göre gerçekleştirirse, öğrenme çok daha kalıcı ve sağlıklı olacaktır. Ancak ses eğitimi sürecinde, öğrencinin öğrenme sırasında yanlış algılama türüne yönlenmesi veya yönlendirilmesi nedeniyle zaman zaman sorunlar ortaya çıkabilmektedir.

Eğitimi olumsuz yönde etkileyen bu sorunlar, bilinçli pedagojik yaklaşımlarla giderilebilir. Uyumlu ve doğru iletişim, eğitimin niteliğini arttırmayı sağlayan en önemli etkenlerden biridir. Yapılan araştırmalarda, öğretmen öğrenci iletişiminin dersin içeriklerine ve bireysel farklılıklara göre düzenlenmesinin gerekliliği ve önemi üzerinde durulmaktadır (Küçükahmet, 2003: 27,28; Kuzgun ve Deryakulu, 2009: 316-321). Bu nedenle öğretmenin öncelikle öğrencisinin duygu, düşünce ve davranış modelini saptaması ve öğrenmeyi nasıl gerçekleştirdiğini bilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin sahip olduğu bireysel farklılıklar, bireysel olarak yapılan ses eğitiminde dikkatle üzerinde durulması gereken önemli unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bireysel öğrenme ve algılama farklılıklarına yönelik, teknik ve yöntemlerin kullanılarak iletişimin gerçekleştirildiği bir alan olan NLP, Eren’e (2001: 61) göre; “... beynimiz, duyularımız, davranışlarımız ve kullandığımız dilin insan üzerindeki etkilerini inceleyen modelleme modelidir”. Bireysel öğrenme farklılıkları ve algılama üzerinde araştırmalar yapılan disiplinlerden biri de Nöro Linguistik Programlama’dır.

İnsanlar konuşurken, algılama biçimleri konusunda mesajlar iletmektedirler. Duyu organları, algıladıkları uyarılar aracılığıyla kendilerine iletilen mesajları, sinir

sistemi aracılığıyla anlamlı hale getirirler. Bu şekilde kişinin dünyayı algılaması kolaylaşır. Kişi, algılayabildiği olgulara, mesajlar beyine ulaştıktan sonra tepki verebilmektedir. Küçükahmet'e (2003: 45) göre; eğitim sürecinde görme duyusu %75, işitme duyusu %13 ve dokunma duyusu %6 oranında öğrenmede etkili olmaktadır.

NLP'ya göre insanlar, olayın kendisinden çok, olayı algılayış biçimlerine göre davranırlar. İnsanlar düşünürken, kendilerine göre bir sistem dâhilinde düşünmektedirler. Bazı insanlar olayları görüntülerle algılamak, bazıları seslere, bazıları da duygulara ve hissettiklerine odaklanırlar. NLP'da duyu organları ile oluşturulan bu sistemlere, *temsil sistemleri* denir (Eren, 2001: 112-113). *Temsil sistemleri* içerisinde herkesin ağırlıklı veya öncelikli olarak kullandığı bir *temsil sistemi* vardır. Kişi, hangi *temsil sistemini* ağırlıklı olarak kullanıyorsa, düşüncelerini, algılayışını ve davranışlarını da o sistem çerçevesinde belirlemektedir. Buna bağlı olarak *temsil sistemlerinin* belirlenmesi için gözlenmesi gereken bazı davranışlar vardır. Kişilerin göz hareketleri, fizyolojileri ve dilsel anlatımları kullandıkları *temsil sisteminin* belirlenmesi açısından büyük önem taşır (Eren, 2001: 120-121).

Müzik öğretmeni adaylarının neyi, nasıl öğreneceği ve performanslarını nasıl artırabileceklerinin yanı sıra, mezuniyetlerinin sonrasında aldıkları ses eğitimi aracılığıyla neyi, nasıl aktaracakları konusunda da bilinçli bir yeterlilik düzeyine ulaşmaları amaçlanmaktadır.

Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında bireysel ses eğitimi derslerini alan öğrencilerin, algılama biçimleri ve kazandırılması hedeflenen davranışların öğretimi sırasında, iletişimden kaynaklanan birtakım sorunlarla karşılaştıkları düşünüldüğünde, ses eğitiminde teknik davranışların ve müziksel yorumlama davranışlarının öğrencilere kazandırılmasında; iletişim, algılama ve öğrenme biçimlerinin öğretim faaliyetleri üzerinde önemli bir rolü olduğu görülmektedir.

YÖK müzik öğretmenliği lisans programında belirtilen bireysel ses eğitimi III dersi haftalık bir saat ders öğretim süresinin, iletişim ve algılama kaynaklı sorunların giderilmesi için yeterli bir süre olmadığı da ilgili literatür taraması sonucunda görülmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalarda (Öztürk, 2003: 79-85; Öztürk, 2004:

177-189; Kaya, 2006: 708-712) haftada bir ders saati olarak işlenen bireysel ses eğitimi derslerinin süresinin, öğretmenler ve öğrenciler tarafından yetersiz bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin düşünme ve bilgiyi depolama kanallarını harekete geçiren uygulamaların henüz bir netlik kazanmadığı da söylenebilir.

Sonuç olarak bu durum; mevcut süre içerisinde meydana gelen algılama ve iletişim kaynaklı sorunların en aza indirgenmesi için farklı disiplinlerden de yararlanmayı gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda, yaygın olarak psikoloji alanı ve eğitim alanında faydalanılan öğrenme kuramlarından; *Çoklu Zekâ Kuramı* ve *Gestalt Kuramı* özelliklerini içinde barındıran NLP'dan, ses eğitimi uygulamalarında yararlanmak mümkündür. Ülkemizde şimdiye kadar yapılan çalışmalarda NLP'nın ses eğitimi alanında kullanımına yönelik bir araştırmanın yapılmamış olması böyle bir araştırma yapmayı gerekli kılmıştır.

Yukarıda yapılan açıklamaların ışığında; araştırmanın problem cümlesi ile alt problemleri aşağıda belirtilmiştir.

1.1. Problem Cümlesi

NLP destekli bireysel ses eğitiminin öğrencilerin şarkı söyleme performansları üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkisi var mıdır?

1.1.1. Alt Problemler

- 2009–2010 öğretim yılı güz yarıyılı bireysel ses eğitimi III dersini almakta olan lisans 2. sınıf öğrencilerinin temsil sistemleri nelerdir?

Öğrencilerin uygulama eserlerini seslendirme performanslarına göre;

- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışlarını gerçekleştirebilmeleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin öğrencilerin performansları üzerinde olumlu bir etkisi olup olmadığını araştırmaktır.

1.3. Önem

Bu araştırma, bireysel ses eğitiminde öğrencilerin performanslarının ölçülmesinde kullanılacak “performans ölçme aracı” sunması ve NLP destekli olarak verilen bireysel ses eğitimi derslerinin, öğrencilerin performansları üzerindeki etkisinin tespitine yönelik Türkiye’de yapılan ilk çalışma olması bakımından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma;

- Bu araştırmanın, aynı koşullar sağlanarak gerçekleştirilmesi durumunda benzer sonuçların ortaya çıkacağı,

- Seçilen veri toplama araçlarının problemin çözümüne uygun olduğu,
- 2008-2009 öğretim yılı bahar yarıyılında yapılan bireysel ses eğitimi II dersi final sınavlarında, GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapmakta olan ses eğitimi öğretim elemanlarının tamamından oluşan komisyon tarafından değerlendirilerek belirlenen akademik başarı puanlarının, örneklem grubunu oluşturan lisans 2. sınıf öğrencilerinin performanslarının yansız birer göstergesi olduğu,
- Ses eğitimi uzmanı öğretim üyesi görüşleri doğrultusunda uygulama eserleri olarak belirlenen, 'Vezzozette e Care Pupillette' ve 'Geyik Avı' eserlerinin, örnekleme oluşturan öğrencilerin düzeylerine uygun olduğu,
- Uygulamaya katılan tüm katılımcıların, gerçek görüşlerini belirttiği ve gerçek performanslarını gösterdiği,
- *Temsil sistemlerini* saptamada kullanılan, ölçeklerin güvenilir ve geçerli olduğu,
- Veri toplamak için kullanılan veri toplama araçlarının gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte, güvenilir ve geçerli olduğu sayıltılarına dayanmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğretim programında yer alan derslerden bireysel ses eğitimi III dersi ile,
- 2009-2010 öğretim yılı güz yarıyılında GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda bireysel ses eğitimi III dersi ve bu dersi almakta olan lisans 2. sınıf öğrencilerinden 30 öğrenci ile,

- Araştırma kapsamında geliştirilen deney grubu öğrencilerinin temsil sistemlerini belirlemeye yönelik anket ve görüşme formu ile,
- Bireysel ses eğitimi III dersinde, deneysel uygulama için belirlenen üç haftalık süre ile,
- Araştırma kapsamında kullanılan NLP tekniklerinden *aynalama*, *uyum* ve *çapalama* teknikleri ile,
- Araştırma kapsamında incelenen *temsil sistemlerinden*, *görsel*, *işitsel* ve *kinestetik temsil sistemleri* ile,
- *Göz Erişim İpuçları* (Eye Accessing Cues), *Erişim İşaretleri Ölçeği*, anket ve gözlem formu ile elde edilen ölçütlerle,
- Uygulama eseri olarak belirlenen iki eser ile,
- Bu araştırma için geliştirilen ve deneysel uygulama sonunda elde edilen verilerin değerlendirilerek sayısal verilere dönüştürülmesinde kullanılan “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı” ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırmada kullanılan aşağıdaki kavram/terimlerin tanımları şunlardır:

Affrettando (İt.): “Coşarak koşan bir çalışma/söyleyişle” (Çalışır, 2004: 8).

ANOVA: *Analysis of Variance* ifadesinin kısaltılmış yazılış biçimidir. Varyans çözümlemesi. Log-linear modelin sürekli değişkenler için kullanılan modelidir. Bağımlı değişken üzerindeki bağımsız değişkenin (faktör değişkeni) değişik düzeylerdeki

etkilerini ortaya çıkarmakta kullanılır. Homojen bir deney düzeninde yapılan uygulamalarda kullanılır (Yurdugül, ? : 6).

Allegretto quasi gavotte: “allegretto (*İt.*): çabukça, ancak allegro kadar değil” (Çalışır, 2004: 12)., “quasi (*İt.*): gibi, hemen” (Çalışır, 2004: 176)., “gavotte: eski bir Fransız halk dansı”. (*Hemen hemen ‘gavotte’ halk dansı hızında*).

Assai (*İt.*): Çok, pek (Çalışır, 2004: 28).

Artikülâsyon (*Fr.*): Bir dildeki tüm seslerin, artikülâsyon odakları tarafından anlaşılır biçimde oluşturulma işidir. Ses eğitiminde ise, *konuşma organlarının bazen kendi başlarına, bazen de birlikte hareket ederek, dilin seslerini meydana getirmesine* denir (Töreyin, 2008: 35).

Fonasyon: “Sesin oluşumu demektir” (Töreyin, 2008: 97).

Gavotte (*Fr.*): “Eski bir Fransız halk dansı” (Çalışır, 2004: 103).

Rallentando (*İt.*): “Yavaşlayarak” (Çalışır, 2004: 178).

Registre (*Fr.*): “Ses genişliği, ses alanı” (Çalışır, 2004: 181). “Ses bölgeleri arasındaki bağlantı tonları” (Çevik, 2006: 10).

Rezonans: “Ses eğitimi kapsamında rezonans; sesin rezonatör bölgelerde yankılanarak tını zenginliği kazanmasını ifade etmektedir” (Töreyin, 2008: 98).

Nöro Linguistik Programlama: Beyin, duyular, davranışlar ve düşüncüyü ifade şeklimiz olan dil ile tüm bunların insan yaşamı üzerindeki etkilerini, davranışsal olarak inceleyen bilişsel bir modeldir (Eren, 2001: 246). “...kriter olarak doğruluğun değil işe yararlığın alındığı, insan mükemmelliğinin modellerini oluşturma işlemlerine denir.” (Andreas, Faulkner, 1994: 54)

Çevirisi yapılan araştırma ve yayınlarda *Nöro Linguistik Programlama*’nın Türkçeleşmiş ifadelerinden bazıları şunlardır; “Nöro Dilbilimsel Programlama”, “Sinir

Dili Programlaması”, “Beyin Dili Programlaması”dır (Alder, 2004: 22).

Aynalama: İletişimde uyumun sağlanmasından önceki aşamadır. Kısaca, iletişim kurulan kişinin görüntüsünün yansıtılması olarak ifade edilebilir. NLP’da iletişim sırasında beden dili, ses tonu ve konuşma temposunun karşıdaki kişiye göre düzenlenip, biçimlendirilmesidir (Elgün, 2004: 65).

Duyu: Dünya ile bağlantı kurma, bilgi alma araçlarıdır. İnsan duyuları, “Görme”, “İşitme”, “Dokunma”, “Tatma” ve “Koklama” (Eren, 2001: 243), duyularından oluşur.

Çapa Atmak: Önemli davranışsal kaynakların gelecekte arzu edilen yer ve zamanlarda tekrar ortaya çıkabilmesi için bunların, belirli çağrıştırmacılar ile ilişkilendirilme işlemine denir. Ayrıca, NLP terminolojisinde çapa; “belirli bir tepkiyi uyandıran herhangi bir uyarana” verilen addır (Shapiro, 2004: 117).

Temsil Sistemleri: Dış dünyayı algılamakta kullanılan görme, işitme, hissetme, tatma ve koklama duyularının NLP’deki genel adıdır. Bu duyu organları aracılığıyla beyine ulaşan uyarılar görsel, işitsel ve kinestetik (dokunmak ve hissedilen duygular), tatmak, koklamak olmak üzere beş başlıkta toplanabilir (Yurdakul, 2003: 111).

1.7. İlgili Araştırmalar

Yapılan alan yazın araştırmaları sonucunda, bu araştırmayı doğrudan ilgilendiren, ikisi yerli, biri yabancı üç bilimsel çalışmaya erişilmiş bulunmaktadır. Aşağıda, araştırmayla dolaylı veya doğrudan ilgili, 1980–2009 yılları arasında yurt içinde ve yurt dışında yapılmış toplam 27 bilimsel araştırma özetlenmiş, tarih sırası göz önünde tutularak açıklanmıştır.

1.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ömür'ün (2003) "*Piyano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri*" isimli doktora tezinde; tam denetimli model esas alınmış, piyano öğrencilerinden 12 öğrenci ile deney, 12 öğrenci ile kontrol grubu oluşturulmuştur. NLP teknikleri doğrultusundan deney grubu öğrencilerinin kullandıkları temsil sistemleri, (görsel-işitsel-kinestetik) gözlem ve anket formundan elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda belirlenmiştir. Uygulama aşamasında, her iki grupta da ikişer ders yapılmış, deney grubuna önce 'tekniksiz', sonra 'teknikli' çalışma uygulanırken, kontrol grubunun iki çalışması da 'tekniksiz' olarak gerçekleştirilmiştir. Grupların birinci ve ikinci ders sonucundaki performansları kaydedilmiş ve belirlenen kritik davranışlar çerçevesinde puanlandırılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, NLP uygulamalarının deney grubu öğrencilerinin performansını arttırdığı ve başarı düzeylerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Korukçu'nun (2003) "*Zihni Etkin Kullanma Yönetimi (NLP)'nin Yaratıcı Sanat Olarak Tiyatro Alanına Dramatik Yazarlık ve Oyunculuk Bağlamında Uygulanması*" isimli yüksek lisans tezinde; insanın iç dünyasını aydınlatma, zihinsel işleyişin dayandığı temelleri sistematikleştirme ve kullanıma sunma amacını taşıyan NLP'nin, tiyatro alanına, dramatik yazarlık ve oyunculuk dallarına uygulanmasını hedeflemiştir. Bu çalışmada, NLP'nin tiyatro sanatı ile insanın iç dünyası arasındaki bağı etkinleştirmede yönlendirici özelliği vurgulanmıştır.

Acar'ın (2004) "*Sinir Dili Programlama (NLP - Nöro Linguistik Programlama) Tekniklerinin İnsan Kaynakları Yönetiminde Kullanımı Açısından İncelenmesi*" isimli yüksek lisans tezinde; NLP tekniklerinin, iş yaşamında ve insan kaynakları yönetimi süreçlerinde uygulanabilirliği araştırılmıştır. NLP uygulamalarının çalışanların yaşamında yaratacağı değişimler ve insan kaynakları yönetiminin fonksiyonlarında sağlayacağı kolaylıklar ele alınmıştır. Betimsel desenin kullanıldığı araştırmada veriler, bu çalışma için araştırmacı tarafından beşli likert tipinde derecelendirilmiş 65 sorudan oluşan ve 107 katılımcıya uygulanan anket yoluyla toplanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, katılımcıların uzmanlık düzeyleri arttıkça NLP tekniklerini yaşamlarına daha çok adapte edebildikleri görülmüştür. Ayrıca, NLP'nin insan kaynakları

yönetiminde iletişim becerilerinin geliştirilmesi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sürmeli'nin (2004) "*İngilizce Öğretmenlerinin Kişisel Ve Mesleki Gelişimini Hedefleyen Hizmet İçi Eğitim Programlarında NLP Tekniklerinin Uygulanması*" isimli doktora tezinin iki amacı vardır. Birinci amaç, NLP teknikleri kullanılarak İngilizce öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyen yeni bir hizmet içi eğitim müfredatı oluşturmaktır. İkinci amaç ise, NLP tekniklerinin İngilizce öğretmenlerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine olan etkisini ortaya çıkarmak ve bu öğretmenlere hem mesleki hem de kişisel yaşantılarında her türlü zorluklarla mücadele edebilecek ve hedeflerine ulaşabilecek inancı sağlamaktır. Araştırmada, orta öğretim kurularından 6 İngilizce öğretmeni üç ay boyunca (12 ders) NLP hizmet içi eğitimi programına katılmıştır. NLP hizmet içi eğitimi programının etkisini belirlemek için üç temel araçla veri toplanmıştır: 'Repertory Grid ve mülakat', 'anket ve eğitimsel rapor' ve 'günlük'. 'Repertory Grid tekniği ve mülakat', katılımcı İngilizce öğretmenlerinin kişisel inançlarını, mesleki olarak etkin bir öğretmenin sahip olması gereken özellikleri ile ilgili kişisel inançlarını, yapısal ve içeriksel değişimleri ortaya çıkarmak amacıyla çalışmanın başında ve sonunda uygulanmıştır. 'Anket ve eğitimsel rapor' ve 'günlük'ler ile katılımcı öğretmenlerin görüş ve geribildirimleri alınmıştır. Çalışma öncesinde toplanılan bilgiler Türkiye'deki İngilizce öğretmenlerine yönelik mevcut hizmet içi eğitim fırsatlarının ya yetersiz ya da tecrübeli öğretmenlerin ihtiyaç ve ilgileri doğrultusunda olmadığı yönünde ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, katılımcı öğretmenlerin oluşturulan hizmet içi eğitim programından mesleki ve kişisel becerilerini geliştirme doğrultusunda faydalı olabileceği sonucuna varılmıştır.

Kök'ün (2005) "*Sinirdilbilimsel Programlama İlkelerine Uygun Öğretim İle Geleneksel Öğretimin Öğrencilerin İngilizce Öğrenmeye Yönelik Tutumları Ve Akademik Başarılar Üzerindeki Etkilerinin Karşılaştırılması*" isimli doktora tezinde; ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma, 2004-2005 öğretim yılı bahar yarıyılında Milli Eğitim Bakanlığı İzmir 60. Yıl Anadolu Lisesi Hazırlık Sınıfının iki şubesini oluşturan öğrencilerinden 52 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Random yöntemi kullanılarak 26 öğrenci deney grubunu ve 26 öğrenci de kontrol grubunu oluşturacak şekilde belirlenmiştir. Bu araştırmada veriler, "İngilizce Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği", öğrencilerin verilen eğitimden

edindikleri bilgi ve becerileri ölçen “Başarı Testi” ile “Çoklu Zekâ Envanteri” ve “Beyin Baskınlığı Envanteri” ile toplanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda, İngilizce öğrenmeye yönelik tutumlarında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark görülmüştür. Beynin bölümlerine göre; sol yarımküreyi baskın olarak kullanan öğrenciler arasında, deney ve kontrol grupları kıyaslandığında anlamlı bir fark görülmezken, sağ yarımküreyi baskın olarak kullanan öğrenciler arasında NLP’ya göre eğitim alan öğrenciler lehine anlamlı farklılık gözlenmiştir. Ayrıca, çoklu zekâ bölümlerine göre, veri çözümlemesi için yeterli sayıda öğrenci bulunan deney ve kontrol gruplarının akademik başarıları arasında, doğa zekâsı, sosyal zekâ ve içsel zekâ ağırlıklı öğrenciler deney grubu lehine daha başarılı olsalar da, sadece doğa zekâsı ağırlıklı öğrencilerin başarıları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bulunmuştur.

Salkım’ın (2005) “*Yöneticilik Özelliklerinin Geliştirilmesinde Nöro Linguistik Programlarının Kullanımı*” isimli yüksek lisans tezinde; betimsel yöntem kullanılmış, Bursa’da yer alan yerli ve yabancı marka araç satan firmalarda görev yapan 62 yöneticiye uygulanan 15 sorudan oluşan bir anket aracılığıyla veriler toplanmıştır. Yöneticilerin satış için en önemli gördükleri etkenin *etkin mesaj alma* olduğu, satış yöneticilerinin çoğunlukla işitsel, servis ile yedek parça yöneticilerinin görsel olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bilasa’nın (2006) “*NLP (Nöro Linguistik Programming) (Beyin Dili Programlaması) Pratisyenlik Eğitim Programının Değerlendirilmesi*” isimli yüksek lisans tezinde; 2004 yılında Ankara’da ve 2006 yılında İstanbul ve İzmir’de uygulanan NLP pratisyenlik eğitim programları değerlendirilmiştir. Araştırmada üç farklı yöntemle bilgi toplanmıştır. İlk olarak, NLP pratisyenlik eğitimine katılan kişilere, eğitime başlamadan önce eğitimi alma amaçlarına ilişkin olarak görüşme formu uygulanmıştır. İkinci olarak eğitime yönelik olarak gözlem yapılmıştır. Eğitmenin gözlenmesi için ayrı bir gözlem formu düzenlenmiştir. Gözlem formu Yüksek Öğretim Kurumu’nun 1998’de yer alan öğretmenlik uygulaması değerlendirme formundan uyarlanmıştır. Üçüncü olarak, NLP pratisyenlik eğitimi sonunda kişilere; programın amaçları, içeriği, öğrenme-öğretme süreci, değerlendirilmesi ile ilgili program değerlendirme anketi uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, uluslar arası alanda kabul gören NLP pratisyenlik eğitimlerinin, Türkiye’nin üç büyük şehrinde amacına uygun olarak gerçekleştirildiği, farklı yaş grubuna, cinsiyete ve öğrenim düzeylerine sahip olan

katılımcıların eğitimden beklentilerinin karşılandığı, katılımcılardan elde edilen verilerin istatistiksel olarak incelenmesi sonucunda, eğitim sürecinin yeterli bulunduğu görülmüştür.

Tokur'un (2006) "*Kişisel Gelişim (NLP)-Din İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*" isimli yüksek lisans tezinde; kişisel gelişim ve din ilişkisi ele alınmıştır. Araştırmada, kişisel gelişim konuları ile din alanındaki konular karşılaştırılmış, aralarındaki farklılık ve benzerliklere değinilmiştir.

Mert'in (2006) "*Erdemir Eğitim Merkezi Tarafından Verilecek Eğitimlerde NLP (Neuro Linguistic Programming)'nin Yetişkin Eğitimlerinde Kullanılması*" isimli yüksek lisans tezinde; Erdemir Eğitim Merkezinde NLP uygulamaları ile birlikte gerçekleştirilen yetişkin (İngilizce) eğitimini alan katılımcıların temsil sistemleri ve kullandıkları beyin lobu tespit edilmiştir. Bu araştırmada, betimsel yöntem modellerinden olan grafiksel derecelendirme ve sosyal araştırmalarda deney modeli kullanılmıştır. 80 çalışan üzerinde yürütülen araştırmada katılımcıların temsil sistemlerine uygun İngilizce öğrenme etkinlikleri hazırlanmıştır. Temsil sistemlerinin belirlenmesi ve NLP etkinliğinin ölçülmesi için geliştirilen anketten ve İngilizce seviye belirleme sınavından elde edilen verilerin analizi sonucunda, NLP etkinlikleri ile İngilizceyi öğrenen yetişkinlerin, diğer öğrencilere oranla %44'lük bir oranda daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışkan'ın (2006) "*Satış Yönetiminde Müşteri İlişkilerinin Geliştirilmesi Ve Zihin Dili Programlama (Nlp) Tekniğinin Bir Satış Eğitim Modeli Olarak Uygulanabilirliği*" isimli doktora tezinde; demografik faktörlerle, kişisel iletişim ve satış becerileri arasında bir ilişki olup olmadığı, kişisel becerilerin satış becerileri üzerindeki etkisi ve NLP eğitiminin kişisel iletişim ve satış becerileri üzerinde bir etkisinin var olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada, "Satış Gücü Eğitim İhtiyaç Analizi" anketi ile "NLP ve Satış Teknikleri" konulu eğitim programı 84 satış elemanına uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, satış elemanlarının, satış bilgilerinin, müşterilerle iletişim konusundaki tutum ve davranışlarının, müşteriler hakkında bilgi edinme ile ilgili düşünce ve tutumlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. NLP eğitiminin, kişisel iletişim becerilerindeki bazı değişkenlerin,

satış elemanlarının satış bilgisi, müşteriler hakkında bilgi edinme, itirazlar ve satışla ilgili inançlarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Şaman'ın (2006) “*NLP Tekniği ile İngilizce Eğitiminin ve Öğretiminin Etkin Yolları*” isimli yüksek lisans tezinde; Mersin’de Çağ Üniversitesi hazırlık sınıflarından birinde 19, diğerinde 17 öğrencinin bulunduğu iki sınıf üzerinde pilot uygulama yapılmış, katılımcı öğrencilere anket uygulanmıştır. NLP etkinlikleri, İngilizce düzeyleri orta seviyenin altında olan öğrenciler üzerinde yürütülmüştür. Uygulama süresi bir sınıf için 7 diğeri için 7 saat olmak üzere, toplam 14 saat sürmüş, etkinlikler İngilizce çalışma kitabı kapsamında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Anketten elde edilen veriler incelendiğinde 36 öğrencinin temsil sistemlerinin dağılımının; 21 öğrenci görsel, 6 öğrenci işitsel, 6 öğrencinin görsel-işitsel, bir öğrenci kinestetik, bir öğrenci görsel-kinestetik, bir öğrenci işitsel-kinestetik olarak belirlendiği açıklanmıştır.

Uzun'un (2006) “*Van AGSL’de Piyano Öğretiminde Öğrencilerin Algılarına Göre Üç Tekniğin İncelenmesi*” isimli yüksek lisans tezinde; Anadolu güzel sanatlar liselerinde piyano eğitimi ders sürecinde, öğrencilerin algı türlerine göre uygulanacak öğretim yöntem ve tekniklerin araştırılmasının amaçlanmıştır. Araştırma, deneme modelinde gerçekleştirilmiş, tek değişkenli model uygulanmıştır. Deney öncesi ölçmenin, iç ve dış geçerlik üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacı için “son test kontrol gruplu model” tercih edilmiş, deney sonu ölçme yapılmıştır. Deney ve kontrol grubu, yansız atama (random) ile oluşturulmuştur. Bu araştırma, Van Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi’nde 2005- 2006 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören, 1. sınıf öğrencilerinden oluşan deney grubu 5 öğrenci ve kontrol grubu 5 öğrenci olmak üzere toplam 10 öğrenci üzerinden yürütülmüştür. Öğrencilerin temsil sistemlerini belirlemek için anket ve gözlem yoluyla veriler toplanmış ve temsil sistemleri belirlenen deney grubu öğrencilerinin temsil sistemleri dikkate alınarak daha önceden belirlenmiş bir eser, hem deney hem de kontrol grubuyla iki hafta boyunca deneysel işlem gerçekleştirilmiştir. Deney grubuyla temsil sistemlerine yönelik üç çeşit teknikle çalışılmış, kontrol grubuna herhangi bir teknik uygulanmamıştır. Bu araştırmanın sonucunda, performanslar ölçülmüş ve deney grubunun performansının, kontrol grubunun performansından belirgin bir ölçüde yüksek olduğu belirlenmiştir. Temsil sistemleri doğrultusunda, görsel, işitsel ve kinestetik oldukları belirlenen öğrencilere

uygulanan bu tekniklerin, öğrencilerin başarı düzeylerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Tat'ın (2007) "*Zihin Dili Programlaması(Nlp)nün Kişisel Gelişim ve Kişilerarası İletişim Üzerindeki Etkileri*" isimli doktora tezinde; uygulamalı NLP eğitimi almış ve almamış örgüt çalışanları arasında kişilerarası iletişim süreçleri, hedeflere ulaşmada sistem düşüncesi oluşturma, motivasyon ve performans geliştirerek verimlilik artırma temelinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada çalışma konusunu daha somut biçimde ortaya koyabilmek için pozitivist/akılcı yöntemden ve bu yöntem uyarınca elde edilen nicel verileri destekleme amacıyla yorumlamacı anlayış doğrultusunda, yapılandırılmamış mülakat tekniğinden yararlanılmıştır. Uygulamalı NLP eğitimi alan 92 ve eğitim almayan 92 kişinin yanıtladığı toplam 184 adet anket formunun değerlendirilmesi sonucunda bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; NLP eğitimiyle başkalarının algı ve duygularına ilişkin bilinçli empatik iletişim kurma becerisi açısından NLP eğitimi alan ve almayan iki grup arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Bir diğer sonuca göre; eğitim almayan grupta belirli oranda ilgili beceriye rastlansa da anlamlı bir farklılık oluşturacak düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, NLP eğitimi ile düşüncelerin davranışa dönüştürülerek başkalarının kolaylıkla yönlendirilmesi durumu arasında anlamlı bir ilişki görülmüş ve bu noktada eğitim alan ve almayan gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra, ikna ile istenilen yönde davranış değişikliği yaratmada empati kurma, aynalama, uyum ve rehberlik etme tekniklerinin etkili sonuçlar üretebildiği belirtilmiştir.

Bardak'ın (2007) "*Nlp Temelli Bir Öğretim Programının "Madde Analizi" Konusunun Öğretiminde Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi (Fırat Üniversitesi Örneği)*" isimli yüksek lisans tezinde; 2006-2007 öğretim yılı bahar yarıyılında Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü lisans 2. sınıf öğrencilerinin Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinde "madde analizi" konusu NLP temelli yeni bir ders planı ile anlatılmıştır. Altı hafta süreyle uygulanan derslerde NLP'nin amaçları, ilkeleri, insan beyni ve öğrenme stilleri üzerinde durulmuştur. Araştırmada deneysel desenlerden "ön test ve son test kontrol gruplu model" kullanılmıştır. Deney grubuna NLP'ya dayalı yeni bir ders planı uygulanırken kontrol

grubuna dersler geleneksel yöntemle anlatılmıştır. Ayrıca deney grubunda uygulanan ders planına ilişkin öğrenci görüşleri alınmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan; deney ve kontrol gruplarının son test puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna ek olarak, uygulama yapılan öğrencilerin büyük bir kısmının, NLP'nin kendilerinde yeni bir açılım oluşturduğunu, ders motivasyonlarını arttırdığını ve uygulanan ders planının faydalı olduğunu ifade ettikleri belirtilmiştir.

Tepiroğlu'nun (2007) "*Sinir-Dilsel Programlama (Nlp) Destekli Dil Öğretme-Öğrenme Modeli*" isimli yüksek lisans tezi, yabancı dil öğretme - öğrenme sürecini daha kolay, etkin ve keyifli hale getirerek hem öğretmenlere hem de öğrencilere hedefledikleri başarıya ulaşmada yol göstermek ve ilkelerini araştırarak sınıf ortamında bu tekniklerin nasıl kullanılabilceği konusunda bir model oluşturmak amacıyla oluşturulmuştur. Araştırmada, NLP'nin tanımı, tarihçesi, varsayımları, temel kavramları ve kullanım alanları ile değerler ve inançlar konularına değinilmiştir. Araştırma, Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Temel İngilizce Bölümü Hazırlık Sınıfı C kurunda eğitim gören 25 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, NLP'nin öğretme-öğrenme sürecini daha etkin ve eğlenceli hale getirmede destekleyici bir rolü olduğu görülmüştür.

Demir ve Bingül'ün (2007) "*İlköğretim Öğrenci Ve Velilerinin Nöro Linguistik Programlamanın (Nlp) Sınıf İçinde Uygulamalarına İlişkin Görüşleri*" isimli makalelerinde; ilköğretim öğrenci ve velilerinin NLP'nin sınıf içi uygulamalarına ilişkin düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma 2005-2006 öğretim yılında Gaziantep Özel Sanko ilköğretim okulunda yapılmıştır. Elde edilen veriler, öğrenci ve veli konuşmaları ile öğretmenin kayıtlarından oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenci ve veli görüşlerinin olumlu yönde olduğu görülmüştür.

Özmen ve Aslan'ın (2008) "*Sinir Dili Programlamanın (SDP) Eğitim Yönetimi ve Denetiminde Kullanılması*" isimli makalelerinde; okul yönetiminde ve denetiminde özellikle etkili iletişim açısından, NLP'dan yararlanılmasının önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca araştırmada, okul yönetiminde ve denetiminde NLP

uygulamalarının kullanımına yönelik değerlendirmeler yapılmış ve önerilere yer verilmiştir.

1.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Frye'nin (1980) "*Üniversite Birinci Sınıf Öğrencileri Arasında Boş Zaman Uğraşları ve Temsil Sistemleri Arasındaki İlişkinin Boş Zaman Rehberliğini İçeren Analizi*" isimli yüksek lisans tezinde; Oklahoma Eyalet Üniversitesinde Fen ve Edebiyat, Mühendislik, Ev Ekonomisi, İşletme, Ziraat ve Eğitim fakültelerindeki üniversite öğrencileri arasında boş zaman uğraşları ve duyumsal temsil sistemleri (görsel, işitsel, kinestetik) incelenmiştir. Öğrencilerin temsil sistemlerini belirlemek için bir boş zaman uğraşını tarif etmeleri istenmiştir. Bu amaçla, lisans 1. sınıfta öğrenim gören 300 öğrenci örneğine, "McKechnie Boş Zaman Faaliyeti Formu" uygulanmıştır. Öğrencilerin yazdığı metinler üç jüri üyesi tarafından cümlelerde yer alan ve temsil sistemlerine işaret eden sözcükler, yüklemeler, deyimler incelenerek değerlendirilmiştir. Çalışmada ayrıca, cinsiyet, memleketinin büyüklüğü, tercih edilen boş zaman uğraşının tipi ve anlamlı boş zaman faaliyetinin paylaşıldığı kişiler, dikkate alınan faktörler olarak belirlenmiştir. İlişkileri ve farkları incelemek üzere varyans homojenliği için F testi, t testleri ve varyans analizi kullanılmış, analiz sonucunda temsil sistemlerini ne cinsiyetin ne de seçilen fakültenin etkilemediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bulguların yaklaşık dörtte birinde, öğrencilerin tarif ettikleri tercih edilen boş zaman uğraşı deneyimlerinde, temsil sistemlerini kullandıkları yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Carbonell'in (1985) "*Temsil Sistemleri: Nöro Linguistik Programlamaya Deneysel Bir Yaklaşım (Göz Hareketleri)*" isimli doktora tezinde; iki oturumda yapılan deneyin birinci oturumunda, göz hareketlerinin NLP'nin öngörülleri ile tutarlılığını belirlemek amacıyla sağ elini kullanan lisans öğrencilerinin göz hareketleri ile iki lisansüstü öğrencinin göz hareketleri yapılan görüşmeden elde edilen görüntü kayıtları incelenerek karşılaştırılmıştır. İkinci oturumda ise, birinci görüşme sonunda yapılan değerlendirme sonucunda aynı temsil sistemini kullanan öğrenciler ile farklı temsil sistemini kullanan öğrencilere yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Deneyden

elde edilen veriler incelendiğinde, göz hareketlerinin temsil sistemi üzerindeki belirleyici etkisinin görüldüğü sonucuna varılmıştır.

Semtner'in (1986) "*Kolej Okuma Programlarını Bireyselleştirmeye Yardımcı Olmak Üzere Nöro Linguistik Programlamanın Uygunluğunun Araştırılması*" isimli doktora tezinde; farklı birincil temsil sistemlerini kullanan öğrencilerin bireyselleştirilmiş kolej okuma programlarından benzer kazanımları olup olmadığı üzerine odaklanılmıştır. Araştırma kapsamında, işitsel, görsel veya kinestetik temsil sistemlerinden hiçbirinin kelime bilgisi veya kavrayış kazanma bakımından birbirlerine göre bir üstünlüğünün olmadığı tespit edilmiştir.

Buckner'in (1986) "*Göz Hareketinin Düşünmenin Duyumsal Bileşenlerinin Bir Göstergesi Olarak Kullanılması (Nöro Linguistik Programlama, Temsil Sistemleri)*" isimli doktora tezinde; göz hareketlerinin bir kişinin görsel, işitsel veya kinestetik olarak düşünüp düşünmediğinin göstergesi olarak, NLP göz hareketi modelinin bazı temel ilkeleri araştırılmıştır. Bu amaçla, eğitsel psikoloji sınıflarından 48 lisansüstü ve lisans öğrencisi ile görüşme yapılmış, öğrencilerin göz hareketleri videoya kaydedilirken tek bir düşünceye yoğunlaşmaları istenmiştir. Öğrencilerin düşüncelerinin görsel, işitsel veya kinestetik bileşenler içerip içermediği NLP eğitimi almış gözlemciler tarafından deneklerin sessiz video kayıtları derecelendirilmiş ve düşüncedeki görsel, işitsel veya kinestetik bileşenleri gösteren NLP teorisyenlerinin varsaydığı göz hareketlerinin bulunduğu açıklanmıştır.

Woerner ve Stonehouse'ın (1988) "*Öğrenme Başarısı için Nöro Linguistik Programlamanın Kullanımı*" isimli makalesinde; her düzeyde öğrencinin öğrenmeye motive edilmesi için neyin nasıl olduğunun belirlenmesinde NLP modelinin kullanılabilirliği ve öğrenme sorunlarının belirlenmesi açıklanmıştır. Araştırmada; NLP uygulamalarının, fen ve geometride yaşanan öğrenme sorunlarında öğretmenlerin faydalanabileceği, kullanılabilir bir model olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Baddeley ve Predebon'ın (1991) "*Gözler Düşünceye mi Ait? NLP'nın Göz Hareketleri Varsayımı Üzerine Bir Test*" isimli makalelerinde; kişilerdeki duyuşal deneyimler ile hatırlamalar arasındaki farkı ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırmada, göz hareketlerindeki farklılıkları belirlemek için post-hoc testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, işitsel duylara hitap eden sorular sorulduğunda göz hareketlerinin aynı yönde değiştiği, bu yönün de NLP’da belirtilen yön olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pruett’in (2002) “*Ses Performans Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Uygulaması*” isimli doktora tezinde; ses performans eğitimine NLP’nın uygulanması araştırılmıştır. Araştırmada, öğretimin ve NLP’nın dayandığı ilkelerin kısa tarihçesi verilmiştir. Bununla birlikte, NLP’yı oluşturan alt modellerden bazıları açıklanmış ve ses stüdyosunda meydana gelen süreçlere uygulanmış, stüdyodaki ses öğretmenin NLP’nın temsil sistemlerine göre kullanımına ve ses performans eğitimindeki bazı olası kullanımlarına değinilmiştir.

Millrood’un (2004) “*Öğretmenlerin Sınıftaki Konuşmalarında NLP’nin Rolü*” isimli makalesinde; NLP’nın lisan öğretiminde öğrenci performansını mükemmelleştirmeye yardımcı bir yaklaşım olduğu üzerinde durulmuş, öğretmenlerin öğrencileri ile sözel etkileşimlerinde NLP’nın oynayabileceği rolün farkındalığını arttırmak için sınıf benzetimi kullanılarak atölye çalışmalarından yararlandığı belirtilmiştir. Araştırmada, atölyelerde öğretmen-öğrenci uyumunu yaratarak veya yok ederek sınıftaki konuşmaların öğrenciyi başarı veya başarısızlığa götüreceği olgusu üzerinde öğretmen farkındalığını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Helm’in (2009) “*Nöro Linguistik Programlama Vasıtasıyla İngilizce Öğretimini İyileştirme*” isimli makalesinde; İngilizce öğretimini iyileştirmek için NLP ile ilgili gerekli bilgilere ve uygulamalara değinilmiştir. Ayrıca, göz hareketinin belirlenmesinde söyleyenin sözlerindeki yüklemelerden yararlanması ve bedensel duruşları incelemektedir. NLP’nın İngilizce eğitimi alan öğrencilere öğrenme ortamındaki potansiyellerine ulaşabilmelerinde kaynak teşkil edebileceği üzerinde durulmaktadır. Araştırmada, öğretmenin anlatım biçimi ve öğretim materyallerine bağlı olarak sınıfın içinde duracağı yer ve öğretim materyallerinin konumu üzerinde durulmuştur. Buna göre öğretmen; yüzü sınıfa dönük halde bir sunum yaparken, öğrencilere göre sınıfın sol tarafında duracak, böylece öğrencinin sağ kulağına ve beyninin ise sol tarafına doğru konuşuyor olacaktır. Sunum sağ beyin girişine uygun temalar içeriyorsa, öğrencilere göre sınıfın sağ tarafında duracaktır. Araştırmada belirtilen bu durumun aynı zamanda işitsel öğrenmeyi arttırdığı belirtilmiştir. Temsil sistemlerine göre öğretim

uygulamalarında; a) görsel öğrencilerin öğrendiklerini hatırlamaları için yukarıya ve kendi sollarına, b) işitsel öğrenciler için sol ortaya, c) kinestetik öğrenciler için aşağıya ve sağa bakmalarının sağlanması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Kudliskis ve Burden'ın (2009) "*Okullarda Sınav Başarısının Geliştirilmesi için Psikolojide "Ne Çalışır" Uygulamasına NLP'nin Potansiyel Katkısı*" isimli makalelerinde; NLP'nin güçlü ve zayıf yönleri, kökenleri, önceki araştırmalar ile açıklanmıştır. Araştırmada; öğretmenlerin, öğrencilerin sınav kaygısı ve diğer benzer zorlukları aşmalarında NLP'dan destekleyici bir faktör olarak yararlanmaları sağlanmıştır. Bunun için, Güney Batı İngiltere'deki orta dereceli okul uygulama okulu olarak belirlenmiş ve öğrencilerin sınav kaygılarının giderilmesinde NLP'nin etkililiği denenmiştir. Araştırma sonucunda, sınav kaygısı ve benzeri zorluklara ilişkin NLP uygulamaları ile etkili öğrenme çıktıları almak için sekiz aşamalı periyodik bir model önerilmiştir.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. NLP'nin Başlangıç Aşaması, Evreleri ve Felsefesi

NLP, 1960'lı yıllardan beri ortaya çıkan insanlar arasındaki iletişim hakkında en önemli sentezi oluşturmaktadır. Gregory Bateson (antropolog), Noam Chomsky (dilbilimci), Alfred Korzybski (dilbilimci), Milton Erickson (modern hipnoterapi uzmanı) gibi pek çok uzmanın fikirleri üzerine kurulmuştur. Yetmişli yılların sonlarına doğru Santa Cruz'daki California Üniversitesinden Prof. John Grinder ile matematik mühendisi ve Gestalt Terapisti Dr. Richard Bandler biraraya gelip, aile terapisi, Gestalt Terapisi ve Hipnoterapi gibi alanlarda, olağanüstü başarılı sonuçlar elde eden uzmanları araştırmaya başlamışlardır (NLP Dünyası, 2008).

1970'lerin başlarında, Amerika, California Eyaletindeki California Üniversitesi'nin, Santa Cruz Yerleşkesi'nde dilbilimi konusunda çalışan John Grinder ve aynı üniversitede Richard Bandler'ın araştırmalarındaki psikiyatristlerden biri de Virginia Satir'dir. Araştırmalar sırasında Virginia Satir'in kullandığı belirli dil kalıplarının olduğu ortaya çıkar. Bu çalışma, NLP'da "İnsan Mükemmelliğinin Modellenmesi" ya da kısaca *modelleme* olarak adlandırılan uygulamanın da başlangıcı olur (Alder, 2004: 30).

"Bandler ve Grinder'nin NLP ile ilgili çalışmaları dört dönemde incelenebilir. Bu dönemler:

- 1972-1978 Dönemi: Bandler ve Grinder'nin Perls, Satir ve Erickson'ı inceledikleri birinci dönem.

- 1979-1985 Dönemi: NLP'nin temel yöntemlerinin üzerinde çalışmaların yapıldığı dönem.
- 1986-1992 Dönemi: İnanç sistemleri, değerler, meta programlar ve zaman organizasyonu üzerinde çalışmaların yoğunlaştığı üçüncü dönem.
- 1993'den sonra: Benlik ve benliğin esasları üzerinde çalışmaların yoğunlaştığı dördüncü dönem.” (Bandler ve Grinder, 1979:38)

NLP çalışmaları, Bandler ve Grinder'ın kendilerine sordukları basit bir soruyla başlamıştır; “sadece herhangi bir uzmanlık becerisine sahip bir kişi ile aynı beceriye sahip olmasına rağmen konusunda daha üstün olan birisi arasındaki farkın nedeni nedir?” Araştırmacılar, çalışmalarına hipnoterapi alanının önemli ismi Milton Erickson, aile terapisinden Virginia Satir ve Gestalt Terapisinin kurucusu olan Fritz Perls gibi uzmanları modelleyerek başlamışlar ve NLP'nin üzerine kurulu olduğu *model alma* yöntemini geliştirmişlerdir. (Bandler ve Grinder, 1979: 41-42)

Bu yöntemin amacı; insanların kullandıkları yöntemlerin kalıplarını tespit etmek ve buradan elde edilen bilgileri öğretmektir. Laboratuvarında tekrarlanan bilimsel deneylerin her seferinde aynı sonucu veriyor olmaları gibi, bireyin öznel deneyimlerinin de aynen tekrarlanabilen bir sistematiği vardır. Yukarıda ismi geçen üç terapistin iletişimde, bireysel değişim sağlamada sergiledikleri bazı davranış kalıplarının aynı olduğu gözlenmiştir. Üniversitede, bir grup gönüllü öğrenci üzerinde bu üç başarılı insanın etkin düşünme ve iletişim kurma kalıplarını modelleyen Grinder aynı etkin sonuçları almayı başarmıştır. Başarı yaratan ve tekrarlayabilen zihin modeli bu sonuçlardan biridir (Bandler ve Grinder, 1981: 73-74).

NLP eğitimleri pek çok alanda hayatı kolaylaştırabilmektedir. Eğitimde, iş dünyasında, sağlıkta, terapide, kişisel gelişimde aile içi iletişimde ve sporda kullanılabilir (Aytaç, 2006: 35).

NLP tekniği, özellikle iş dünyasında, yönetim, iletişim, motivasyon, kişisel

gelişim, hedef belirleme, liderlik gibi konularda farklılaşma sağlamakla kalmayıp; aynı zamanda spora, aile yaşamına ve kişisel gelişime uygulanabilir. Başarıya ulaşmak ve kişisel mükemmelliği yakalamak isteyen insanların, değiştirmesi gereken tutum ve inançlarını değiştirmeyi kolaylaştırarak kişisel hedeflere başarılı bir şekilde ulaşmasını sağlar. Bu nedenle yönetim ve eğitim alanında sıkça kullanılmaktadır. Eğitimde ise NLP, hızlandırılmış öğrenme, ders çalışma motivasyonu kazandırılması, öğrenmenin öğrenilmesi, hafıza teknikleri, yaratıcı öğrenme, öğrenme zorluklarının giderilmesi ve öğretmenlerin yetiştirilmesinde kullanılabilir.

2.2. Nöro Linguistik Programlamanın Tanımı, Amacı ve Unsurları

“Nöro Linguistik Programlama; insanları anlamak ve etkilemek için oluşturulan psikolojik yetilerdir” (Dövücü, 2006: 12).

NLP, kısaltmasında yer alan ilk harf *Nöro* terimi için kullanılmıştır. Bu terim beş duyu aracılığıyla dışarıdan beyne ulaşan verileri algılamak ve bunlara tepki vermektan oluşan nörolojik faaliyetlerin, tüm davranışların kaynağı olması anlamına gelmektedir. Kısaltmadaki ikinci harf, *Linguistik* için kullanılmaktadır. *Linguistik* terimi; düşüncelerin ve davranışların düzenlenerek, kişinin hem kendisi, hem de başkalarıyla iletişim kurmak için *dili* nasıl kullanıldığı ile ilgilidir. Kısaltmadaki son harf *Programlama* teriminin baş harfidir. Sonuç almak için düşünce ve davranışların seçimini farkında olarak veya olmayarak kişinin kendisinin yapıyor olması programlamaya bir örnektir. (Alder, 2004: 22)

NLP genel anlamda aşağıdaki konu alanlarını kapsar;

- İletişim
- İçsel deneyim
- Dilin etkileri
- Üstün davranışı biçimlendirme
- Beynimizi nasıl kullanırız?

Bir davranış bilimi olarak NLP'nın kapsamı içinde aşağıdaki başlıklar sıralanabilir;

- “Bir bilgi sistemi-epistemoloji

- Bilgi ve değerlerin uygulanması için yöntem ve süreçler-metodoloji
- Bilgi ve değerleri uygulamak için gerekli olan araçlar-teknoloji” (Alder, 2004: 24).

“NLP’yi bütünsel bir yaklaşıma dayalı olarak, kişisel inanç, misyon ve vizyona odaklanmaya sadece birey bazında değil, daha büyük sistemlerin (aile, toplum, evren) bir üyesi olarak bireyi anlamaya yönelik bir çerçevede sunar. NLP, bütünsel bakış açısını koruyarak detaylara odaklanma yöntemidir. Bireysel özdeğişimi, kendin olmayı mümkün kılan, iç iletişimi maksimize eden bir araçtır. Herkes kendi içindeki yetenekleri, potansiyel gücü kullanmak ister. Amaç, bireyin kendisinin en iyi versiyonu olabilmesidir” (NLP Dünyası, 2008).

Kişisel mükemmelliği yakalamanın bilimi ve sanatı olarak adlandırılan NLP kavramının temeli, bireyin bazı sağduyu ilkelerinin yanı sıra, “iyi yaptığım bir şeyi nasıl yapıyorum?”, “onu nasıl daha iyi yapabilirim?”, “başkalarında hayranlık duyduğum becerileri nasıl kazanabilirim?” gibi soruları cevaplandırabilmesine dayanmaktadır (Molden, 2001: 18).

NLP’nin başlıca amacı; “...insanların daha etkili bir biçimde iletişim kurmasına yardımcı olarak, kişisel ve kişilerarası iletişimde mükemmelliği yakalamaktır. NLP, etkin iletişimi, kişisel gelişimi, değişimi ve öğrenmeyi kolaylaştırmak için modeller ve stratejilerden oluşur. Bu nedenle de yönetim ve eğitim alanında sıkça kullanılmaktadır” (Dilts, Grinder, Bandler ve Delozier, 1980/2006: 34).

NLP’nin temel amaçlarından biri de, tam öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini ve yeni bilginin daha önce var olan bilgiler ile etkileşimini anlamaktır. NLP, başarılı sonuçlara ulaşmaya yardımcı olacak olan tekniklerin kullanılmasına imkân tanır. Öğrenci velilerine ya da öğretmenlere, çocuklarının ya da öğrencilerinin daha başarılı sonuçlar almalarını sağlayacak olan metot ve uygulamalar sunar.

“Bundan dolayı eğitim öğretim alanında çalışan birçok öğretim görevlisi bazı temel NLP tekniklerini, ders metodolojisine ve sınıf yönetimi alanındaki çalışmalarına uyarlamıştır....”(Steven ve Sikes, 1997: 48).

İnsan beyni süzgeçler kullanarak anlamaya yönelik tüm verileri çözmeye çalışır. Bu verilerden genelleme; anlam kayması ve anlam kaybı, görüntüler, sesler ve hislerin

deneyimlere, duygulara, inançlara, kavrayışlara ve ‘doğruya’ nasıl dönüştüğünün ortaya çıkarılması için kanımızca NLP alanından yararlanmayı gerekli kılmaktadır.

NLP’da, bireyi yönlendirmek ve performansını artırmak için uygulanan çeşitli teknikler kullanılmaktadır. Bu tekniklerden *uyum*; öğrencilerde güven duygusu oluşturarak etkili bir iletişim sağlanabilmesinin ön koşulunu oluşturmaktadır. Nörolojik açıdan, insanlar kendilerine benzeyen, kendileriyle uyum içinde olan insanlarla daha kolay iletişim kurarlar. Kazanılan her beceri gibi uyum da öğrenilip, geliştirilebilen bir beceridir. Bu noktada *uyum tekniğinin*, iyi bir iletişim için doğru bir temel olduğu düşünülmektedir.

Uyum, iletişim içinde olunan insanın bakış açısıyla görebilmeyi, o insanı dikkatle dinleyebilmeyi ve duygularına saygı göstermeyi gerektirir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için NLP’da *aynalama* tekniğinden yararlanılır (Eren, 2001: 58,60).

“*Aynalama*; karşıdaki kişinin davranış modelini ona geri sunmak olarak açıklanabilir. İnsanların kişisel bütünlüğüne saygı duyarak, vücut hareketlerini, ses tonlarını ve kullandıkları kelimeleri *aynalama*, NLP literatüründe *uyum* olarak adlandırılmaktadır. *Uyum* sağlanırken, beden, ses tonu ve kelimeler, kendi içinde bir bütünlük sağlamak zorundadır” (Alder, 2004: 26).

Uyum, eğitimde büyük önem taşıyan bir iletişim tekniğidir. *Aynalama* ve *uyum* yardımıyla karşıdaki kişi ile *uyum* sağlandıktan sonra, farkında olmadan o kişinin karşısındaki kişiyi *aynalama*ya başladığı görülecektir. Bu aşamaya NLP’da *yönlendirme* olarak adlandırılmaktadır. *Aynalama* ve *uyum* gerçekleştikten sonra, kişiyi istenilen yöne yönlendirmek, istenilen davranış değişikliklerini gerçekleştirmek mümkün hale gelmiş olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken, karşıdaki kişiye, beden dili, ses tonu ve kelimelerle *uyum* sağlandıktan sonra, hareketlerini, ses tonunu ve konuşma hızını yavaş yavaş değiştirerek, o kişiyi istenilen hedefe doğru yönlendirmektir (Yurdakul, 2003: 74-76).

Eğitim alanının bir alt boyutu olan müzik eğitiminde, müzik eğitimi anabilim dallarında yürütülmekte olan bireysel ses eğitimi derslerinde, tedirgin veya isteksiz bir öğrenci ile iletişim kurmada, öncelikle onun omuzlarının ve başının öne doğru eğik duruş şeklini, yavaş hareketlerini, nefes alıp verişindeki ağır tempoyu *aynalayıp*, *uyumu*

sağlamak gereklidir. *Uyum* sağlandıktan sonra, öğretim elemanı yavaş yavaş kendi omuzlarını ve başını dik hale getirip, hareketlerini ve nefes alış verişini hızlandırarak öğrenciyi *yönlendirme* basamağına geçebilir. Böylece, öğrencinin davranışları değiştirilerek mevcut olan motivasyon eksikliğinin ortadan kaldırılırken, tedirginlik ve isteksizlik halleri de uzaklaştırılmış olacaktır.

2.3. Temsil Sistemleri

Bandler ve Grinder'a (1976) göre, temsil sistemi görme, işitme, dokunma, tatma, koklama yoluyla dış algıları iç algılara dönüştürmeye yardımcı olan bir sistemdir.

Eğitimde öğrenme biçimleri olarak ifade edilen duyuların oluşturduğu sisteme NLP'de "temsil sistemleri" denilmektedir. Dışarıdan alınan uyarıcıların, insan beyinde değişik biçimlerde anlamlandırılması, bireysel algılama ve anlamlandırma özelliklerine göre farklılıklar göstermektedir.

Bu farklılığa dış uyarıları filtre eden silmeler, çarpıtmalar ve genellemeler neden olur. Filtreler, kişiler için gerekli olan bilgileri süzerek gereksiz bilgi bombardımanından kişileri korur. Bu sanki kum tanelerinin elekten geçirilerek elenmesi gibidir. NLP, doğal olarak meydana gelen bu filtrelerden yararlanarak kişilerin beyinlerini yönlendirmelerini ve farklı şeylere dikkat etmelerini sağlar (Steven ve Sikes, 1997: 84).

NLP'de "...dış dünyayı görüntülerle algılayanlara görsel, seslerle algılayanlara işitsel, duygularla algılayanlara dokunsal adı verilmektedir. Tatma ve koku duyusuyla algılama küçük yaşlarda silindiği..." (Dövücü, 2000: 44) için araştırmada bu üç duyu üzerinde durulmuştur.

İnsanların hepsi bu beş temsil sistemine sahiptir. Fakat herkes bu temsil sistemlerinden birini ağırlıklı olarak kullanır. Bu temsil sistemlerini kullanan kişilerin genel özellikleri sırası ile aşağıda verilmiştir. Bu özellikler NLP'da, pek çok insanın gözlemlenmesiyle elde edilmiştir (Molden, 2001: 84).

2.3.1. Görsel Temsil Sistemi

Görsel temsil sistemini ağırlıklı kullanan kişiler hayatı görüntülerle algılar. Görsel kanalları daha açıktır (Molden, 2001: 86).

“...bir şeyin nasıl görüldüğüne bakarlar. Onlar için önemli olan renkler ve görüntülerdir. Her zaman etrafındakileri görebilecek mesafede dururlar. Daha çok yazarak öğrenirler. Görseller söylenenleri geçmiş ve gelecekteki görüntüleri karşılaştırarak anlarlar. Görsel temsil sistemini baskın olarak kullananların zihinleri bir video kamera gibi çalışır. Onlar görerek öğrenirler. Görsel temsil sistemini baskın olarak kullananlar için yüzler, isimlerden daha anlamlıdır, göz teması kurmaya özen gösterirler. Genelde yukarı bakarak düşünürler. Kıyafetlerinin rahatlığından çok, renk uyumu daha önemlidir” (Steven ve Sikes, 1997: 88).

Görsel temsil sistemini ağırlıklı kullanan kişilerin vücut yapıları; genellikle sıkı ve incedir. Duruşları, omuzları öne düşük, boyun ileriye doğru uzatılmış biçimdedir. Göz hareketleri, sık ve ritmik bir şekildedir. Bu görüntülerin ardışık bir şekilde algılanmasından ileri gelir. Nefes alma göğsün üst kısmından olur. Ses tonu genizden gelir ve yüksektir. Konuşma temposu hızlı ve kelimelerin patlaması biçimindedir. Kaslar, omuz ve karın bölgesinde gergindir. Eller ve kollar, konuşma anında çok fazla kullanılır. Deri renkleri, soluktur (Steven ve Sikes, 1997: 89).

2.3.2. İşitsel Temsil Sistemi

İşitsel temsil sistemini ağırlıklı kullanan kişiler seslere duyarlıdır. Onlar için bir şeyin nasıl görüldüğünden ziyade sesi daha önemlidir. Kurdukları cümlelerde “duymak” kelimesini çok kullanırlar (Molden, 2001: 89).

“Duyarak öğrenirler ve konuşmayı çok severler. Daima işitebilecekleri mesafede dururlar. Kulak hizasına bakarak düşünürler. Şiir gibi konuşurlar. İşitsellerde konuşurken konuyu dağıtıp başka şeylerden bahsetmek çok yaşanan bir durumdur. Dinleyerek öğrenirler. Ritmik yürürler ve kıyafetlerini parlak, hışırtılı veya birbirine değdiğinde ses çıkarabilen kumaşlardan seçerler” (Steven ve Sikes, 1997: 98).

Steven ve Sikes’e (1997) göre; “...vücut yapıları, görsel ve dokunsal temsil sistemini ağırlıklı kullanan kişilerin vücut yapıları arasındadır. İşitsel temsil sistemini ağırlıklı kullanan kişilerin

duruşları, kambur gibidir. Baş bir tarafa doğru yana yatık vaziyettedir. Göz hareketleri, kulak hizasında sağa sola doğru hareket eder. Göğüsün orta kısmından nefes alıp verirler. Ses tonları berrak ve acııcıdır. Konuşma tempoları, ritmik ve ahenklidir. Kasları ritmik hareket eder, kas gerginliği görsellere göre daha azdır. Eller ve kollar, telefonla konuşuyormuş gibi kulağa yakındır. Derileri parlaktır.”

2.3.3. Kinestetik Temsil Sistemi

Kinestetik temsil sistemlerini kullanan kişiler “...kararlarını işitsellik veya görsellikten ziyade dokunma duyularına göre verirler. Dokunma duyusu onlar için önemlidir. Bedensel zekâda da olduğu gibi dokunabilecekleri mesafede dururlar” (Steven ve Sikes, 1997: 103).

Bununla birlikte, “...kinestetik temsil sistemini kullananların hafızaları çok gelişmiştir. Konuşurken karşılarındaki kişilere daha yakın dururlar. Genelde konuşurken hisleriyle bağlantı kurmak için aşağıya ve sağa bakarak cevap verirler (Molden, 2001: 92). Rahat, yumuşak ve bol kıyafetler giyerler ve rahat bir şekilde otururlar. Vücut yapıları, kilolu ya da atletiktir” (Molden, 2001: 93).

“Kinestetik temsil sistemini etkin bir şekilde kullanan kişilerin göz hareketleri, aşağıya ve sağa doğrudur. Nefes alma, karından, derin ve tam şekildedir. Ses tonları, duygusal, derin ve alçak seviyededir. Konuşma tempoları, düşüktür ve konuşurken sık sık aralar verme şeklindedir. Bu karşılıklı konuşmaları kesintiye uğratar (Molden, 2001: 93). Kaslar, genellikle hareket halinde olabildiği gibi gevşekte olabilir. Eller ve kollar, karın hizasında, vücudun orta kısmında terazi gibi durur. Deri renkleri, değişkendir” (Steven ve Sikes, 1997: 106).

Kinestetik temsil sistemini kullanan kişilerin, “...konuşmaları ve hareketleri çok yavaştır. Yapararak öğrenirler” (Steven ve Sikes, 1997: 103).

Farklı temsil sistemlerini ağırlıkta kullanan kişilerin kullandıkları sözcükler ve deyimler de temsil sistemlerine göre farklılık göstermektedir. Bu sözcük ve deyimler yardımıyla kişilerin temsil sistemleri hakkında fikir sahibi olmak mümkündür. Görsel, işitsel veya kinestetik temsil sistemlerini ağırlıklı olarak kullanan kişilerin sıklıkla kullandıkları sözcükler, ayrı yazılan birleşik kelimeler, deyimler, yüklemeler Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmiştir.

Araştırmada öğrencilere uygulanan görüşme formu sorularına verilen sözlü yanıtlar, Tablo 1 ve Tablo 2’de verilen sözcükler ve ayrı yazılan birleşik kelimeler temel alınarak 4.1. numaralı alt başlık altında çözümlenmiştir.

Tablo 1. Temsil Sistemleri ve Sözcükler

Görsel	İşitsel	Kinestetik
Açığa Çıkmak	Ahenkli kılmak	Ağır
Aydınlatmak	Anlattığına göre	Anlamak
Bakmak	Armoni	Basmak
Başka açıdan bakmak	Ayarlamak	Bozulmak
Berrak	Bağırarak	Çarpıcı
Bulanık	Belirtmek	Çekici
Donuk	Çınlamak	Deneyimlemek
Görmek	Dilsiz	Dokunmak
Görünmek	Dinlemek	Duyarlı olmak
Gösterişli	Gürültü	Düşünmek
Göstermek	Haykırmak	Güçlü
Hayal Etmek	İletmek	Hissetmek
İzlemek	İşitmek	Huzurlu
Mat	Konuşmak	İnce
Net	Konuşmak gerekirse	İşlemden geçirmek
Odaklanmak	Kulak vermek	Katı
Ortaya Çıkmak	Müzik dinlemek/Şarkı söylemek	Kırılmak
Öngörmek	Önermek	Öğrenmek
Puslu	Ötme	Pürüzlü
Renkli	Pat diye	Sakin
Renksiz	Sağır olmak	Sıcak
Resim	Sakin	Soğuk
Silik	Sessizlik	Tatmak
Simetri	Tartışmak	Tasarlamak
Tablo çizmek	Tempo	Yaklaşmak
Yansıtmak	Yankılanmak	Yumuşak
Vizyon	Vokal yapmak	Vurgulamak

(Biçer, 1999: 63).

Tablo 2. Temsil Sistemleri ve Ayrı Yazılan Birleşik Kelimeler

Görsel	İşitsel	Kinestetik
Açıkça görünüyor	Amacını ortaya koymak	Ağızdan kaçmak
Açık seçik	Boş konuşmak	Altını çizmek
Bana öyle görünüyor	Bülbül gibi ötmek	Anlamını yakalamak
Benzetmek	Dili dolanmak	Aşağı yukarı
Bulanık düşünce	Dilini tutamamak	Başı dertte olmak
Burnunun ucunda	Dilini tutmak	Burnu sürtülme
Çıplak gözle	Dili tutulmak	Cana yakın
Dar gözlü	Duyuma mesafesinde	Çivi gibi
Derman olmak	Etekleri zil çalmak	Damarına basmak
Direkt olmak	Geveze	El atmak
Fikir edinmek	Gümbür gümbür	El ele
Gönül gözü	Hesap vermek	İliklerinde hissetmek
Göz alıcı	İşitilmemiş şey	Kendine hâkim olmak
Gözetlemek	Kulağa hoş gelmek	Kımıldama!
Göz göze	Kulağını açmak	Köklü olmak
Göz hapsi	Kulakları sağır etmek	Nüfuzunu kullanmak
Gözleri parlamak	Kulakları tırmalamak	Parmak basmak
Gözü açık	Kulak vermek	Sıcakkanlı olmak
Göz yummak	Lafa tutmak	Sıcak tartışma
Gün Işığında	Laga luga yapmak	Sinirine dokunmak
Hayatı renklendirmek	Net işitmek	Sinirlerine hâkim olmak
Kaşla göz arasında	Oflamak/ puflemek	Soğukkanlılığı korumak
Kuş bakışı	Saçma sapan konuşmak	Tam isabet ettirmek
Loş görüntü	Şiir gibi konuşmak	Temas kurmak
Olay çıkarmak	Uygun sesi çıkarmak	Üstüne basmak
Resmetmek	Uyum içinde olmak	Yarayı deşmek
Şimşekler çakmak	Zil takıp oynamak	Zıvanadan çıkmak

(Biçer, 1999: 63).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın deseni, modeli, niteliği ile araştırmanın çalışma evreni ve örneklem gruplarına ilişkin bilgiler ile araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının hazırlanması, geliştirilmesi, uygulanması ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu araştırma; araştırma türlerine göre; “uygulamalı”, araştırma modeline göre ise; “gerçek deneme modeli”nde (Karasar, 2008: 97) olan bir araştırmadır. Karasar’a (2008: 97) göre; “Bilimsel değeri en yüksek denemeler, gerçek deneme modelleriyle yapılanlardır”.* [**Campbell ve Stanley’in araştırmalarındaki sınıflandırmada da, gerçek deneme modellerinin gerek alan yazında ve gerekse uygulamalarda, kabul gören nitelikte modeller olduğu yer almaktadır (Campbell ve Stanley, 1963: 171-246).*] Bu doğrultuda, araştırmanın yürütülmesinde gerçek deneme modellerinden “son test deney kontrol gruplu model” (Karasar, 2008: 97) kullanılmıştır.

Araştırma; betimsel ve deneysel desen olmak üzere iki boyutta gerçekleştirilmiştir. Betimsel verilerin toplanması için, genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada deneysel verilerin toplanmasında ise; örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin, eser örneğine ilişkin performans becerileri arasındaki farklılığın belirlenebilmesinde “son test deney kontrol gruplu deneysel model” kullanılmıştır. “Son test deney kontrol gruplu deneysel modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney diğeri kontrol grubu olarak

kullanılır. Gruplara yalnızca son-test uygulanır (deney sonu ölçme yapılır)” Bu modelde “X” in etkisi O1.2 ve O2.2 ölçmelerinin karşılaştırılmasıyla saptanır (Karasar, 2005: 98).

Araştırmada kullanılan modelin simgesel görünümü şu şekildedir;

G1	R	X	O1.2
G2	R		O2.2

Yukarıda gösterilen modelin ifade edilmişinde alan yazında en çok kullanılan simgeler şu şekilde adlandırılmıştır;

“G: Grup

R: Grupların oluşturulmasındaki yansızlık

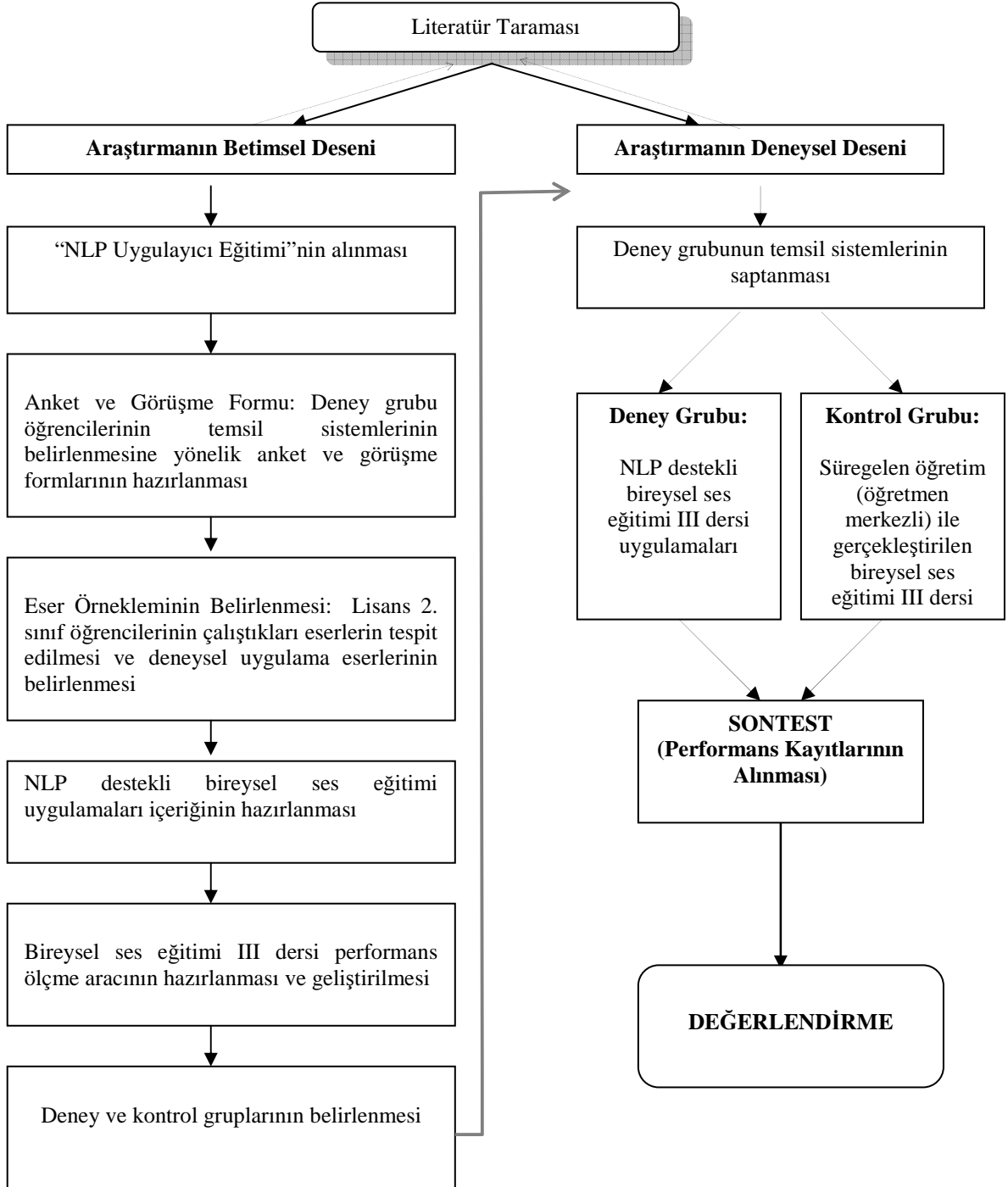
X: Bağımsız değişken düzeyi

O: Ölçme, Gözlem” (Karasar, 2008: 94).

Modelin simgesel görünümünde ifade edilen G1: 1. Grup (Deney), G2: 2. Grup (Kontrol). O1.2: Grup 1’e uygulanan O2 ölçümü, O2.2: Grup 2’ye uygulanan O2 ölçümü olarak adlandırılabilir.

Araştırmanın model ve desenine ilişkin bilgiler ışığında aşağıda; Şekil 1’de araştırmanın genel deseninin, Şekil 2’de ise araştırmanın deneysel deseninin görünümü sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın Genel Deseni

Şekil 2. Araştırmanın Deneysel Deseni

EVRENİN BELİRLENMESİ	
ÖRNEKLEMİN OLUŞTURULMASI	
DENEY GRUBU VE KONTROL GRUBUNUN OLUŞTURULMASI (2008-2009 bahar dönemi bireysel ses eğitimi II dersi final puanlarına göre deney grubu ve kontrol grubunun oluşturulması)	
DENEY GRUBUNUN TEMSİL SİSTEMLERİNİN BELİRLENMESİ (Bir hafta süresince; deney grubu öğrencilerine anket ve görüşme formu uygulanması ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi, deney ve kontrol grubu öğrencileri ile deneysel işlem uygulama saatlerinin belirlenmesi)	
<p>(Temsil sistemlerinin belirlenmesinden bir gün sonra)</p> <p style="text-align: center;">DENEY GRUBU Deneysel İşlem Var (Üç hafta süresince ders, bir hafta süresince performans video kamera kayıtları)</p> <p>(Uygulama eserleri araştırmacı tarafından her öğrencinin ilk ders saatinde dağıtılmıştır. Her bir öğrenci ile haftada bir saat olmak üzere toplam üç hafta 45 saat bireysel ses eğitimi III dersi gerçekleştirilmiştir)</p>	<p style="text-align: center;">(Deney grubu ile aynı anda)</p> <p style="text-align: center;">KONTROL GRUBU Deneysel İşlem Yok (Üç hafta süresince ders, bir hafta süresince performans video kamera kayıtları)</p> <p>(Uygulama eserleri araştırmacı tarafından her öğrencinin ilk ders saatinde dağıtılmıştır. Her bir öğrenci ile haftada bir saat olmak üzere toplam üç hafta 45 saat bireysel ses eğitimi III dersi gerçekleştirilmiştir)</p>
SONTEST (Bir Hafta Süresince) (Dördüncü hafta) (Deney ve kontrol gruplarının performans kayıtlarının alınması)	
ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME (Sontest Performansları)	

3.2. Araştırmanın Çalışma Evreni ve Örneklem Grubu

Araştırmanın aşağıda belirtilen çalışma grupları, araştırma yönteminin betimsel ve deneysel niteliği ile araştırma alt problemleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Araştırmanın çalışma evrenini; 2009-2010 öğretim yılının güz yarıyılında, GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nın, lisans 2. sınıfında bireysel ses eğitimi III dersi'ni almakta olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklem grubu ise; bu evren içerisinde seçilen 30 öğrenciden oluşmaktadır.

3.2.1. Örneklem Grubunu Oluşturan Öğrencilerinin Belirlenmesi

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin düzey uygunluklarının tespiti için, GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2008-2009 öğretim yılı bahar yarıyılı lisans 1. sınıf öğrencilerinin 'MZ 208' kodlu bireysel ses eğitimi II dersinden aldıkları final puanları tablolaştırılmıştır. (Bkz. Tablo 3) Bu sınavda, adı geçen kurumda ses eğitimi derslerini yürütmekte olan ve bireysel ses eğitimi II dersi final sınavı komisyonunu oluşturan 8 öğretim elemanının karşısında her bir öğrencinin performansında gözlenmesi beklenen hedef davranışlar çerçevesinde ve objektif değerlendirmeleri sonucunda verdikleri akademik başarı puanları, öğrencilerin performanslarının yansız birer göstergesi olarak belirlenmiştir. Tablo 3'te 2008-2009 öğretim yılı bahar yarıyılı lisans 1. sınıf bireysel ses eğitimi II dersi final puanları dağılımı yer almaktadır.

Tablo 3. 2008-2009 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı Lisans 1. Sınıf Bireysel Ses Eğitimi II Dersi Final Puanları Dağılımı

Final Puanları	100	98	95	93	90	85	83	80	78	75	70	67	65	60	40	DS	
Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Final Sınavına Giren 50 Öğrenci	Δ	*	Δ	*	Δ	Δ	*	Δ	Δ	Δ	Δ	*	Δ	*	▪	▪	
	□		Δ		Δ	□		Δ	□	□	Δ		□	⊖			
			□		□			Δ		*	Δ						
			□		□			□			□						
					*			□			□						
					▪			□			□						
								*			*						
								*			*						
								*			⊖						
								▪			▪						
Final Puanlarının Öğrenci Sayılarına Göre Dağılımı	2	1	4	1	6	2	1	10	2	3	10	1	2	2	1	1	49

Δ : Deney grubu öğrencileri (15 öğrenci),

□ : Kontrol grubu öğrencileri (15 öğrenci),

* : Öğrenci (Grupların haricindeki 12 öğrenci),

⊖ : Ses sağlığına yönelik tedavi sürecinde olan öğrenciler (iki öğrenci),

▪ : 2008-2009 öğretim yılı bahar yarıyılı lisans 1. sınıf bireysel ses eğitimi II dersini almış, 2009-2010 öğretim yılı güz yarıyılında lisans 2. sınıf bireysel ses eğitimi III dersini almayan öğrenciler (5 öğrenci) (*Devamsız, Tekrar durumundan dolayı 2. sınıftan bireysel ses eğitimi III dersini alamayan bir öğrenci, Ekim 2008 af kanunundan yararlandığı için 2. sınıftan ders alamayan üç öğrenci ve öğrenimine yurtdışında devam eden bir öğrenci*).

DS: ‘Devamsız Tekrar’ (bir öğrenci)

Tablo 3 incelendiğinde; 15 adet puan sütunu ve bir adet DS sütunu görülmektedir. Bu puan sütunlarından, 40 puan sütununda ve DS sütununda yer alan, lisans 2. sınıftan ders alamayacakları tespit edilen iki öğrenci örneklem kapsamından çıkartılmıştır. Geriye kalan 13 puan aralığında yer alan öğrencilerden tablo üzerinde ifade edildiği gibi öğrencilerin aldıkları final puanları dikkate alınarak başarı düzeyleri eşitlenmiş yansız atama yoluyla seçilen 30 öğrenciden oluşan örneklem grubu

oluşturulmuştur. Tablo 3'te görüldüğü gibi; 100, 85, 78, 75 ve 65 puanlarında ikişer öğrenci, 95 ve 90 puanlarında dörder öğrenci, 80 ve 70 puanlarında altışar öğrenciden biri deney grubunu diğeri kontrol grubunu oluşturacak şekilde, sayıları birbirine eşit iki grup atanmıştır. Böylece örneklem grubunu oluşturan 30 öğrenciden 15 öğrenci deney grubunu, 15 öğrenci ise kontrol grubunu oluşturacak şekilde bir düzenleme gerçekleştirilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu başlık altında; araştırmanın alt problemlerinin çözümlenebilmesi için gerekli olan verilerin toplanmasına ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Araştırmanın betimsel niteliğine göre nitel ve nicel veriler; kaynak tarama, “anket”, “görüşme” ve “gözlem” teknikleri kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmanın deneysel uygulamalarını gerçekleştirebilmek için araştırmacı tarafından 20.10.2007-18.11.2007 tarihleri arasında beş hafta süren “NLP Uygulayıcı Eğitimi” alınmıştır. (Bkz. Ek 9) Bu eğitim süresince, temsil sistemlerinin tespit edilme yöntemleri ve NLP'ya ilişkin teorik ve uygulamalı çalışmalar yapılmıştır. Eğitim süresince araştırmanın özellikle deneysel boyutuna yönelik uygulamalı çalışmalar yapılmış, araştırma konusuna ilişkin ses eğitimi ve NLP kapsamındaki veriler, alan yazındaki yayınlar ile internet veri kaynakları incelenerek genel tarama yöntemi ile elde edilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin şarkı söyleme performans verilerinin toplanmasında, veri toplama aracı olarak ses eğitimi uzman görüşleri (* *GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Ses Eğitimi Öğretim Üyesi Prof.Dr. Ayşe Meral TÖREYİN*) doğrultusunda, teknik ve müziksel analizleri yapılarak öğrenci düzeylerine uygunluğu belirlenen bir türkü, bir ‘arie antiche’ eser, uygulama eserleri olarak kullanılmıştır.

Andrea FALCONIERI'e (1585~1586-1656) ait 'Vezzosome e Care Pupille' adlı 'arie antiche' eser ve düzenlemesi Ferit Hilmi ATREK'e (1908-2006) ait 'Geyik Avı' adlı halk türküsünün teknik ve müziksel analizleri gerçekleştirilmiş ve düzey uygunlukları tespit edilen eserler, uygulama eserleri olarak belirlenmiştir. (Bkz. Ek 6)

3.3.1. Deney Grubu Öğrencilerinin Temsil Sistemlerinin Belirlenmesine İlişkin Verilerin Toplanması

3.2.1. alt başlıkta açıklanan işlem basamakları sonucunda tespit edilen deney grubu öğrencilerine, temsil sistemlerinin belirlenmesi amacı ile oluşturulan anket (Bkz. Ek 2) ve görüşme formu (Bkz. Ek 3) uygulanmıştır. Öncelikle deney grubu öğrencilerinin her birine ayrı ayrı anket formu uygulanmış ardından yine her bir öğrenci ile ayrı ayrı görüşülerek, görüşme formunda yer alan sorular araştırmacı tarafından sesli olarak okunmuş ve öğrencilerin cevapları alınmıştır. Bu uygulama sırasında sesli ve görüntülü video kaydı yapılmıştır. Bu kayıtlar, gerek öğrencilerin kullandığı iletişim kalıplarını, gerekse göz hareketlerini ve beden dillerini değerlendirmek için ihtiyaç duyulan verilerin elde edilmesini sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Söz konusu verilerin çözümlenerek temsil sistemlerinin belirlenmesine ilişkin açıklamalar 3.5.1. ve 3.5.2. numaralı alt başlıklarda yer almaktadır.

3.3.2. Deneysel Verilerin Toplanması

Öğrencilerin performanslarının son test video kamera kayıtları, "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı" ile değerlendirilmesi sonucunda sayısal veriler elde edilmiştir. Deneysel uygulamanın tamamlanmasını takiben son testte alınan öğrenci performanslarının video kamera kayıtları, bizzat araştırmacı tarafından, değerlendirme işleminin gerçekleştirilmesi için, aşağıda görev yaptıkları üniversitelerin belirtildiği ses eğitimi öğretim üyelerinden, görüşme talep edilmiş ve belirtilen günde ve saatte, aşağıda isimleri geçen üniversitelerde değerlendirme için gereken teknik cihazlar da sağlanarak öğretim üyelerine sunulmuştur.

Son test performans video kamera kayıtları “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı” ile, GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli bir ses eğitimi öğretim üyesi ve SÜ Ahmet KELEŞOĞLU Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki ses eğitimi öğretim üyesi tarafından her bir öğrenci izlenerek değerlendirilmiştir. MAKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli iki ses eğitimi öğretim üyesinden de görüşme talebinde bulunulmuş ve görüşme için gün ve saat belirlenmiştir. Belirlenen gün ve saatlerde, bir ses eğitimi öğretim üyesi değerlendirme işlemine katılırken, bir ses eğitimi öğretim üyesi değerlendirme işlemine katılamamıştır. Böylece, ses eğitimi alanında uzman dört öğretim üyesi (Bkz. Ek 12) tarafından izlenen, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin son test performans video kamera kayıtları, araştırma kapsamında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı”na (Bkz. Tablo 11) göre değerlendirilmiş ve son test ölçüm sonuçları elde edilmiştir.

Son test ölçümlerinden elde edilen veriler, deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin performans düzeyleri arasındaki farklılıkların ortaya çıkarılması için kullanılmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada izlenen uygulama sıralamalarıyla veri toplama araçları aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

3.4.1. Uygulama Eserlerinin Belirlenmesi

Araştırmanın uygulama eserlerinin belirlenmesinin öncesinde; GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2008-2009 öğretim yılı güz ve bahar yarıyılı lisans 1. sınıf öğrencilerinin MZ 108 ve 208 kodlu bireysel ses eğitimi I ve II dersinde çalışmış oldukları eserler her dönemin final sınavlarında, tüm öğrenciler

tarafından ilgili öğretim elemanlarına verilen her iki yarıyla ait çalışılmış olan eserler tablolaştırılmıştır. (Bkz. Ek 1) Böylece, lisans 2. sınıf öğrencilerinin uygulama öncesine kadar çalışmış oldukları eserler saptanmıştır. Bu aşamadan sonra, lisans 2. sınıf öğrencilerinin daha önce çalışmadıkları eserler arasından random yöntemiyle seçilen, Andrea FALCONIERI'e ait 'Vezzosome e Care Pupillette' ile düzenlemesi Ferit Hilmi ATREK'e ait 'Geyik Avı' adlı eserlerin, öğrenci düzeylerine uygunluğunun ve kapsam geçerliliğinin sınanması için alanında uzman ses eğitimi öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Ön belirlemesi gerçekleştirilen eserlerin kimlik kartı belirlenmiş, teknik ve müziksel analizleri (Bkz. Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8, Tablo 9) ile form analizleri yapılmıştır. (Bkz. Nota 1 ve Nota 2) Analizler sonucunda, eserlerin form bakımından lisans 2. sınıf düzeyine uygun olduğu saptanmış ve uygulama eserlerinin belirlenmesindeki son aşama tamamlanmıştır. Her iki eser, *son teste* deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin performans eserleri olarak kullanılmıştır. (Bkz. Ek 6)

Tablo 4: 'Vezzosome e Care Pupillette' Adlı Eserin Kimlik Kartı

Eserde Geçen Müziksel İfadeler	Ölçü Numarası
Eseri Besteleyen	Andrea FALCONIERI (1585~1586-1656)
Eserin Dönemi	Barok Dönem (Eserin yazıldığı yıl belirtilmemiş. Bestecisinin yaşadığı yıllar dikkate alınarak değerlendirildi.)
Eserin Dili	İtalyanca
Eserin Ölçü Yapısı	4/4'lük Ölçü Yapısı
Eserin Orijinal Tonu	Mi Majör
Eserin Temposu	Allegretto quasi gavotta

Tablo 5: ‘Vezzasette e Care Pupillette’ Adlı Eserin Teknik Analizi

Teknik Basamaklar	Ölçü Numarası
Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	Tüm eser boyunca
Uygun yerde ve doğru soluk alma	7, 9, 11, 14, 16, 18, 23, 26, 30, 32, 34, 37, 39, 41, 43, 45
Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	7-9, 9-11, 11-14, 14-16, 16-18, 18-20, 23-26, 26-30, 30-32, 32-34, 34-36, 37-39, 39-41, 41-43, 43-45
Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	Tüm eser boyunca
Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	Tüm eser boyunca
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	Tüm eser boyunca
Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	Tüm eser boyunca
Eserin karakterine uygun bir hızla ritimleri doğru seslendirme	Tüm eser boyunca
Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	Tüm eser boyunca
Eserde geçen nüansları doğru uygulama	Tüm eser boyunca
Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	Tüm eser boyunca
Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	Tüm eser boyunca
Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	Tüm eser boyunca

Tablo 6: ‘Vezzasette e Care Pupillette’ Adlı Eserin Müziksel Analizi

Eserde Geçen Müziksel İfadeler	Ölçü Numarası
Piano	1, 14, 18, 23, 39
Crescendo	9, 16, 35, 41
Ritardando	12, 19, 38, 44
Süsleme	38
Assai Rallentando	43
Affrettando	44
Eser İçerisinde Ton Değişiklikleri	Yok
Temposu	Allegretto quasi gavotta
Eserde Geçen Değiştirgeç İşaretleri	10, 23, 29, 31, 324, 42
Eser İçerisi Sus İşaretleri	14, 21, 22, 30, 32, 34, 36, 37, 45

Nota 1. Araştırmada Deneysel Uygulamada Kullanılan Birinci Eser: 'Vezzosome e Care Pupillette'
 Andrea FALCONIERI-ARIE ANTICHE Volume Secondo (Parisotti, 1988)

Vezzosome e Care Pupillette

dal "I. Libro di Villanelle"

Andrea Falconieri

giriş

Allegretto quasi gavotta ♩ = 104

p *p*

5 *a* *p*

Vez-zo-set - te,e ca-re pu-pil-let - te,ar -

f *pp* *rit.*

9 *cresc.* *rit.*

den-ti, chi v'ha fat - to,a - va-re de' bei rai lu - cen - ti? chi v'ha fat-to,a - va-re de' bei rai lu -

f *p*

13 *a* *p* *cresc.*

cen - ti? Vez-zo-set - te,e ca-re pu-pil-let - te,ar - den-ti, chi v'ha fat - to,a -

p *cresc.*

2

Vezzosette e Care Pupilette

17

va - re de' bei rai lu - cen - ti? chi v'ha fat-to, a - va - re de' bei rai lu - cen - ti?

21

köprü

S'io ri - mi-ro, i vo - stri guar - di scor - go sol

25

ful - mi-ne dar - di, scor - go sol ful - mi-ne dar - - - di: nè ve -

29

der so piu quel ri - so che ren - dea sì va - go, il vi - so, nè ve -

The musical score is written in treble and bass clefs with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It consists of four systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part includes dynamic markings such as *f*, *p*, *rit.*, and *ff*. The vocal lines include lyrics in Italian and a specific instruction 'köprü' above the second system. The score is numbered 17, 21, 25, and 29 at the beginning of each system.

Vezzosette e Care Pupillette

3

33 *cresc.* köprü

der so piu quel ri - so che ren - dea si va - go il vi - so.

37 *rit.* *p* a

Ah! ah! Vez-zo-set - te, e ca-re pu-pil-let - te, ar -

41 *cresc.* *assai rall.* *affrett.* *rit.* codetta

den-ti, chi v'ha fat - to, a - va-re de' bei rai lu - cen-ti? chi v'ha fat-to, a - va-re de' bei rai lu - cen-ti?

46 *cresc.* *f* *pp* *rit.*

Eser; “[6 ölçü giriş + ||:7 ölçü a:|| + 2 ölçü köprü + 14 ölçü b + 2 ölçü köprü + 7 ölçü a + 6 ölçü codetta]” şeklinde üç bölümlü şarkı formunda bestelenmiştir.

Tablo 7: ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Kimlik Kartı

Eserde Geçen Müziksel İfadeler	Ölçü Numarası
Eseri Besteleyen/Düzenleyen	Ferit Hilmi Atrek (1908-2006)
Eserin Türü/Dönemi	Türkü
Eserin Dili	Türkçe
Eserin Ölçü Yapısı	2/4'lük Ölçü Yapısı
Eserin Orijinal Tonu	Re Hüseyini
Eserin Temposu	Belirtilmemiş

Tablo 8: ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Teknik Analizi

Teknik Basamaklar	Ölçü Numarası
Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	Eserin tamamında
Uygun yerde ve doğru soluk alma	4, 5, 9, 12, 15, 18
Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	1-4, 5-8, 9-12, 12-14, 15-18, 18-20
Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	Eserin tamamında
Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	3, 7, 12, 13, 14, 18, 19, 20
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	Eserin tamamında
Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	Eserin tamamında
Eserin karakterine uygun bir hızla ritimleri doğru seslendirme	Eserin tamamında
Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	Eserin tamamında
Eserde geçen nüansları doğru uygulama	Eserin tamamında
Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	Eserin tamamında
Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	Eserin tamamında
Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	Eserin tamamında

Tablo 9: ‘Geyik Avı’ Adlı Eserin Müziksel Analizi

Eserde Geçen Müziksel İfadeler	Ölçü Numarası
Piano	1, 15
Forte	9
Eser İçerisinde Ton Değişiklikleri	Yok
Temposu	Belirtilmemiş
Eserde Geçen Değiştirgeç İşaretleri	3, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 16 (2), 17, 18, 19
Eser İçerisi Sus İşaretleri	1, 5, 14, 15

Nota 2. Araştırmada Deneysel Uygulamada Kullanılan İkinci Eser: ‘Geyik Avı’ Ferit Hilmi ATREK
“Piyano Eşliği ile Şarkılar ve Halk Türküleri «LİED»ler”

Geyik Avı
(Halk Türküsü)
Op.30 No.1
Ferit Hilmi Atrek

a

Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vi - na a - man a - man
Töv - be - ler töv - be - si ge - yik a - vi - na a - man a - man

a'

5 Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vi - na a - man a - man Çek - ti be - ni
Töv - be - ler töv - be - si ge - yik a - vi - na a - man a - man Ben gi - bi kar -

b

10 za - lim ken - di da - ğı - na a - man a - man da - ğı - na
deş - ler kal - di ka - ya - lar - da a - man a - man çöl - ler - na de

c

15 Çek - ti be - ni za - lim ken - di da - ğı - na a - man a - man da - ğı - na
Ben gi - bi kar -deş - ler kal - di ka - ya - lar - da a - man a - man çöl - ler - na de

Eser; “[4ölçü a + 4 ölçü a' + 6 ölçü b +6 ölçü c]” şeklinde iki bölümlü şarkı formundadır.

3.4.2. Deney Grubu Öğrencilerine Uygulanan Anket Formunun Hazırlanması, Geliştirilmesi ve Uygulanması

Deney grubu öğrencilerinin deneysel uygulama öncesinde temsil sistemlerinin saptanmasına yönelik hazırlanan ölçme araçlarından ilkidir. Anket formu taslağı ilgili alan yazın taranarak oluşturulmuştur. Bu şekilde bir taslağı oluşturulan anketin; kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla, NLP uzmanı görüşleri de alınarak maddelerde görülen anlatım bozuklukları düzeltilmiştir.

15 sorudan oluşan anket formunun, her sorusu üç seçenekten oluşmakta ve bu seçeneklerden birincisinin (a) karşılık geldiği “*görsel temsil sistemi*”, ikincisinin (b) karşılık geldiği “*işitsel temsil sistemi*”, üçüncüsünün (c) karşılık geldiği “*kinestetik temsil sistemi*” olacak şekilde düzenlenmiştir.

Anket formu; deney grubu öğrencilerine görüşme formu öncesinde uygulanmıştır. (Bkz. Ek 2) * (**Olağan yöntemler kullanılarak bireysel ses eğitimi III dersi yapılan kontrol grubu öğrencilerinin temsil sistemleri saptanmamıştır*).

3.4.3. Deney Grubu Öğrencilerine Uygulanan Görüşme Formunun Hazırlanması, Geliştirilmesi ve Uygulanması

Deney grubu öğrencilerinin deneysel uygulama öncesinde temsil sistemlerinin saptanmasına yönelik hazırlanan ölçme araçlarından ikincisidir. Anket formunun uygulamasından hemen sonra uygulanan görüşme formu; alan yazın taranarak oluşturulmuş ve NLP alanında uzman görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Böylece bir taslağı hazırlanan görüşme formu soruları, 2008-2009 öğretim yılında GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın lisans 2. sınıfında öğrenim görmekte olan öğrencilere, sözel olarak sorulmuş, öğrencilerden alınan sözlü yanıtlar ile soruların anlaşılabilir olduğu ortaya çıkmış ve görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Hazırlanan görüşme formu, beş sorudan oluşmaktadır. Görüşme formu; alan yazında belirtilen görüşme türlerine göre, Rubin (1983) dört tür görüşmeden söz eder

(Yıldırım ve Şimşek, 2006: 121); bu araştırmada kullanılan görüşme formu “açık uçlu anket görüşmesi” türündedir. Bu görüşme türünde; “bir dizi standart soru seti vardır ve görüşülen birey, bu sorulara istediği tarzda ve öznel olarak yanıt vermekte serbesttir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 121). Patton (1987) tarafından görüşme yaklaşımları üç türe ayrılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 122). Hazırlanan görüşme formu bu üç yaklaşımdan “görüşme formu yaklaşımı”na uygun olarak gerçekleştirilmiştir. “Görüşme formu yaklaşımı”; “görüşme sırasında irdelenecek bir sorular veya konular listesini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 122). Buna göre “görüşmeci önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 122). Araştırma kapsamında bu iki türe uygun olarak hazırlanan ve deney grubu öğrencilerine uygulanan görüşme formu; “araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntem” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 122) olması bakımından araştırmanın birinci alt probleminin çözümüne ilişkin verileri sağlayacak niteliktedir.

Görüşme formu, GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda önceden belirlenen bir çalışma odasında, her bir deney grubu öğrencisi ile araştırmacı tarafından ayrı ayrı görüşülerek uygulanmıştır. Uygulama sırasında sorular her öğrenciye araştırmacı tarafından okunmuş, her bir sorunun cevabı öğrenciden alındıktan sonra diğer soruya geçilmiştir. (Bkz. Ek 3) * (*Olağan yöntemler kullanılarak bireysel ses eğitimi III dersi yapılan kontrol grubu öğrencilerinin temsil sistemleri saptanmamıştır*).

3.4.4. Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracının Hazırlanması, Geliştirilmesi ve Uygulanması

İlgili literatür taraması sonucunda araştırmacı tarafından bir taslağı hazırlanan performans ölçme aracı ile ilgili GÜ GEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görevli ses eğitimi alanında uzman öğretim üyelerinin görüşleri alınarak 18 maddeden oluşan “Bireysel Ses Eğitimi III Performans Ölçme Aracı” hazırlanmıştır. Yapı geçerliliği ve güvenilirliğini belirleyebilmek için, örneklem grubu dışından seçilen ve 2008-2009 öğretim yılında 12 öğrenciden oluşan GÜ GEF

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans 2. sınıf öğrencilerinin Franz Schubert'e ait "Gute Nacht" adlı lied eserin seslendirme performansları video kamera ile kaydedilmiş, kayıtlar ses eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesi ve bir öğretim elemanı tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda, ölçme aracı güvenilirlik-geçerlilik bakımından analiz edilmiştir. Bu analizden elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 10'da görülmektedir. Sonuçlara göre; güvenilirlik katsayısı Cronbach alfa=0.8744 elde edilmiştir. 0.8744 Cronbach alfa değeri "çok iyi" olarak nitelendirilen bir değerdir ve ölçme aracının genel olarak çok tutarlı olduğunu gösterir. Tek tek soru bazında yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar ise "güvenilirlik katsayısı" sütununda verilmektedir.

Bu analizde, her bir basamak tek tek ölçme aracından çıkartılarak, genel güvenilirlik katsayısına olan etkileri araştırılmıştır. Bu analizden, bütün basamakların birbiri ile tutarlı olduğu, ölçme aracını olumsuz yönde etkileyen bir basamağın bulunmadığı anlaşılmıştır. Örneğin "Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme" hedef davranışı ölçme aracından çıkartıldığında, ölçme aracının güvenilirliği 0.8726 olmaktadır. 0.8726 değeri, ölçme aracının genel güvenilirlik düzeyi olan 0.8744 değerinden çok farklı değildir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, ölçme aracının güvenilirlik düzeyinde anlamlı bir azalma veya artma olmamıştır. Diğer basamaklar için de bu durum gözlenmektedir.

Alfa Değeri Düzeyleri	Alfa Değeri
Kabul Edilemez	$\alpha < 0,6$
Düşük Güvenilirlik	$\alpha = 0,7$
Orta Düzey Güvenilirlik	$\alpha = 0,8-0,9$
Yüksek Güvenilirlik	$\alpha > 0,9$

Ölçme aracındaki 8, 14, 17, 18. maddeler, hedef davranış olmamalarından, 9. madde de anlaşılabilirlik bakımından ölçme aracından çıkarılmıştır. Bununla birlikte, 10. madde; "Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme" biçiminde ifade

edilerek değiştirilmiş ve ölçme aracına son şekli verilmiştir. Böylece 13 maddeden oluşan “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı”na son şekli verilmiştir. (Bkz. Tablo 11)

Tablo 10. Performans Ölçme Aracının Güvenilirlik Katsayıları

Hedef Davranışlar	Güvenilirlik Katsayısı
1. Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	0,8726
2. Uygun yerde ve doğru soluk alma	0,8690
3. Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	0,8791
4. Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	0,8716
5. Sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma	0,8652
6. Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	0,8644
7. Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	0,8718
8. Teknik Davranışlar Toplamı	0,8415
9. Eserin tamamını ölçü yapısına uygun şekilde seslendirme	0,8744
10. Eseri karakterine uygun bir hızda seslendirme	0,8740
11. Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	0,8688
12. Eserde geçen nüansları doğru uygulama	0,8678
13. Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	0,8705
14. Müzikal Davranışlar Toplamı	0,8502
15. Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	0,8683
16. Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	0,8716
17. Teknik ve Müzikal Bütünlük Davranışları Toplamı	0,8637
18. Hedef Davranışların Genel Toplamı	0,8801

Deneysel uygulama sonunda deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performansları bir hafta süresince video kamera aracılığıyla kaydedilmiştir. Elde edilen bu sesli ve görüntülü verilerin işlenebilir veriler haline dönüştürülebilmesi amacıyla “Bireysel Ses Eğitimi III Performans Ölçme Aracı”nda dereceleme ölçeği olarak, “**1: Çok Yetersiz, 2: Yetersiz, 3: Orta, 4: İyi, 5: Çok İyi**” seçeneklerinden oluşan beşli likert ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı”nın geliştirildikten sonraki son şekline ait güvenilirlik-geçerlilik sonuçları ise, Tablo 14 ve Şekil 3’te verilmiştir.

Tablo 11. Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı

BİREYSEL SES EĞİTİMİ III DERSİ PERFORMANS ÖLÇME ARACI							
		DERECE					Ölçüm Puanı (Katsayı x Derece)
		Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	İyi	Çok İyi	
Eser No:	Öğrenci Kodu:	1	2	3	4	5	
Hedef Davranışlar	Katsayı						
1. Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	1 x						
2. Uygun yerde ve doğru soluk alma	2 x						
3. Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	3 x						
4. Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	1 x						
5. Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	2 x						
6. Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	2 x						
7. Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	1 x						
8. Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme	1 x						
9. Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	2 x						
10. Eserde geçen nüansları doğru uygulama	2 x						
11. Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama	1 x						
12. Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	1 x						
13. Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	1 x						
Toplam Puan							

3.4.5. Performans Değerlendirme Aracının Güvenilirlik-Geçerlilik Sonuçları

Deneysel araştırmalarda ölçmelerin yansız ve hatasız olması gerekir. Eğer ölçmeler hatalı veya yanlı ise elde edilecek istatistiklerde aynı oranda yanlı ve hatalı olacaktır. Yanlı ölçmelerin bir kaynağı da, puanlayıcıların değerlendirilen öğrenciye yönelik gerçek performans değerinden farklı puan vermesiyle ortaya çıkabilmektedir.

Bu araştırmada, yanlı değerlendirmelerin önüne geçebilmek için (puanlayıcı-puanlanan arasındaki ilişkiyi ortadan kaldıracı için) öğrencileri tanımayan ve daha önce görmemiş olan üç farklı üniversiteden dört öğretim üyesi tarafından, geliştirilen performans ölçme aracı kullanılarak puanlamalar yapılmıştır.

Sınıflanmış ya da kategorik değerkenlerin (nominal or categorical scales) güvenilirlikleri için farklı yöntemler geliştirilmiştir. Bu uygulamalar, genellikle uzman yargılarının tutarlılığı konusunda ele alınır. Bu durumlarda yaygın olarak kullanılan güvenilirlikler Kappa istatistiği olarak bilinen ifade ile elde edilir. (Siegel ve Castellan, 1988: 87-95)

Performans değerlendirme sürecinde hatasız ölçmeler için yüksek güvenirliliğin sağlanmış olması gerekir. Performans değerlendirmelerinde, ölçme aracının güvenirliliğinden daha çok puanlayıcılar arası güvenilirlik (interrater reliability) önem taşımaktadır. Puanlayıcılar arası güvenilirlik, bir bakıma puanlayıcıların verdikleri puanlar arasındaki tutarlılığı ele almaktadır. Bu tür güvenirliliğin göstergesi olarak Kappa istatistiği adı verilen katsayıdan yararlanır. (Siegel ve Castellan, 1988: 175-214)

Bu çalışmaya katkıda bulunan dört değerlendirme öğretim üyesinin yaptıkları değerlendirmeler arasındaki uyumlar incelenmiş ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: D.Ö.Ü. Arasındaki Uyum İstatistikleri (Kappa) Değerleri

	D.Ö.Ü. 1	D.Ö.Ü. 2	D.Ö.Ü. 3	D.Ö.Ü. 4
D.Ö.Ü. 1	1,00			
D.Ö.Ü. 2	0,34	1,00		
D.Ö.Ü. 3	0,29	0,84**	1,00	
D.Ö.Ü. 4	0,32	0,93**	0,89**	1,00

Kappa istatistiği, değerlendirme öğretim üyelerinin verdikleri performans puanları arasındaki uyumu gösteren bir istatistiktir. Öğrencilerin *toplam performansları* üzerinden yapılan uyum analizinden elde edilen Kappa değerleri Tablo 12’de verilmiştir. Tablo 12’ye göre; D.Ö.Ü. 2, 3 ve 4 arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir uyum söz konusu iken D.Ö.Ü. 1’in vermiş olduğu performans puanları diğer puanlayıcılar ile uyumsuzluk göstermektedir. Kappa değerlerinin istatistiksel testinin yanı sıra, farklı Kappa değerleri için açıklamalar geliştirilmiştir. Buna yönelik açıklamalar Tablo 13’te ifade edilmiştir. Tablo 12’de verilen değerler, Kappa değeri düzeylerine göre (Bkz. Tablo 13) değerlendirildiğinde; D.Ö.Ü. 2, 3 ve 4 arasında tam uyum gözlenmiştir. Ancak D.Ö.Ü. 1 için düşük uyum söz konusudur. Bu nedenle, ölçmelerin güvenilirliğini sağlamak için D.Ö.Ü. 1’den elde edilen performans puanları veri kümesinden çıkartılarak kalan üç D.Ö.Ü.’nden elde edilen performans puanları ile analizlere devam edilmiştir.

Tablo 13: D.Ö.Ü. Arası Güvenilirlikler için Kappa Değeri Düzeyleri

Kappa Değeri	Uyum Açıklaması
< 0,00	Uyum Yok (Uyumun Olmadığı Düzey)
0,00-0,20	Çok Düşük Düzeyli Uyum
0,00-0,40	Düşük Düzeyli Uyum
0,41-0,60	Orta Düzeyli Uyum
0,61-0,80	Yüksek Düzeyli Uyum
0,81-1,00	Mükemmel Uyum Düzeyi

(Landis ve Koch, 1977: 168).

Değerlendirme öğretim üyelerinin verdikleri hedef davranışlara ilişkin performans puanları arasındaki uyumun ya da bir diğer ifade ile değerlendirme öğretim üyeleri arasındaki güvenilirliğin yanı sıra öğrencilerin performans puanlarının içtutarlığı da (internal consistency) güvenilirliğin bir diğer göstergesidir. İchtutarlılık anlamındaki güvenilirlik için yaygın bir şekilde Cronbach alfa katsayısı kullanılır. Buna göre üç D.Ö.Ü.nin ortalama puanları üzerinden elde edilen Cronbach alfa değeri 0,963 olarak elde edilmiştir. Bir ölçme sonucunun güvenilir olabilmesi için 0,700 değerinden büyük olması gerekir (Tavşancıl, 2005: 29) ve alfa değeri 1.000'a yaklaştıkça güvenilirlik de o derece yükselmiş olmaktadır.

Herhangi iki değişken arasındaki korelasyon katsayısı, -1 ile +1 arasında değerler alır. Bu iki değişkenin korelasyon katsayısı değeri -1'e yaklaştıkça, değişkenler arasında ters (negatif) yönde bir korelasyon (ilişki) olduğu anlaşılır. Korelasyon katsayısı değeri +1'e yaklaştığında ise, değişkenlerin arasında aynı (pozitif) yönde mükemmel bir korelasyonun (ilişki) varlığına işaret eder. Korelasyon değeri -sağdan ve soldan- sifıra yaklaştığında ise, negatif veya pozitif bir ilişkinin olmadığı anlaşılır (Kaptan, 1998: 228-230; Karasar, 2008: 220).

Bu bilgilere ışığında; bu araştırmadan elde edilen performans ölçümlerinin içtutarlılık anlamında yüksek düzeyde güvenilir olduğu ortaya çıkmıştır. Tüm hedef davranışlar ve hedef davranışların toplamları üzerinden hesaplanan "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı"nın Güvenilirlik Sonuçları (Cronbach Alfa Değerleri) Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Hedef Davranışların Ölçümlerine İlişkin Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı'nın Güvenilirlik Sonuçları (Cronbach Alfa Değerleri)

Hedef Davranışlar	Alfa Değeri: α
Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	0,964
Uygun yerde ve doğru soluk alma	0,963
Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	0,958
Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	0,956
Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	0,956
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	0,959
Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	0,959
Eserin karakterine uygun bir hızla ritimleri doğru seslendirme	0,961
Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	0,968
Eserde geçen nüansları doğru uygulama	0,960
Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	0,958
Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	0,955
Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	0,958
<i>Tüm hedef davranışlar</i>	<i>0,963</i>

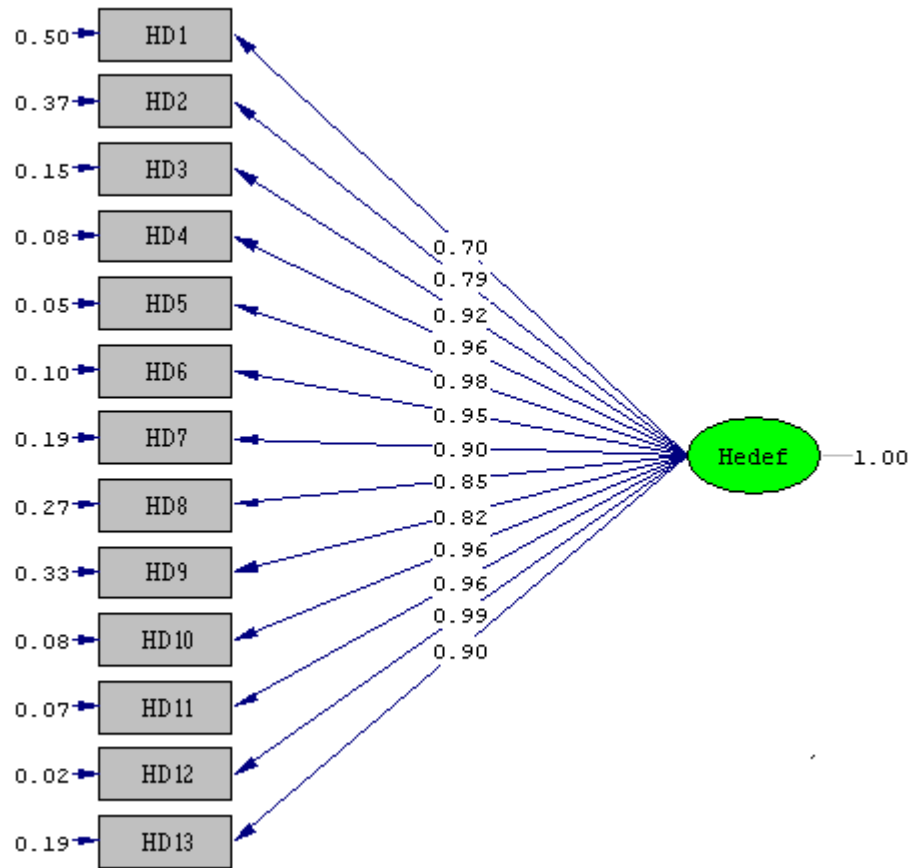
Alfa Değeri Düzeyleri	Alfa Değeri
Kabul Edilemez	$\alpha < 0,6$
Düşük Güvenilirlik	$\alpha = 0,7$
Orta Düzey Güvenilirlik	$\alpha = 0,8-0,9$
Yüksek Güvenilirlik	$\alpha > 0,9$

Tablo 14'te görüldüğü gibi, her bir hedef davranışın alfa değerleri ile “*tüm hedef davranışlar*”ın alfa değerleri yüksek olarak elde edilmiştir. Alt davranışlar ve genel davranışlar üzerinden elde edilen alfaların 0,956 ve 0,968 arasında değerler almıştır. Bu değerlere göre; elde edilen puanlar arası güvenilirliğin çok yüksek olduğu ve ölçümlerin güvenilir olduğu söylenebilir.

Ölçme aracı özünde bir performans değerlendirme aracı olmasından dolayı kapsam geçerliği ve faktör geçerliği irdelenmiştir. Performans değerlendirme aracının

kapsam geçerliliğini sağlamak için, GÜ GEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda görev yapan ses eğitimi alanında uzman öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuştur. Kapsam geçerliliği, performans değerlendirme aracının tasarımında yapılmıştır. Performans değerlendirme aracının uygulanmasından sonra ise elde edilen ölçmeler kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (confirmatory factor analysis) ile geçerlilik araştırmasına devam edilmiştir. Faktör analizi sonuçları Şekil 3'te verilmiştir. Faktör analizi eğitim alanında çok sık kullanılan bir istatistiksel tekniktir (Pohlmann, 2004: 17) ve araştırmalarda ele alınan ölçümlerin kümelenmesi ilkesiyle hareket eder.

Şekil 3: Hedef Davranışlara İlişkin Doğrulayıcı Faktör Analizi (Geçerlilik) Sonuçları

HD: Hedef Davranış

Şekil 3'te, bu araştırmada ele alınan onüç farklı hedef davranışın genel performansı yordadığı ve ilişkili olduğu görülmektedir. Şekil 3'te HD1, HD2, ..., HD13

her bir hedef davranışı, “Hedef” ise ölçülmek istenilen seslendirme becerisini göstermektedir. Her bir hedef davranışın faktör yükü ise, oklar üzerindeki değerler ile gösterilmiştir.

Hedef davranışlar, hedefi oluşturan bileşenler olarak düşünüldüğünde; hedef davranışların faktör yüklerinin 0,30’dan büyük olması, ilgili ölçümün, seslendirme becerisinin tutarlı bir bileşeni olduğunun göstergesidir. Diğer taraftan bu değer 1’e ne kadar yakınsa ilgili davranışın seslendirme becerisini o denli iyi kestirdiğini ya da temsil ettiğini göstermektedir (Pohlman, 2004: 18). Şekil 3’te görülen sonuçlara göre 13 farklı hedef davranışın faktör sonuçlarının tutarlı olduğu ve bu davranışların birlikte öğrencilerin seslendirme becerisi olan “Hedef”i kestirebildiği görülmektedir. Bu durum ise ölçme aracı ile elde edilen ölçümlerin geçerli olduğu sonucunu vermektedir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmanın veri toplama araçlarıyla elde edilen verilerin çözümlemesine ilişkin gerçekleştirilen işlem basamakları ile ilgili açıklamalar aşağıda alt başlıklar halinde sunulmuştur.

3.5.1. Deney Grubu Öğrencilerine Uygulanan Anket Formundan Elde Edilen Verilerin Çözümlemesi

3.4.2. numaralı alt başlıkta açıklanan veri toplama aracında yer alan anket sorularına verilen yanıtlar, her bir sorunun altında yer alan üç seçenekten, birincisinin (a) karşılık geldiği “*görsel temsil sistemi*”, ikincisinin (b) karşılık geldiği “*işitsel temsil sistemi*”, üçüncüsünün (c) karşılık geldiği “*kinestetik temsil sistemi*” dikkate alınarak, yanıtların *temsil sistemlerine* göre sayısı belirlenmiştir. Seçenek türü fazla sayıda çıkan seçenek/seçenekler öğrencinin temsil sisteminin belirlenmesinde kullanılmıştır.

3.5.2. Deney Grubu Öğrencilerine Uygulanan Görüşme Formundan Elde Edilen Verilerin Çözümlemesi

3.4.3. numaralı alt başlıkta açıklanan veri toplama aracında yer alan görüşme sorularına verilen yanıtlar, sesli ve görüntülü kamera kayıtlarının çözümlemesinde Ek 4'te sunulan, *Göz Erişim İpuçlarını (Eye Accessing Cues) Değerlendirme Ölçeği* ve *Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği*'nden yararlanılmıştır.* (*İlgili araştırmaların taranması ve NLP uzmanlarının görüşlerine başvurulması sonucunda; NLP'da ve nöroloji alanında yapılan çalışmalarda (Carbonell, 1985; Buckner, 1986; Baddeley ve Predebon, 1991; Steven ve Sikes, 1997; Helm, 2009), göz hareketlerinin çözümlemesinde ve dolayısıyla temsil sistemlerinin saptanmasında geçerli ve güvenilir ölçme araçları olarak kullanıldıkları belirlenmiştir).

Görüşmeler sırasında yapılan video kamera kayıtları, *temsil sistemlerine* ilişkin göz hareketlerinin sayısı ve yönünün belirlenmesinde kullanılan *göz erişimi basamakları* gözlem formu (Bkz. Ek 5) ve *Göz Erişim İpuçları (Eye Accessing Cues) Ölçeği* ile *Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği* (Bkz. Ek 4) kullanılarak çözümlenmiştir. Buna göre; her öğrencinin sorulara yanıt verirken oluşan göz hareketlerinin hangi yönlerde, ne kadar sayıda olduğu görüşme kaydından izlenerek gözlem formundaki *göz erişimi basamakları* üzerinde işaretlenerek sayısal verilere dönüştürülmüş ve buna göre, *göz erişimi basamakları* arasındaki farklılıklar sayısal sonuçlara bağlı olarak değerlendirilmiştir. Böylece, öğrencilerin göz hareketlerinin sayısının ve yönünün *göz erişimi basamaklarındaki* dağılımına göre, kullandıkları bir veya birden çok *temsil sistemi* sayısal verilere dönüştürülmüş, elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Video kamera kayıtları izlenerek yapılan gözlem sırasında, öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlarda *görsel, işitsel ve kinestetik* içeriğe sahip sözcüklerin ve/veya ayrı yazılan birleşik kelimeler *temsil sistemlerine* ilişkin ipuçları veren Tablo 1 ve Tablo 2'de yer alan (Bkz. s.35, s.36) sözcüklerden hareketle altı çizilerek belirlenmiş, video kamera kayıtlarından yapılan gözlemde deney grubu öğrencilerinin soluk alış biçimleri, konuşma hızları ve duruşlarına yönelik analizler de *Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği* düzleminde gerçekleştirilmiştir.

Anket formundan elde edilen veriler ile görüşme formu uygulanması sırasında alınan video kamera kayıtlarından elde edilen verilerin çözümlemesi, öğrencilerin kullandıkları *temsil sistemlerinin* saptanmasını sağlamıştır. *Temsil sistemlerinin*

saptanması, araştırmanın deneysel uygulamalarına temel teşkil etmesi bakımından önemlidir.

3.5.3. Araştırmanın Deneysel Boyutundan Elde Edilen Verilerin Çözümlemesi

Deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performanslarının “Bireysel Ses Eğitimi III Performans Ölçme Aracı”na göre değerlendirilmesi sonucunda elde edilen verilerin çözümlemesinde, araştırmanın amacı ve problemi kapsamında oluşturulan alt problemlere yönelik olarak elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlemelerinde SPSS 13.0 (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

Deney ve kontrol grupları arasında değişkenler bakımından farklılık olup olmadığı *iki faktörlü varyans analizine (ANOVA) dayalı F testi* ile yapılmıştır. F testinin yapılabilmesi için ilgili değişkenlerin deney ve kontrol gruplarında normal dağılımlı olmaları ve aynı zamanda varyansların homojen olmaları varsayımının sağlanması gerekir. Bu nedenle yapılan, Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre tüm değişkenlerin normal dağıldığı ve Levene test istatistiğine göre de varyansların homojen olduğu görülmüştür.

F testi ile ölçmeye konu olan davranışa ilişkin performans değerlerine göre; deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Burada karşılaştırılan grup sayısı iki adet olduğu için deney ve kontrol gruplarından elde edilen veriler, betimsel analiz ve F testi analizi kullanılarak çözümlenmiştir.

Bu araştırmada, deney ve kontrol gruplarının her bir hedef davranışa yönelik ortalama performans puanlarındaki (bu puanlar ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserlerine yönelik puanların ortalamasıdır) farklılıklarını belirlemek için varyans analizi kullanılmıştır.

3.6. Deneysel Uygulama

Deneysel uygulama aşamasından önce deney grubu öğrencilerinin *temsil* sistemleri belirlenmiştir. Deney grubu öğrencilerinin temsil sistemlerinin belirlenmesi ve deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin oluşturulmasının ardından, öğrenciler ile çalışma saatleri belirlenmiştir.

Deneysel uygulama aşamasında kullanılan, Andrea FALCONIERI'e ait 'Vezzasette e Care Pupillette' ile düzenlemesi Ferit Hilmi ATREK'e ait 'Geyik Avı' adlı eserlerin öğretimi her iki gruba da araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Eserlerin, ilk ders öncesinde öğrencilerin ses gruplarına uygun tonlarda olan, "Vezzasette e Care Pupillette Mi Majör", "Vezzasette e Care Pupillette Re Majör", "Geyik Avı Sol Majör", "Geyik Avı Mi Bemol Majör" eserlerinin baskıları yapılmıştır. (Bkz. Ek 6) Eserlerin ilk derste öğrencinin ses gurubuna uygun olan tondaki baskısı verilerek öğretime başlanmış, bunun öncesinde eserler öğrencilere verilmemiş ve herhangi bir ön hazırlıkla gelmeleri istenmemiştir.

Eserlerin öğretim süresi, her öğrenci ile haftada bir ders saati olmak üzere, üç haftada üç ders saati süresince işlenmiştir. Bireysel ses eğitimi III dersinin işlenişinde, YÖK'ün belirlediği müzik öğretmenliği lisans programı (Bkz. Ek 11) haftalık ders saati temel alınmıştır. Tez danışmanı öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda, haftalık bir saat olan ders süresi her bir öğrenci için ikiye (30 dakika) bölünmüş, böylece her bir öğrenci ile haftada 30 dakika süren iki ders, haftada toplam bir saat NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersi planlanıp uygulanmıştır.

Temsil sistemleri belirlenmiş deney grubu öğrencileri ile 45 saat, temsil sistemleri belirlenmemiş kontrol grubu öğrencileri ile 45 saat olmak üzere toplam 90 saat NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersi yapılmıştır. (Bkz. Şekil 2) Bireysel ses eğitimi III dersinde görsel temsil sistemini kullanan öğrenciler için görsel iletişim kalıpları, işitsel temsil sistemini kullanan öğrenciler için işitsel iletişim kalıpları, kinestetik temsil sistemini kullanan öğrenciler için kinestetik iletişim kalıplarının kullanıldığı bir öğretim yöntemi izlenmiştir. Görsel-işitsel, görsel-kinestetik, işitsel-görsel, işitsel-kinestetik, kinestetik-görsel, kinestetik-işitsel temsil sistemlerinin her

ikisini de kullanan öğrenciler için ilgili iletişim kalıpları birlikte uygulanarak gerçekleştirilen dersler üç hafta boyunca devam etmiştir. Dördüncü hafta ise çalışılan eserler son testte uygulanmış ve deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin bireysel performanslarına ilişkin son test video kamera kayıtları alınmıştır.

Son teste ait performans video kamera kayıtları, araştırma kapsamında geliştirilen “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı” kullanılarak, GÜ, SÜ ve MAKÜ Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda görev yapmakta olan toplam dört ses eğitimi öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir.

3.6.1. Deneysel Uygulamada Kullanılan Nöro Linguistik Programlama Teknikleri

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersi uygulamalarında, *aynalama* ve *uyum* tekniklerinin yanı sıra, öğrencilerin kullandığı *temsil sistemlerine* göre uygulanan ve yeni öğrenmelerin gerçekleştirilmesi, öğrenilenlerin ise değiştirilmesi/pekiştirilmesini sağlayan, *çapalamak/çapa atmak* tekniği de kullanılmıştır.

Aynalama, karşıdaki kişinin davranış modelini ona geri sunmak olarak açıklanabilir. İnsanların kişisel bütünlüğüne saygı duyarak, vücut hareketlerini, ses tonlarını ve kullandıkları kelimeleri *aynalama*, gerçekleştikten sonra sözlü veya sözsüz iletişim uyumu sağlanmış olur. Uygulamada kullanılan *uyum* sağlanırken, beden, ses tonu ve kelimeler, kendi içinde bir bütünlük sağlamak zorundadır. (Gün, 2002: 142)

Bireysel ses eğitimi derslerinde, tedirgin veya isteksiz bir öğrenci ile iletişim kurmada, öncelikle onun omuzlarının ve başının öne doğru eğik duruş şeklini, yavaş hareketlerini, nefes alıp verişindeki ağır tempoyu *aynalayıp*, *uyumu* sağlamak gereklidir. *Uyum* sağlandıktan sonra, öğretim elemanı yavaş yavaş kendi omuzlarını ve başını dik hale getirip, hareketlerini ve soluk alış verişini hızlandırarak öğrenciyi *yönlendirme* basamağına geçebilir. Böylece, öğrencinin hareketlerinde isteksizlik

yaratılan bedensel davranışları değiştirerek mevcut olan motivasyon eksikliğinin ortadan kaldırılması sağlanmış olurken, tedirginlik ve isteksizlik halleri de uzaklaştırılmış olacaktır.

Çapa tekniğinde, kişinin temsil sistemleri dikkate alınarak bir işaret, bir sembol, bir ses veya dokunuşla bir etki uygulanmasıdır. Bu etkiye karşılık kişide bir tepki gözlenir ve bu etki her ne zaman tekrar uygulanırsa kişi o durumu tekrar hatırlar ve doğru ve uygun davranışı beyinde tasarlayıp uygular (Gün, 2002: 143).

NLP’da *çapalamak/çapa atmak* olarak ifade edilen teknikte; öğrencilerin algılama biçimlerinin ortaya çıkarılması için belirlenen *temsil sistemlerinden* faydalanılmaktadır. Buradan hareketle, öğrencinin bireysel algılama farklılıklarına göre kullandığı *temsil sistemi/sistemlerine* ilişkin, çağrışım oluşturma yoluyla öğretim faaliyetlerinin etkililiğinin desteklendiğini söyleyebiliriz.

3.6.1.1. Görsel Temsil Sistemini Kullanan Öğrenciler ile Gerçekleştirilen Uygulamalar

1. Öğrencinin duruş ve soluk alış biçiminin gözlenmesi,
2. Dersin başlangıcında gevşeme ve bedeni yumuşatma hareketleri sırasında şarkı söylemeye uygun duruşa hazırlamak için *uyum* tekniğinin kullanılması,
3. Öğrenci ile iletişim sırasında *görsel temsil sistemine* uygun sözcükler kullanılması ile iletişimin doğru algı kanalından sağlanması,
4. Üçüncü basamaktan alınan geri bildirimlere göre, araştırmacının *aynalama* ve *uyum* tekniklerini kullanarak öğrencinin beden dili ile *uyumun* sağlanması,
5. Araştırmacının ses tonu ve beden dili değişikliklerini *görsel* içerikli sözcükler ile desteklemesi,
6. Doğru soluk alış biçimine geçilmesi için ses eğitiminin teknik uygulamaları yanında sırasıyla *aynalama* ve *uyum* tekniklerinin kullanılması,

7. Ses alıştırılmaları sırasında gerçekleştirilen uygulamaların *aynalama* tekniği ile desteklenmesi,
8. *Görsel* algılamanın desteklenmesi için eserin sağ ve sol üst köşelerine öğrenciye kazandırılmasına veya geliştirilmesine gereksinim duyulan davranışların yazılması ile *görsel çapaların* oluşturulması,
9. “Fonasyon ile eseri söylemeye başladığın anda sesinin dışlarından yayıldığını görebilirsin. Sesini, başının üzerinden akarak gözlerine ve seni dinleyenlerin gözlerine ulaştırmaya çalışırcasına söylediğini düşünebilir misin?” gibi *görsel* ifadelerin kullanılması (*görsel çapalama*),
10. *Görsel temsil sistemini* kullanan öğrenciden eserin zihninde oluşturduğu *görsel* biçimine ilişkin tasarım oluşturup bu tasarımı aktarmasının istenmesi ve bu sırada *uyumun* sağlanması ve öğrenciye *görsel çapalama* tekniğinin uygulanması,
11. Öğrenciden zihninde canlandırdığı *görsel* imgelere göre eseri yorumlamaya çalışması söylenirken, araştırmacının daha önce öğrenciye uyguladığı *çapanın* aynısını tekrar uygulayarak öğrencinin daha önce esere ilişkin zihninde oluşturduğu *görsel* tasarımın yeniden oluşturulması,
12. Öğrenciden alınan sözlü veya sözsüz (beden dili) geri bildirimlere göre *aynalama*, *uyum* ve *çapalama* tekniklerinin, öğrenme sorunlarının yaşandığı gözlenen davranışlarda görsel iletişim kalıpları yardımıyla kullanılması.

3.6.1.2. İşitsel Temsil Sistemini Kullanan Öğrenciler ile Gerçekleştirilen Uygulamalar

1. Öğrenci ile iletişim sırasında *işitsel temsil sistemine* uygun sözcükler kullanılması ile iletişimi doğru algı kanalından sağlaması,
2. Öğrencinin beden dili ile *uyum* sağlayıp aynı duruş şekli ve soluk alış biçimine öğretmenin *aynalama* tekniğini kullanarak *uyum* sağlaması,

3. Eseri öğrenciye vermeden önce eserin seslendirilmesi ve öğrenciye dinletilmesi,
4. İşitsel algılamının desteklenmesi için eserin sağ ve sol yanlarına öğrenciye kazandırılmasına veya geliştirilmesine gereksinim duyulan davranışların yazılması ile *işitsel çapaların* oluşturularak davranışların pekiştirilmesi,
5. Uygulamalar sırasında, öğrencinin solunum kontrol ve basıncını sürdürmesinde gözlenen eksik ya da hatalı öğrenmelerin olduğu yerlerde sözle veya eserin seslendirilmesiyle *işitsel çapalama* uygulanması,
6. “Fonasyon ile eseri söylemeye başladığın anda sesinin dışlarından yayıldığını duyabilirsin. Sesini, başının üzerinden akarak kulaklarına ve seni dinleyenlerin kulaklarına ulaştırmaya çalışırcasına söylediğini düşünebilir misin?” gibi *işitsel* ifadelerin kullanılması (*işitsel çapalama*),
7. Eseri çalıştırırken motivasyon artırıcı “sesini bu pasajda çok iyi kullandın.” “Çok güzeldi.” gibi *işitsel çapalar* kullanılması,
8. Öğrenciden eserin tamamını kendi sesine kulak kabartarak (*işitsel sözcük*) söylemesinin istenmesi,
9. Eserin fonetiğine uygun artikülasyon çalışmalarının konuşma dili ve eserin seslendirilmesi ile örneklendirilerek tekrar ettirilmesi,
10. Öğrencinin seslendirme sırasında sergilediği eksik veya hatalı öğrenmelerin olumlu yönde değiştirilmesi gerektiğinde *sözlü çapaların* kullanılması,
11. *İşitsel temsil sistemini* kullanan öğrenciden eserin zihninde oluşturduğu söyleyiş biçimine ilişkin tasarım oluşturup bu tasarımı aktarmasının istenmesi ve bu sırada *uyumun* sağlanması ve öğrenciye *işitsel çapalama* tekniğinin uygulanması,
12. Araştırmacı tarafından öğrenciden zihninde duymayı tasarladığı söyleyiş biçimine göre eseri yorumlamaya çalışması söylenirken araştırmacının daha önce öğrenciye uyguladığı *çapanın* aynısını tekrar uygulayarak öğrencinin daha önce esere ilişkin zihninde oluşturduğu söyleyiş biçiminin yeniden oluşturulması.

3.6.1.3. Kinestetik Temsil Sistemini Kullanan Öğrenciler ile Gerçekleştirilen Uygulamalar

1. Öğrenci derse geldiğinde onun duruş ve soluk alış biçiminin gözlenmesi,
2. Öğrenci ile iletişim sırasında *kinestetik temsil sistemine* uygun sözcükler ile iletişimi doğru algı kanalından sağlama,
3. Araştırmacı aynı duruş ve soluk alış biçimine *aynalama* ve *uyum* tekniklerini kullanarak öğrencinin beden dili ile *uyum* sağlarken *kinestetik çapaların* kullanılması (öğrencinin doğru ve uygun duruşta olmaması söz konusu ise omuzlarına dokunarak doğru ve uygun duruşun *çapalanması*)
4. *Kinestetik* algılamının desteklenmesi için eserin sağ ve sol alt köşelerine öğrenciye kazandırılmasına veya geliştirilmesine gereksinim duyulan davranışların yazılması ile *kinestetik çapaların* oluşturulması,
5. *Kinestetik temsil sistemini* kullanan öğrenciden eserin zihninde oluşturduğu duyguları aktarmasının istenmesi ve bu sırada *uyumun* sağlanması ve öğrencinin koluna dokunarak *çapalama* tekniğinin uygulanması,
6. Öğrenciden zihninde tasarladığı duygulara göre eseri yorumlamaya çalışması söylenirken araştırmacının daha önce uyguladığı *çapanın* aynısını tekrar uygulayarak öğrencinin daha önce esere ilişkin zihninde oluşturduğu duyguların yeniden oluşturulması,
7. Eserdeki cümleleri seslendirirken solunum kontrolü için öğrencinin ellerini diyafram üzerine koyarak hissetmesinin söylenmesi ve araştırmacı tarafından *kinestetik çapalar* kullanılarak gösterilmesi,
8. Rezonans bölgelerindeki titreşimlerin gerçekleştiği bölgelerin beden üzerinde gösterilmesi ve öğrencinin oluşan titreşimleri hissetmesi için *çapa* tekniğinden yararlanılması,

9. “Registre geçişinde, başının arkasından, yüzünün iki yanından öne doğru esen çok net hissettiğın bir rüzgârın yumuşaklığı gibi bu notalar arasında sesinin yerini hiç değıştirmeden solunum basıncı ile destekleyerek söylemelisin.” gibi *kinestetik* ifadelerin kullanılması,
10. Hedef davranışın gözlenememesi halinde eser cümlelere bölünerek her cümlenin öğrencide oluşturduğu duygu ve düşünceleri, öğrencinin yanında öğrencinin koluna, omzuna dokunarak *çapaların* atılması yoluyla öğrencinin *temsil sistemine* yönelik uygulamaların yapılması,
11. Öğrencinin seslendirme sırasında sergilediğı eksik veya hatalı öğrenmelerin olumlu yönde değıştirilmesi gerektiğinde *kinestetik çapaların* kullanılması,
12. Öğrenci davranışı gerçekleştirdiğinde öğrencinin içsel motivasyonunu yükseltmek için, *kinestetik çapaların* atılması ve motivasyon eksikliği durumunda motivasyona ilişkin atılan *çapaların* yeniden tekrarlanması yoluyla motivasyonun sağlanması.

Her üç *temsil sistemine* yönelik yapılan uygulamalardan sonra öğrenci ile iletişim yoluyla geri bildirimler alınmıştır. Uygulama, alınan bu geri bildirimler ışığında işlem basamakları tekrar edilmiş veya sonraki uygulamaya geçilmiştir.

Uygulamalar, birden çok *temsil sistemini* kullandığı tespit edilen öğrenciler ile ilgili *temsil sistemlerine* ait uygulamaların birlikte kullanılması ile gerçekleştirilmiştir. Ders uygulaması sırasında öğrencilerden alınan geri bildirimlere göre işlem basamakları tekrar edilmiş veya sonraki uygulamalara geçilmiştir.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde; araştırma için toplanmış verilerin yöntem bölümünde belirtilen tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre ele alınmış, tablolar yardımıyla yorumlanarak açıklanmıştır. “*Bulgular ve Yorumlar Bölümü*” 15 alt başlıktan oluşmaktadır. Deney grubu öğrencilerinin temsil sistemlerine ilişkin bulgular ve yorumlar aynı zamanda araştırmanın birinci alt problemi olan 4.1. numaralı alt başlıkta sunulmakta, 4.2. ve 4.15. numaralı başlık da dâhil diğer tüm alt başlıklarda ise, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama eserlerini seslendirme performanslarına ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. 2009-2010 Öğretim Yılı Güz Yarıyılı Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Alan Lisans 2. Sınıf Öğrencilerinden Deney Grubu Öğrencilerinin Temsil Sistemlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu alt başlık altında, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerden deney grubu öğrencilerinin, temsil sistemlerinin belirlenmesine ilişkin anket formunda işaretledikleri seçeneklerin ve görüşme formu uygulaması sonucunda toplanan sesli ve görüntülü video kamera kayıtlarının, 3.5. numaralı alt başlık altında anlatılan çözümlene sonuçlarından elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır.

Aşağıda deney grubunda yer alan 15 öğrenciden her birini belirtmek için “öğrenci 1, öğrenci 2,.....öğrenci 15” ifadeleri kullanılmıştır. Bununla birlikte, görüşme sorularına verilen ve temsil sistemlerine işaret eden Tablo 1 ve Tablo 2’de sunulmuş olan (Bkz. s.56, s.57) sözcükler ve ayrı yazılan birleşik kelimeler temelinde görsel,

işitsel, kinestetik temsil sistemlerine işaret eden sözcükler altı çizili olarak gösterilmiştir.

Anket sorularına verilen yanıtlar, her bir sorunun altında yer alan üç seçenekten, birincisinin (a) karşılık geldiği “*görsel temsil sistemi*”, ikincisinin (b) karşılık geldiği “*işitsel temsil sistemi*”, üçüncüsünün (c) karşılık geldiği “*kinestetik temsil sistemi*” dikkate alınarak, yanıtların *temsil sistemlerine* göre sayısı belirlenmiştir. Seçenek türü fazla sayıda çıkan seçenek/seçenekler, öğrencinin temsil sisteminin belirlenmesinde kullanılmıştır.

4.1.1. Deney Grubu Öğrenci 1’e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lisede piyano çalışıyordum işitme hocam bunu görünce bana çok kızdı notayı yırtıp attı...”
- “Ben yeteri kadar ilgi göstermiyorum derse...ben sesin yetenekle ilgili olduğunu düşünüyorum...derse ilgi göstermiyorum....”
- “Şarkı söylemek benim için güzel bir duygu kendi başıma söylerken güzel bir duygu hissediyorum topluluk içinde söylemek sıkıntı yaratıyor.”
- “Caro Lacio...söylediğim eserin melodisi gayet güzeldi ve benim hoşuma gitti....”
- “...ayrılıkla ilgili bir eserde o hissi yaşayıp aktarmak gerekir diye düşünüyorum... dinlerken daha çok hissediyorum.”

Tablo 15. Deney Grubu Öğrenci 1'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
Öğrenci Görüşme Formu Soruları	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i> (Yukarı Sağa)	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i> (Yukarı Sola)	<i>Tasarlanan Sesler</i> (Yana Sağa)	<i>Hatırlanan Sesler</i> (Yana Sola)	<i>Duyular ve Bedensel Hisler</i> (Aşağı Sağa)	<i>İç Diyalog</i> (Aşağı Sola)
Soru 1	5	1	4	1	0	0
Soru 2	9	1	4	2	1	0
Soru 3	6	0	1	1	0	1
Soru 4	7	2	1	4	0	0
Soru 5	15	6	0	4	0	1
1.Toplam	42	10	10	12	1	2
2.Toplam	52		22		3	

Tablo 15 incelendiğinde; Deney Grubu Öğrenci 1'in görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; ellerinin, birbirine kenetlenmiş ve konuşması sırasında hareketli olduğu görülmektedir. Bu bulgularla birlikte, deney grubu Öğrenci 1'in omuzlarının dik, vücudunun hareketsiz olduğu, solunumunu göğüs nefesine dayalı gerçekleştirdiği bulgularına ulaşılmaktadır.

4.1.2. Deney Grubu Öğrenci 1'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 16. Deney Grubu Öğrenci 1'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1	*		
2	*		
3	*		
4	*		
5		*	
6	*		
7		*	
8	*		
9	*		
10		*	
11	*		
12			*
13	*		
14		*	
15			*
Toplam	9	4	2

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 16 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 9, işitsel seçeneklerin sayısı 4, kinestetik seçeneklerin sayısı 2'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sisteminin* etkin olduğu görülmektedir.

4.1.3. Deney Grubu Öğrenci 2'ye Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lisede...bir konserde solo kemancı çıkardı beni en çok etkileyen onlardı....”
- “...teknik olarak yani söyleniş olarak aynı geliyor kulağa. Ama kullandığımız yer yanılsmış onu anladım...”

- “...bazen şarkı söylemek güzel hoşuma gidiyor...sürekli evde de söylerim şan, sesli söylerim....”
- “Geçtiğimiz dönem birkaç tane eser çalıştım da şu an bende en çok yer eden Elegié oldu. Elegié de tutan sesler fazla olduğu için... beni en çok etkileyen Elegié oldu sesimi daha uzun tutabildiğim için seviyorum.”
- “Romantik Dönem diye düşünüyorum ben böyle ağır parçalar o tarz şeyleri seviyorum aslında sadece ağır değil temposu ağır işte süreleri de uzun olan eserleri seviyorum ama hani böyle gösterişli hızlı parçalar da oluyor sevdiğim parçalar da... yani ben zevk alarak çalışıyorum şan da da severek söylüyorum....ne kadar yavaş olursa o kadar rezonans vibrato yapıyorum.”

Tablo 17. Deney Grubu Öğrenci 2’ye Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi		
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
Sorular						
1	1	1	0	9	0	0
2	6	2	6	14	1	0
3	2	1	0	7	0	1
4	1	0	1	3	0	0
5	1	1	2	10	0	1
1. Toplam	11	5	9	43	1	2
2. Toplam	16		52		3	

Tablo 17 incelendiğinde; Deney Grubu Öğrenci 2’nin gözlerinin ağırlıklı olarak işitselde olduğu görülmektedir.

Öğrencinin konuşma temposunun norma hızda olduğu, ses tonunun ahenkli solunumunun ise göğüsle diyafram arasında bulunduğu görülmektedir.

4.1.4. Deney Grubu Öğrenci 2'ye Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 18. Deney Grubu Öğrenci 2'ye Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2		*	
3	*		
4		*	
5	*		
6		*	
7		*	
8	*		
9		*	
10	*		
11		*	
12			*
13			*
14		*	
15		*	
Toplam	4	9	2

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 18 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 4, işitsel seçeneklerin sayısı 9, kinestetik seçeneklerin sayısı 2'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *işitsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *işitsel temsil sistemini* kullandığını bunun yanında *görsel temsil sisteminin* de etkin olduğu tespit edilmiştir.

4.1.5. Deney Grubu Öğrenci 3'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Son senemizde şey mezuniyet konserimiz olmuştu. Çok güzel bir konserimiz vardı dersliğimiz vardı belki biliyorsunuzdur onu bizim işte... ayrı bir koro oluşturduk sadece bizim sınıfı içeren. şan hocamızda koro dersimize giriyordu aynı zamanda onu hatırladım şimdi hani meslek eğitimi ile ilgili olduğu için ... konserden başka bir duygu hissetmiştik ...böyle tüylerim diken diken olmuştu o aklıma geldi”.

- “Aslında ben hep şey oldu hani çalgımı, piyanomu işte ve *şanı* hep aynı doğrultuda iyi bir şekilde götürüyüm diye düşünüyordum...evet kendime uygun bir sentez yapmam lazım”.
- “Bir kere şey çalgıda yaptığım yorumdan çok daha farklı şey hissediyorum hani kendi dilimde söylediğim şarkılar özellikle daha böyle hissederek söylediğimi hissediyorum.”.
- “İşte demin de söylediğim gibi hani minör ve beni etkileyen bir eser...ben biraz da böyle ezgisi yoğun şeyleri seviyorum ... ezgisi çok şey hani...alıp götüren beni etkiledi daha doğrusu”.
- “En çok mesela şey parçalar da hoşuma gidiyor Barok tarzı sürekli böyle değişkenlikler olan eserleri de seviyorum. Mozart’ı da seviyorum aslında klasik olarak, türkü pek sevdiğim söylenemez. Türkü ayrı bir yerde benim için...”.

Tablo 19. Deney Grubu Öğrenci 3’e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	1	1	2	1	1	0
2	2	16	2	2	1	2
3	2	7	2	2	2	2
4	3	19	2	0	3	4
5	3	7	1	0	0	0
İlk Toplam	11	50	9	5	7	8
Son Toplam	61		14		15	

Tablo 19 incelendiğinde; deney gurubu Öğrenci 3’ün *görsel* temsil sistemini kullandığı görülmektedir.

Öğrenci 3’ün görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; elini genellikle çene altında tuttuğu, sorulara cevap verirken vücudunun

hareket halinde olduğu, öne doğru vücudunun esnediği, solunumunun göğüsten gerçekleştiği, konuşma temposunun hızlı olduğu söylenebilir.

4.1.6. Deney Grubu Öğrenci 3'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 20. Deney Grubu Öğrenci 3'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1	*		
2		*	
3	*		
4	*		
5		*	
6	*		
7	*		
8			*
9			*
10	*		
11	*		
12	*		
13	*		
14			*
15	*		
Toplam	10	2	3

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 20 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 10, işitsel seçeneklerin sayısı 2, kinestetik seçeneklerin sayısı 3'dür. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin *görsel temsil sistemini* kullandığını söylemek mümkündür.

4.1.7. Deney Grubu Öğrenci 4'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Beni en çok etkileyen olay şu olması gerek.. üst sınıflarla proje hazırladık Türk kültürünü gösteren ve gelenekleri... ben ve birkaç arkadaşım projeyi İngilizceye çevirdik. Türk kına gecesi olaylarını canlandırdık bağlama çaldım ben, arkada bir kaç kişi folklor oynadı kına gecesini canlandırdı, birkaç kişi bunu İngilizce olarak anlattı bunu çekip bir sonuç olmasını beklemiyorduk...İngilizce öğretmenimiz yaptı seçimi yani o karşılama olayı ya da proje içindeki devamlı katkı onlardı herhalde göze alındı...”.
- “Yani ben çok kötü olduğumu düşünüyorum bu konuda ...yani geçen sene bana özgüven aşılması ile geçti. Geçen sene sırf ona çalıştık yani zorlamadan egzersiz üzerine... yani öyle geçti”.
- “Şarkı söylemek kendi kendime söyleyince ...rahatlatıcı diyelim ama böyle teknikle eğitimle ...evet..topluluk önünde o biraz zorlayıcı kendimi rahatsız hissediyorum ”.
- “Geçen dönemi hatırlıyorum evet daha çok şeylerden çalıştık yabancı ayalardan... onlardan da galiba en ... severek çalıştığım tamam ben bunu söylüyorum dediğim şeydi Caro mio Ben. çünkü galiba onu daha önceden ben çok dinlemiştim biliyorum ... onu söylerken kendimi rahat hissetmemin nedeni o parçayı bilmiyor olmam. Ya da böyle dinleyince sevmiş olmam.”.
- “Barok dönem çünkü kesin kuralları var ya biliyoruz yani...kuralları da biliyorum o dönemin eserlerini de dinliyorum seviyorum... işte o yüzden o dönem eserlerini çalışırken, şanda söylerken severek çalışıyorum onları işte.”

Tablo 21. Deney Grubu Öğrenci 4'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
1	19	14	1	1	0	0
2	8	2	2	2	2	2
3	6	0	1	1	0	0
4	7	1	0	0	1	0
5	9	0	0	0	0	0
İlk Toplam	49	17	4	4	3	4
Son Toplam	66		8		7	

Tablo 21 incelendiğinde; deney gurubu Öğrenci 3'ün *görsel* temsil sistemini kullandığı söylenebilir. Öğrenci 4'ün görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşurken ellerinin yukarıda ve hareketli olduğu, dik bir şekilde oturduğu görülmektedir.

4.1.8. Deney Grubu Öğrenci 4'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 22. Deney Grubu Öğrenci 4'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2	*		
3			*
4	*		
5		*	
6	*		
7	*		
8			*
9	*		
10	*		
11	*		
12	*		
13	*		
14			*
15		*	
Toplam	9	3	3

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 22 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 9, işitsel seçeneklerin sayısı 3, kinestetik seçeneklerin sayısı 3'dür. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sistemini* kullandığını bunun yanında *kinestetik temsil sisteminin* de etkin olduğu tespit edilmiştir.

4.1.9. Deney Grubu Öğrenci 5'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lisedeki keman hocamla ilgili bir şey aktarabilirim size derslerimiz güzel başladı ancak kötü ilerledi ben çalışarak gidiyordum fakat kendisi ben her çalıştığımdaya gittiğimde bana şöyle arkamdan sehpa fırlatacak kadar sinirleniyordu yani kendisinin bazı sorunları vardı ve bana olduğu kadar yansıtıyordu...o yüzden hocamı değiştirdim... bayağı etkiledi beni ”.
- “Şancı olmak istemediğim için hocam yargılıyor biraz, o konuda çok iyi şarkı söyleyemiyorum genel olarak...”.
- “Çok güzel...Bazı zamanlarda, benim ana enstrümanım keman fakat şarkı söylemek daha çok hoşuma gidiyor... karşıdan dinleyen için hani bir sahnedeki bayan işte erkeği dinlemek...ne kadar güzel sesi var gibi ben hiç onu yapamadım hani bir sahnede söylemedim sesim biraz kalın çıkar mikrofondan.”.
- “Türk eseri olarak Kütahyanın Pınarlarını sevmiştim. Kahve Koydum Fincana çok hoşuma gitmişti Tizlerde, daha çok sesim çıktığı için...”
- “Aslında Romantik eserler daha çok hoşuma gidiyor... romantiklik daha çok hoşuma gidiyor...”

Tablo 23. Deney Grubu Öğrenci 5'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi		
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
Sorular						
1	3	3	0	0	0	0
2	1	1	0	0	1	0
3	0	4	0	0	0	1
4	7	0	1	0	1	0
5	5	4	0	2	0	1
İlk Toplam	16	12	1	2	2	2
Son Toplam	28		3		4	

Tablo 23 incelendiğinde; öğrencinin *görsel* temsil sistemini kullandığı söylenebilir. Deney gurubu Öğrenci 5'in görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma temposunun hızlı, ellerinin hareketli bazen vücut duruşunun dik olduğu söylenebilir.

4.1.10. Deney Grubu Öğrenci 5'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 24. Deney Grubu Öğrenci 5'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1	*		
2	*		
3	*		
4	*		
5		*	
6		*	
7	*		
8	*		
9	*		
10	*		
11	*		
12	*		
13		*	
14	*		
15	*		
Toplam	12	3	0

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 24 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 12, işitsel seçeneklerin sayısı 3, kinestetik seçeneklerin sayısı 0'dır. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sistemini* kullandığını bunun yanında *işitsel temsil sisteminden* de yararlandığını ifade etmek mümkündür.

4.1.11. Deney Grubu Öğrenci 6'ya Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Bizim meslek matematik diye bir dersimiz vardı...yani o dersin hocası yoktu bir 6 ay sonra bir hoca geldi biz onu öğrenci sanmıştık... Sonra ben hocayım deyince çok şaşırmıştık o aklıma geldi.”
- “...hocayla çalışmaya başladım...hocayla çalıştığım zaman böyle yani ne kadar çalışırsam gerçekten şarkı söyleyebileceğimi gördüm ”.
- “Şarkı söylemeyi seven bir insanım ben...ama birine değil kendime şarkı söylemeyi seviyorum. Birine çalmayı severim ama şarkı söylemeyi sevmiyorum...ya da beğendiğim bir hikaye üzerine bir şarkı işte...sevdiğim şeyleri söylemek bana içimi dökmek anlamını ifade ediyor”.
- “Hoş neşeli... İlhan Baran'ın parçaları çok hoşuma gidiyor... Evlerinin Önü Mersin çok hoşuma gitmişti”.
- “... İlhan Baran çağdaş dönem...Türkçe olarak lirikler hoşuma gidiyor”.

Tablo 25. Deney Grubu Öğrenci 6'ya Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi		
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
Sorular						
1	3	2	0	0	0	3
2	17	3	0	4	1	0
3	14	4	2	0	1	0
4	8	2	0	0	0	0
5	14	3	1	3	0	0
İlk Toplam	56	14	3	7	2	3
Son Toplam	70		10		5	

Tablo 25 incelendiğinde; öğrencinin *görsel* temsil sistemini kullandığı söylenebilir. Öğrenci 6'nın görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşmasının hızlı, göğüs solunumunu kullandığı söylenebilir.

4.1.12. Deney Grubu Öğrenci 6'ya Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 26. Deney Grubu Öğrenci 6'ya Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2	*		
3	*		
4	*		
5	*		
6	*		
7	*		
8	*		
9			*
10	*		
11	*		
12			*
13			*
14	*		
15	*		
Toplam	11	1	3

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 26 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 11, işitsel seçeneklerin sayısı 1, kinestetik seçeneklerin sayısı 3'dür. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem bulgularında, öğrencinin bedeninin ve omuzlarının dik olduğu, konuşma temposunun hızlıya yakın olduğu, solunumunun akciğer solunumu olduğunu görmek mümkündür.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sistemini* kullandığı söylenebilir.

4.1.13. Deney Grubu Öğrenci 7'ye Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lisede keman hocam vardı çok iyi bir keman hocam vardı beni çok iyi yetiştirdi çok iyi bir hocaydı çok iyi anlaşıyorduk ... bana sevdirdi keman çalmaya başladım”.
- “Buraya gelince...başladım her şeye, nefes almak, şarkı söylemek, ağzımı açmak, her şey baştan başladı güzeldi. Liseden şanı çok severdim buraya gelince her şey değişti... İlgi gösteremedim şana açıkçası... Şandan soğudum”.
- “...kendi sesimi duymayı seviyorum şarkı söylemeyi de seviyorum, şarkıda kendimi ifade etmek hoşuma gidiyor açıkçası”.
- “İlk başta birkaç küçük türkü çalıştık, söyledik... mesela inişler çıkışlar çok hoşuma gider. Eserin melodisi çok önemli benim için yani hoşuma gitmesi önemli”.
- “İlk başta sorunlar yaşamıştım tabi birinci dönem adapte olamıyordum hocanın söylediklerini uygulayamıyordum. Daha önce dört senenin verdiği alışkanlık olabilir, hem beklide zor geliyordu bana zor gelmiş olabilir kafamdaki tekniğe göre bence ben daha iyi söylüyorum, daha çok ses çıkartıyordum ama hocama göre öyle değildi belki yanlış benim düşündüğüm ama bence daha iyi söylüyordum ama rahat değildim...”

Tablo 27. Deneç Grubu Öğrenci 7'ye Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
Sorular						
1	8	2	0	2	0	0
2	8	2	1	1	1	0
3	7	4	2	0	1	0
4	2	2	2	1	3	0
5	4	3	3	3	2	0
İlk Toplam	29	13	8	7	8	2
Son Toplam	52		15		10	

Tablo 27 incelendiğinde; öğrencinin *görsel* temsil sistemini kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 7'nin görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; Eller çenenin altında birleşik bir şekilde sorulara düşünerek cevap verdiği, duruşunun dik olduğu ve konuşmasının ahenkli ve heyecanlı olduğu gözlemlenmiştir.

4.1.14. Deney Grubu Öğrenci 7'ye Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 28. Deney Grubu Öğrenci 7'ye Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2			*
3			*
4		*	
5	*		
6		*	
7	*		
8		*	
9			*
10		*	
11	*		
12		*	
13	*		
14		*	
15		*	
Toplam	4	8	3

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 28 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 8, işitsel seçeneklerin sayısı 5, kinestetik seçeneklerin sayısı 2'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı bununla birlikte *işitsel temsil sisteminin* de etkin olduğu söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sistemini* kullandığını bunun yanında *işitsel temsil sisteminin* de etkin olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.15. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Böyle işte bir konser sırasında arkadaşşıma eşlik yapıyordum tabi önce benim başlamam gerekiyor ama böyle eşlik değil böyle bambaşka bir şey çalmaya başladım ben ama parmaklarımı kontrol edemiyorum yani aklımı da kontrol edemiyorum bir türlü

oraya odaklanamıyorum... Sürekli düşünüyorum acaba oradaki ruh halim neydi neden öyle bir şey yaptım.”

- “Üniversite olması dolayısıyla daha kapsamlı bir şeyler yaptık verimli bir yıldır konsere bile çıktım ilk senede, seviyorum zaten şan derslerini şarkı söylemeyi... daha çok geliştirdim kendimi .”
- “Ben böyle şarkı söylerken gerçekten deşarj olduğumu düşünüyorum... Şarkı söylerken gerçekten kendimi ifade ettiğimi düşünüyorum.”
- “Konser parçalarına çok iyi çalışmışım zaten severek te söylemişim, yabancı dillerde de söylemişliğim var bir de Türk eseri söylemişim.”
- “Ben Barok Dönem eseleri daha çok seviyorum böyle çok süslü hani inişli çıkışlı inişli çıkışlı tek düzeyde değil...mesela Barok eserleri...kendimi daha iyi hissediyorum.”

Tablo 29. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	0	5	2	1	0	0
2	1	1	6	4	0	0
3	0	0	3	1	0	0
4	0	0	8	8	0	0
5	1	1	4	4	0	1
İlk Toplam	2	7	23	18	1	1
Son Toplam	9		41		2	

Tablo 29 incelendiğinde; öğrencinin *işitsel* temsil sistemini kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 8'in görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma temposunun ağırca olduğu, solunumunu diyaframda

gerçekleştirdiği görülmektedir. Konuşurken elleri hareketli, dinlerken elleri birbirine kenetlenmiş olarak görülmektedir.

4.1.16. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 30. Deney Grubu Öğrenci 8'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1	*		
2	*		
3		*	
4	*		
5	*		
6	*		
7	*		
8	*		
9	*		
10	*		
11	*		
12		*	
13	*		
14	*		
15	*		
Toplam	13	2	0

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 30 değerlendirildiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 13, işitsel seçeneklerin sayısı 2, kinestetik seçeneklerin sayısı 0'dır. Anket sonuca göre; öğrencinin *görsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *görsel temsil sistemini* kullandığı ifade edilebilir.

4.1.17. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lise son sınıfta... piyano çalacaktım heyecandan çalamadığım için yarıda bıraktım kalkmak zorunda kaldım devamda edemedim. Bayağı bir etki bıraktı bu olay bende.”
- “Ben şanı burada öğrendim bu okulda öğrendim ekleme pozisyonunu ilk defa bu okulda o terimi duyuyorum. Yani şan tekniğini bu okulda öğrendim sayılır.”
- “Şarkı söylemek değil de şarkı dinlemek daha çok şey ifade ediyor... Dinlemek çok güzel bir şey... Günün yarısı şarkı dinlemekle geçiyor. İhtiyaç duyuyorum şarkı dinlemeye.”
- “Hatırlıyorum ne çalıştığımı söylediğim şarkıyı... Görüp dinlemek daha güzel şarkıyı hareketleriyle de canlandırıyor o duyguyu da veriyor surat ifadesiyle de olsun her şeyi ile o yüzden.”
- “Barok kesinlikle diğerlerine göre daha yüksek yoğun.”

Tablo 31. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	0	0	1	5	8	6
2	0	0	7	6	2	7
3	0	0	6	8	2	6
4	1	0	9	0	0	8
5	0	1	4	0	3	0
İlk Toplam	1	1	27	19	15	27
Son Toplam	2		46		42	

Tablo 31 incelendiğinde; öğrencinin *işitsel ve kinestetik temsil sistemlerini* neredeyse eşit oranda kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 9'un görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; solunumunun çoğunlukla, göğüs ile diyafram arasında gerçekleştiği, ellerinin masanın üzerinde olduğu, konuşurken zaman zaman el hareketlerini kullandığı, gözlemlenmiştir.

4.1.18. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 32. Deney Grubu Öğrenci 9'a Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2			*
3		*	
4		*	
5		*	
6		*	
7		*	
8		*	
9		*	
10		*	
11			*
12		*	
13		*	
14		*	
15		*	
Toplam	0	13	2

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 32 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 0, işitsel seçeneklerin sayısı 13, kinestetik seçeneklerin sayısı 2'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *işitsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde; öğrencinin ağırlıklı olarak *işitsel temsil sistemini* kullandığını bunun yanında *kinestetik temsil sisteminin* de etkin olduğu söylenebilir.

4.1.19. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lisede ilk koro dersine girdiğimde hocanın yaptırdığı alıştırmalar çok değişik gelmişti en çok etkilendiğim oydu.”
- “Açıkçası, konuşmak gerekirse ben ses eğitimi dersinde bir şey yapamadım yani... Hoca beni motive ederse ben çalışırım eğer hoca beni boşlarsa ben çalışmıyorum ....”
- “Aslında şarkısına göre, bulunduğum âna göre değişiyor. Dinlemek daha iyi benim açımdan.”
- “Tizlerine falan çalıştırmıştı hoca iyi olmuştu böyle yumuşak hoş bir şarkı olduğu için hoşuma gitmişti”.
- “Türkçe diller daha çok hoşuma gidiyor. Romantik Dönem de olabilir ama Barok’ta güzel aslında...Türkçe’ye çevrilmiş o lirikler daha çok hoşuma gidiyor....”

Tablo 33. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	3	0	10	0	2	0
2	1	0	18	3	1	0
3	0	0	0	10	0	0
4	2	0	8	0	0	0
5	1	0	13	0	0	1
İlk Toplam	7	0	39	13	3	1
Son Toplam	7		52		4	

Tablo 33 incelendiğinde; öğrencinin *işitsel temsil sistemini* kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 10'un görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma sesinin yumuşak ve ahenkli olduğu, göğüs solunumunu kullandığı gözlemlenmiştir.

4.1.20. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 34. Deney Grubu Öğrenci 10'a Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2			*
3			*
4			*
5		*	
6		*	
7		*	
8			*
9		*	
10		*	
11		*	
12		*	
13		*	
14		*	
15		*	
Toplam	0	11	4

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 34 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 0, işitsel seçeneklerin sayısı 11, kinestetik seçeneklerin sayısı 4'dür. Anket sonuca göre; öğrencinin *işitsel temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *işitsel temsil sistemini* kullanmakla birlikte, *kinestetik temsil sisteminin* de varlığından söz edilebilir.

4.1.21. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Lise birinci sınıftaki Çanakkale gezisi aklıma geliyor. Gezideki yolculuğumuz tam bir gün sürmüştü Trabzon’dan Çanakkale’ye gitmiştik. Gayet eğlenceliydi şarkı söyleyerek gittik gezide güzel geçmişti hatta dönüşte de bayağı duygulanmıştık gezi tur rehberimiz “duygularınızı alabilir miyim?” demişti bize tek tek mikrofona geçmiştik.”
- “Aslında liseden buraya diyafram konusunda özellikle pek bilgimiz yoktu...teknik olarak ta gayet şanda oturduk. Yararlı iki dönem geçirdim diyebilirim.”
- “Öncelikle sesimi duymak sesimle beraber benim sesim olduğunu hissetmem.... Şarkı söylerken kendimi mutlu hissediyorum aslında”.
- “Aslında final sınavında söylediğim türküyü çok seviyordum sesimi de gayet iyi gösterebildiğim bir eserdi ”.
- “Haydn’ı seviyordum Mozart çalıştım en çok beğendiğim sanırım Haydn....”

Tablo 35. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	0	3	0	0	19	4
2	5	0	7	4	7	0
3	2	0	1	0	4	3
4	2	1	5	1	4	1
5	3	0	0	0	5	2
İlk Toplam	12	4	13	5	39	10
Son Toplam	16		18		49	

Tablo 35 incelendiğinde; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 11'in görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma hızının ağırca olduğu, solunumu diyaframda gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir.

4.1.22. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 36. Deney Grubu Öğrenci 11'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2			*
3		*	
4	*		
5			*
6			*
7		*	
8			*
9			*
10	*		
11			*
12			*
13			*
14	*		
15	*		
Toplam	4	3	8

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 36 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 4, işitsel seçeneklerin sayısı 3, kinestetik seçeneklerin sayısı 8'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* kullandığı, bunun yanında *işitsel temsil sisteminin* de etkin olduğu gözlemlenmiştir.

4.1.23. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Bizim mini bir *konserimiz* olacaktı lisede işte öğretmenimize hitap edecektik Türk Sanat Müziği *söyleyecektik*. Kötü söylemiştik başında öğretmenimiz için demiştik bayağı bir kötü olmuştu çok üzülmüştük öğretmenimiz bize küsmüştü. İşte çalışmamıştık ....”
- “...Lisede kullandığım teknikle, şu anda kullandığım teknikle bayağı bir fark var o var yani. Burada çok fazla üstünde durarak bir *şan* dersi yapmıyoruz açıkçası.”
- “Duygularımı dile getirmeyi ifade ediyor. Konuşmakla birebir aslında .”
- “Hatırlıyorum bir kaçını geçen seneye dair türkü olarak da Kütahya'nın Pınarları vardı zaten onu finalde söylemişim. Beni etkileyen Kütahya'nın Pınarları'ydı, hem severek okumuştum hem de şanla türküyü birleştirdiğim zaman çok güzel olduğunu düşünüyorum sesimi de doğru kullandığımı ve de sesimin de o parçada güzel olduğunu düşünüyorum...teknik açıdan da...sesimin renginin daha güzel oluşunu ya da daha iyi kullandığımı fark ettim yani beni etkileyen oydu.”
- “Ben şanda türkü okurken kendimi daha mutlu hissediyorum hani türkü şeklinde şan okurken. Dönem olarak şöyle baktığım zaman ama en çok beğendiğim her zaman beğendiğim Romantik Dönem var”.

Tablo 37. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
1	0	0	2	0	1	6
2	2	2	0	1	0	9
3	0	0	2	4	0	3
4	0	0	0	3	1	0
5	0	0	0	4	1	0
İlk Toplam	2	2	4	12	3	18
Son Toplam	4		16		21	

Tablo 37 incelendiğinde; öğrencinin *kinestetik temsil sisteminin* biraz farklı *işitsel temsil sistemine* göre daha fazla kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 12'nin görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşması sırasında bazen ellerini gizlediği, duruş eksenin öne yatık olduğu, konuşma ve soluk alma hızının ortanın üzerinde olduğu söylenebilir.

4.1.24. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 38. Deney Grubu Öğrenci 12'ye Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1			*
2			*
3		*	
4			*
5			*
6			*
7			*
8			*
9		*	
10			*
11			*
12	*		
13			*
14			*
15			*
Toplam	1	2	12

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 38 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 1, işitsel seçeneklerin sayısı 2, kinestetik seçeneklerin sayısı 12'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *kinestetik temsil sisteminin* etkin olduğu gözlemlenmiştir.

4.1.25. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Görüşme Bulguları

- “Liseye ilk başladığıym yıllarda hazırlıktayken İngilizce öğretmenimiz vardı...bir arkadaşımız vardı...ders sırasında sürekli konuşmaya başladı hocada çok agresif çok asabi bir hocaydı ve benim o yıl aldığım ilk defa kendime aldığım kalemlik ...o kadar sınırlendi ki en sonunda aldı böyle kalemliği arkadaşın kafasına fırlattı ya o an bütün sınıf ve kızın migreni vardı bütün sınıfı dışarı çıkarmadı ve ağlamaktan harap olduk okulun ilk yılları.”

- “...ilk girdiğimizde ses açma alıştırmaları yapıyorduk, hocanın gösterdiklerini aslında çok ses eğitimi ile ilgili çalışmalar yapmadık. Geldiğimizde hoca yeterli mi gördü artık bilmiyorum... Sanki lisede yanlış teknikti sanki ama burada daha iyiyiz.”
- “... Şarkı söylemek sesimi kullanmak benim için çok önemli beni ben yapıyor gibi bir şey.”
- “Hatırlıyorum genelde zaten bir aria antiche okuyoruz veya Türk notalarından okuyoruz genelde tabi türküye ağırlık veriyoruz...çok zevk alarak okudum çünkü böyle aralıkları geniş parçalar hoşuma gidiyor o parçayı da severek okumuştum... nedeni eserin yürüyüşü, ses aralıkları”.
- “... aralık olsun, geniş parçalar olsun öyle eserler beni daha çok etkiliyor böyle belli bir kalıp ta giderken yani hoş gelmiyor bana böyle biraz değişik farklı şeyler olacak eserin için de hoş gelmiyor... Dönem olarak Romantik daha iyi geliyor benim için”.

Tablo 39. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	Görsel Tasarlanan Görüntüler	Görsel Hatırlanan Görüntüler	Tasarlanan Sesler	Hatırlanan Sesler	Duygular ve Bedensel Hisler	İç Diyalog
1	5	0	0	0	0	6
2	4	1	1	1	2	0
3	2	0	0	6	0	2
4	1	0	0	2	0	7
5	4	1	0	2	0	3
İlk Toplam	16	2	1	11	2	18
Son Toplam	18		12		20	

Tablo 39 incelendiğinde; öğrencinin *kinestetik temsil sistemi* ile birlikte *görsel temsil sistemini* de kullandığı söylenebilir.

Öğrenci 13'ün görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma hızının ağırca solunumunu ise genellikle diyaframda gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir.

4.1.26. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 40. Deney Grubu Öğrenci 13'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1		*	
2		*	
3	*		
4		*	
5		*	
6	*		
7			*
8			*
9			*
10			*
11			*
12			*
13			*
14			*
15		*	
Toplam	2	5	8

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 40'da, öğrencinin anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde; işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 2, işitsel seçeneklerin sayısı 5, kinestetik seçeneklerin sayısı 8'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *kinestetik temsil sistemini* kullandığı, bunun yanında *işitsel temsil sisteminin* de etkin olduğu ifade edilebilir.

4.1.27. Deney Grubu Öğrenci 14'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Benim bir öğretmenim vardı derslerde sürekli beni azarlıyordu...Sanırım nisan veya mayıs ayıydı bir konser verildi sınıf konserleri veriliyor bende Nina diye bir parça vardı...çıktım söyledim işte güzel geçti konser kalktı işte bu benim öğrencim bunu ben yetiştirdim falan dedi böyle ben böyle şaşırdım... o hafta hep o konu konuşuldu benim öğrencim falan diye. Bu beni çok yaraladı işin açıkçası. Hayatımda iz bırakan ve benim asla yapmayacağım dediğim şeylerden birisi bu yani. Asla bir öğrenciye kötü davranmayacağım.”
- “Ben buraya bir şeyler bilerek geldim biraz çünkü çalıştığım kişide çok iyiydi bu konuda...ses eğitimimi biraz daha böyle tamamlamış olarak geldim bir çok şeyi öğrenmiştim tekniğini nefes almayı hatta ben anatomik olarak ta biliyordum birçok şeyi ama buraya geldiğimde hocamdan çok memnunum gerçekten bana burada çok şey öğretti çok şey kattı her zaman destekledi bizi, kızması gereken yerde kızdı ama hak ettiğimiz yerde de hakkımızı verdi övülmesi gereken yerde övdü...ben bölüm değiştirmeyi bile düşünüyorum şana geçmeyi düşünüyorum eğitimimden sonra...seçimi konusunda da doğru yaptığımı düşünüyorum diğer yerlerde bunu gösterdiğimde evet işte bu böyle diyorlar bana.”
- “Ben şarkı söylerken kendimi özgür hissediyorum... Böyle bütün olumsuzluklardan böyle etrafımda olan bitenlerden iyi güzel kötü çirkin her şeyden soyutlanmış hissediyorum şarkı söylerken bir de o kimliğe bürünüyorsunuz ya hani o bir başkası oluyorsunuz bir başkası olarak karakter değiştiriyorsunuz kendinizi kapıda bırakıyorsunuz ve içerde bambaşka biri olarak şarkı söylüyorsunuz, özgürlük bence.”
- “Böyle çok severek söylediğim Se tu M’ami vardı... Ondaki bastaki hareketli sonra duygusal geçiş tekrar hareketli olması çok hoşuma gitmişti ....”
- “Ben Romantik Dönem’i çok seviyorum yani Romantik Dönem ile Barok Dönem’i belki birbirlerine zıtlar ama...o eskisi hani insanın kalbinde beyinde uyandırdığı şeyler ve Barok Dönem’inde hareketliliği canlılığı falan onları o tezatı çok seviyorum...Romantik dönemi daha çok seviyorum.

Tablo 41. DeneY Grubu Öğrenci 14'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
1	3	3	6	0	4	4
2	2	4	5	1	5	0
3	0	0	6	0	3	0
4	1	1	4	0	5	1
5	0	2	4	0	5	1
İlk Toplam	6	10	25	1	22	6
Son Toplam	16		26		28	

Tablo 41 incelendiğinde; öğrencinin *kinestetik ve işitsel temsil sistemlerinin görsel temsil* sistemine göre daha etkin olduğunu söylemek mümkündür.

Öğrenci 14'ün görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; konuşma hızı orta ve ağır arasında, solunumunun diyaframdan gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir.

4.1.28. Deney Grubu Öğrenci 14'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 42. Deney Grubu Öğrenci 14'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1			*
2			*
3			*
4		*	
5			*
6		*	
7			*
8			*
9			*
10			*
11			*
12			*
13		*	
14		*	
15		*	
Toplam	0	5	10

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 42 incelendiğinde; anket sorularına verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 0, işitsel seçeneklerin sayısı 5, kinestetik seçeneklerin sayısı 10'dur. Anket sonuca göre; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* kullandığı, bunun yanında *işitsel temsil sisteminin* de etkin olduğu düşünülebilir.

4.1.29. Deney Grubu Öğrenci 15'e Ait Görüşme Formu Bulguları

- “Edebiyat dersinde kompozisyon yazılmıştı hoca beni pek sevmediği için şey söylemişti sırf sensin diye sana 60 veriyorum demişti...Sınıfın en iyi kompozisyonlarından bir tanesi demişti, ama dedi, normalde isimlere bakmadan okuyorum dedi baktım böyle muhteşem kompozisyon dedi aldım kim yazmış diye açtım dedi bir baktım senin adını gördüm dedi....”

- “Tek tek dersleri yapıyorduk hem de bayağı yol ilerliyorduk yani güzel parçalar çalışıyorduk hocam konser vermeye karar verdi benimde görev almamı istedi sonra bir türkü falan seçtik sonra gayet güzel geçiyordu...Geçen sen daha yoğun çalışıyorduk... Geçen sene daha istekli gidiyordum derslere... Ama bu sene o şekilde değil... Hocamın ders saatleri fazlalaşmış artı eskiden 1’inci sınıftayken lisans 1’deyken tek tek derslere giriyorduk şimdi mesela üçerli dörderli gruplarla girmeye başladık bu da beni etkiledi.”
- “Duygu. Yani kendini ifade etmek. Kendimi şiirle ya da sözle ifade edemem ama o şarkıyı söylerken öyle bir duygu veririm ki öyle ifade ederim”.
- “Hatırlayamıyorum ama parçanın sözlerini hatırlıyorum sadece eseri hatırlayamadım ama benim sesime uygun olduğunu düşünüyorum İtalyanca bir parçaydı bence o benim sesime uygun bir parçaydı.”
- “Romantik ve Barok ama çalgım açısından konuşuyorum bir de Çağdaş olabilir ama söyleme açısından herhalde Romantik... Sanki günümüze daha yakın gibi geliyor hani Barok’ta böyle bazı kurallar vardır ya işte Romantik Dönem’e çalışırken uygulamak daha kolaymış gibi geliyor. Türkü tabî ki de çünkü birazcık Batı müziğine uyarlamaya çalışılıyor ya... Türkü daha başka bir hal alıyor bildiğimiz türküler hani böyle daha Batı tarzına uydurulmuş gibi oluyor onları çalışırken daha büyük zevk alıyorum.”.

Tablo 43. DeneY Grubu Öğrenci 15'e Ait Gözlem Formu Sonuçları

Göz Erişimi Basamakları						
Sorular	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i>	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i>	<i>Tasarlanan Sesler</i>	<i>Hatırlanan Sesler</i>	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i>	<i>İç Diyalog</i>
1	0	0	0	2	1	9
2	0	6	0	2	1	5
3	0	0	1	2	0	2
4	1	2	1	2	2	5
5	0	5	0	4	0	4
İlk Toplam	1	13	2	12	4	25
Son Toplam	14		14		29	

Tablo 43 incelendiğinde; öğrencinin *kinestetik temsil sisteminin* etkin olduğu, görsel ve işitsel sonuçlarının birbirine eşit olduğu söylenebilir.

Öğrenci 15'in görüşme sonucunda elde edilen video kamera görüntüleri incelendiğinde; sesinin ahenkli, konuşmasının belli bir ritimde seyrettiği söylenebilir. Solunumunu diyaframda gerçekleştirdiği, duruşu/oturuşunun hafif öne doğru eğik bir görüntüde olduğu gözlemlenmiştir.

4.1.30. Deney Grubu Öğrenci 15'e Ait Anket Formu Bulguları

Tablo 44. Deney Grubu Öğrenci 15'e Ait Anket Formu Sonuçları

Sorular	(a)	(b)	(c)
1			*
2			*
3			*
4			*
5	*		
6			*
7	*		
8	*		
9	*		
10		*	
11		*	
12			*
13			*
14			*
15		*	
Toplam	4	3	8

(a) : Görsel Temsil Sistemi (b) : İşitsel Temsil Sistemi (c) : Kinestetik Temsil Sistemi

Tablo 44 incelendiğinde; öğrencinin işaretlediği yanıtlarda görsel seçeneklerin sayısı 4, işitsel seçeneklerin sayısı 3, kinestetik seçeneklerin sayısı 8'dir. Anket sonuca göre; öğrencinin *kinestetik temsil sistemini* daha fazla kullandığı söylenebilir.

Gözlem ve anket sonuçları değerlendirildiğinde öğrencinin ağırlıklı olarak *kinestetik temsil sistemini* kullandığını ifade etmek mümkündür.

4.2. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

Deney ve kontrol grupları arasında değişkenler bakımından farklılık olup olmadığı *varyans analizine dayalı ANOVA F testi* ile yapılmıştır. Anlamlılık değeri ise; $P < 0,05$ kabul edilmiştir.

4.2.1. Geyik Avı

'Geyik Avı' eserine ilişkin araştırmanın ikinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45. 'Geyik Avı' Eserine Ait Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std. Sapma
Deney	15	3,400	0,523
Kontrol	15	3,489	0,396
Toplam	30	3,444	0,458

Tablo 45'de görüldüğü üzere; 'Geyik Avı' eserine ilişkin *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,523 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,396 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,400 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,489 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında kontrol grubu lehine 0,089 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,089 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,059	0,276	0,604*
Gruplar İçi	28	0,215		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 46’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P = 0,604 > 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre; deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performansları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmamasında, öğrencilerin lise öğrenimlerinden itibaren lisans 2. sınıfa kadar geçen süreçte edinmiş oldukları duruş becerilerinin önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Bu durum, deneysel uygulama süresinin, ilgili davranış üzerinde anlamlı farklılık üzerinde yeterli bir etki oluşturacak kadar uzun bir süre olmadığını düşündürmektedir.

4.2.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın ikinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std. Sapma
Deney	15	3,467	0,588
Kontrol	15	3,511	0,486
Toplam	30	3,489	0,531

Tablo 47'de, 'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,588 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,486 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,467 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,511 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında kontrol grubu lehine 0,044 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,044 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 48'de verilmiştir.

Tablo 48. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Doğru ve Uygun Bir Duruş Sağlayıp Sürdürme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,015	0,051	0,823*
Gruplar İçi	28	0,291		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 48’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P = 0,823 > 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre; deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin duruşlarında benzerlikler gözlemlendiği söylenebilir.

4.3. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma* Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

4.3.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın üçüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 49’da verilmiştir.

Tablo 49. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std. Sapma
Deney	15	3,911	0,831
Kontrol	15	3,889	0,638
Toplam	30	3,900	0,728

Tablo 49’da, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,831 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,638 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,911 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,889 olduğu görülmektedir. Öğrenci

gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,022 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,022 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 50’de verilmiştir.

Tablo 50. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,004	0,007	0,035*
Gruplar İçi	28	0,549		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 50’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P = 0,035 \leq 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Uygun yerde ve doğru soluk alma davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre; deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanları arasında deney grubu öğrencileri lehine gözlenen bu bulgulara göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubunun ilgili davranışa ilişkin sergilediği performanslarında olumlu yönde etkisinin gözlemlendiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır denilebilir.

4.3.2. Vezzosome e Care Pupillette

‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin araştırmanın üçüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 51’de verilmiştir.

Tablo 51. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,867	0,664
Kontrol	15	3,956	0,533
Toplam	30	3,911	0,593

Tablo 51’de, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,664 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,533 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,867 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,956 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında kontrol grubu lehine 0,089 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,089 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 52’de verilmiştir.

Tablo 52. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Uygun Yerde ve Doğru Soluk Alma* Davranışına İlişkin ANOVA Testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,059	0,164	0,009*
Gruplar İçi	28	0,362		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 52’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,009 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *uygun yerde ve doğru soluk alma* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Uygun yerde ve doğru soluk alma davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarına göre; deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanları arasında deney grubu öğrencileri lehine gözlenen bu durum, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubunun ilgili davranışa ilişkin sergilediği performanslarında olumlu yönde etkisinin gözlemlendiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır denilebilir.

4.4. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.4.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın dördüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 53’te verilmiştir.

Tablo 53. “Geyik Avı Eserine” Ait *Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,978	0,718
Kontrol	15	3,867	0,775
Toplam	30	3,922	0,736

Tablo 53’te, *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,718 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,775 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,978 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,867 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,111 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,111 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 54’te verilmiştir.

Tablo 54. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Solunum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,093	0,166	0,687*
Gruplar İçi	28	0,558		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< ,05

Tablo 54’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,687 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Betimsel analiz sonuçlarında her ne kadar deney grubu aritmetik ortalama değerleri, kontrol grubu aritmetik ortalama değerlerine göre daha yüksek bulunsa da, ‘Geyik Avı’ eserinde tüm satırlardaki cümlelerin register geçişlerini de içeren cümlelerin olması nedeniyle *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürmeyi* güçleştiren önemli bir etkidir denilebilir. Buna bağlı olarak her iki grubun ilgili davranıştaki performanslarında farklılığın olmaması, benzer davranışları sergilemiş oldukları ve gerçekleştirilen deneysel uygulamanın *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışı üzerinde etkisinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4.4.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın dördüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 55'te verilmiştir.

Tablo 55. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Solumum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,178	0,562
Kontrol	15	3,745	0,475
Toplam	30	3,961	0,556

Tablo 55'te, *solumum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,562 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,475 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *solumum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,178 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,745 olduğu görölmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,433 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *solumum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,433 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 56'da verilmiştir.

Tablo 56. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Solumum Kontrol ve Basıncını Cümle Boyunca Denetleme ve Sürdürme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	1,405	5,199	0,030*
Gruplar İçi	28	0,270		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 56’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P = 0,030 \leq 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *solumum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlardan, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserinde *solumum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışına ilişkin seslendirme performanslarında, deney grubu lehine olumlu bir etki oluşturduğu söylenebilir.

4.5. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.5.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın beşinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 57’de verilmiştir.

Tablo 57. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,044	0,744
Kontrol	15	3,778	0,720
Toplam	30	3,911	0,732

Tablo 57’de, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,744 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,720 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,044 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,778 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,266 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,266 puan farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 58’de verilmiştir.

Tablo 58. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,533	0,995	0,327*
Gruplar İçi	28	0,536		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 58’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,327 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışına ilişkin anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, ‘Geyik Avı’ eserinde, *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında anlamlı bir farklılık görülmemesine bağlı olarak fonasyona (ses üretmeye) yönelik davranışta da benzer durumun ortaya çıkması, solunum-fonasyon ilişkisinin uygulamalardan benzer şekilde etkilendiğini de göstermektedir. Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışına ilişkin performanslar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

4.5.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın beşinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 59'da verilmiştir.

Tablo 59. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,067	0,669
Kontrol	15	3,523	0,338
Toplam	30	3,795	0,590

Tablo 59'da, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,669 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,338 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,067 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,523 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,544 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,544 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 60'da verilmiştir.

Tablo 60. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Fonasyona Doğru Atak ile Başlayıp Doğru Fonasyon ile Bitirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	2,220	7,898	0,009*
Gruplar İçi	28	0,281		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 60’daki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P = 0,009 \leq 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışına ilişkin deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserinde, *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme* davranışında anlamlı bir farklılık görülmesine bağlı olarak fonasyona (ses üretmeye) yönelik davranışta da benzer durumun ortaya çıkması, solunum-fonasyon ilişkisinin uygulamalardan benzer şekilde etkilendiğini de göstermektedir. Buna göre, uygulamaların *fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme* davranışı yönünden deney grubu lehine bir fark yarattığı ifade edilebilir.

4.6. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.6.1. Geyik Avı

'Geyik Avı' eserine ilişkin araştırmanın altıncı alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 61'de verilmiştir.

Tablo 61. 'Geyik Avı' Eserine Ait *Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma Davranışına* İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,111	0,783
Kontrol	15	3,911	0,707
Toplam	30	4,011	0,740

Tablo 61'de, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,783 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,707 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,111 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,911 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,200 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,200 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 62’de verilmiştir.

Tablo 62. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,300	0,539	0,469*
Gruplar İçi	28	0,557		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 62’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,469 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışına ilişkin anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı anlaşılmaktadır. Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, öğrencilerin *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışına ilişkin performansları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etki meydana getirmediği ifade edilebilir.

4.6.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın altıncı alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 63'te verilmiştir.

Tablo 63. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,356	0,570
Kontrol	15	3,723	0,502
Toplam	30	4,039	0,618

Tablo 63'te, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,570 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,502 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,356 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,723 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,633 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,633 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 64'te verilmiştir.

Tablo 64. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Sesini Doğru ve Uygun Register Geçişleri ile Kullanma Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	3,004	10,409	0,003*
Gruplar İçi	28	0,289		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 64’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,003 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma* davranışına ilişkin deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı söylenebilir.

4.7. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.7.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın yedinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 65’te verilmiştir.

Tablo 65. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,067	0,789
Kontrol	15	3,267	0,288
Toplam	30	3,667	0,711

Tablo 65’te, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,789 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,288 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,356 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,723 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,633 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,800 puan farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 66’da verilmiştir.

Tablo 66. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	4,800	13,615	0,001*
Gruplar İçi	28	0,353		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 66’daki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,001 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışına ilişkin deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı söylenebilir. Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışına ilişkin odaklanmayı deney grubu lehine kolaylaştırdığını ve bunun da performanslarına yansıdığını düşünmek mümkündür.

4.7.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın yedinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 67'de verilmiştir.

Tablo 67. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,178	0,689
Kontrol	15	3,500	0,607
Toplam	30	3,839	0,725

Tablo 67'de, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,689 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,607 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,178 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,500 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,678 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,678 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 68'de verilmiştir.

Tablo 68. ‘Vezzasette e Care Pupillette’ Eserine Ait *Sesini Doğru Rezonans Bölgelerinde Büyütüp Zenginleştirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	3,443	8,172	0,008*
Gruplar İçi	28	0,421		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 68’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,008 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzasette e Care Pupillette’ eserine ilişkin *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme* davranışına ilişkin deney grubu lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı söylenebilir. Buna bağlı olarak, eserin pes seslerinde daha fazla göğüs titreşimlerinden yararlandığı için *kinestetik* uygulamaların etkisinin olduğu, tiz seslerinde göz hareketlerini yukarı yönlendirme işaretlemelerinden yararlandığı için *görsel* uygulamaların, ağız içi ve frontal (yüz bölgesindeki) sinüslerden kulak ve göz arasında bulunan sinüslerdeki titreşimlerden yararlandığı için ise *işitsel* uygulamaların etkili olduğu düşünülebilir.

4.8. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.8.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın sekizinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 69’da verilmiştir.

Tablo 69. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,778	0,586
Kontrol	15	3,778	0,514
Toplam	30	3,778	0,542

Tablo 69’da, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,586 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,514 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,788 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,778 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,010 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,010 puan farkın istatistiksel

olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 70’te verilmiştir.

Tablo 70. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait Eseri *Doğru Artikülasyon ile Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,000	0,000	1,000*
Gruplar İçi	28	0,304		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 70’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,1000 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı söylenebilir. *Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarından, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performanslarında, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışlarında benzerlikler gözlemlendiği söylenebilir.

4.8.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın sekizinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 71'de verilmiştir.

Tablo 71. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,022	0,695
Kontrol	15	3,689	0,408
Toplam	30	3,855	0,585

Tablo 71'de, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,695 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,408 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,022 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,689 olduğu görölmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,333 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,333 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 72'de verilmiştir.

Tablo 72. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eseri Doğru Artikülasyon ile Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,834	2,568	0,120*
Gruplar İçi	28	0,325		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 72’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,120 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı söylenebilir. *Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarından, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin performanslarında, *eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* davranışlarında farklılık gözlenmediğini ifade etmek mümkündür.

4.9. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.9.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın dokuzuncu alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 73’te verilmiştir.

Tablo 73. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,533	0,394
Kontrol	15	4,111	0,731
Toplam	30	4,322	0,616

Tablo 73’te, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,394 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,731 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,533 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,111 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,422 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,422 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 74’te verilmiştir.

Tablo 74. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	1,337	3,876	0,059*
Gruplar İçi	28	0,345		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 74’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,059 > 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışına ilişkin gerçekleştirilen analiz sonuçlarından, deney grubu lehine az bir farkla anlamlı olarak sonuçlanmamasına rağmen, aritmetik ortalama sonuçları incelendiğinde, deney grubu lehine performans puanlarının daha yüksek bulunduğu söylenebilir.

4.9.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın dokuzuncu alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 75'te verilmiştir.

Tablo 75. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,556	0,371
Kontrol	15	4,000	0,534
Toplam	30	4,278	0,533

Tablo 75'te, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,371 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,534 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,556 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,000 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0, 556 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,556 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 76'da verilmiştir.

Tablo 76. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eserin Karakterine Uygun Hızla Ritimleri Doğru Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	2,315	10,946	0,003*
Gruplar İçi	28	0,211		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 76’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,003 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır.

4.10. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.10.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın onuncu alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 77’de verilmiştir.

Tablo 77. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,556	0,573
Kontrol	15	3,433	0,943
Toplam	30	3,994	0,956

Tablo 77’de, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,573 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,943 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,556 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,433 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 1,123 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 1,123 puan farkın istatistiksel

olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 78’de verilmiştir.

Tablo 78. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	9,449	15,526	0,000*
Gruplar İçi	28	0,609		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 78’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P = 0,000 \leq 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Buna göre, NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin performansları bakımından, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olduğu söylenebilir.

4.10.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın onuncu alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 79'da verilmiştir.

Tablo 79. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,756	0,266
Kontrol	15	3,289	0,928
Toplam	30	4,022	1,003

Tablo 79'da, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,266 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,928 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,756 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,289 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 1,467 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 1,467 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 80'de verilmiştir.

Tablo 80. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eseri Doğru Entonasyon ile Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	16,133	34,599	0,000*
Gruplar İçi	28	0,466		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 80’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,000 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eseri doğru entonasyon ile seslendirme* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır.

4.11. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.11.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın onbirinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 81’de verilmiştir.

Tablo 81. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,933	0,747
Kontrol	15	2,988	0,506
Toplam	30	3,461	0,790

Tablo 81’de, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,747 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,506 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,933 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 2,988 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,945 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,945 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 82’de verilmiştir.

Tablo 82. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	6,696	16,440	0,000*
Gruplar İçi	28	0,407		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 82’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,000 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu durum, ‘Geyik Avı’ eserinin yorumlanmasında, deney grubunun nüansları doğru uyguladıklarının gözlendiğini düşündürmektedir.

4.11.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın onbirinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 83'te verilmiştir.

Tablo 83. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama* Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,844	0,517
Kontrol	15	3,211	0,348
Toplam	30	3,528	0,540

Tablo 83'te, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,517 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,348 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,844 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,211 olduğu görölmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,633 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,633 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 84'te verilmiştir.

Tablo 84. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eserde Geçen Nüansları Doğru Uygulama* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	3,010	15,498	0,000*
Gruplar İçi	28	0,194		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 84’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,000 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserde geçen nüansları doğru uygulama* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Bu durum, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserinin yorumlanmasında temsil sistemleri dikkate alınarak gerçekleştirilen uygulamaların, deney grubunun nüansları doğru uyguladıklarının gözlemlendiğini düşündürmektedir.

4.12. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.12.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın onikinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 85’te verilmiştir.

Tablo 85. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,089	0,623
Kontrol	15	3,778	0,638
Toplam	30	3,933	0,640

Tablo 85’te, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,623 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,638 olarak elde edilmiştir. Buna göre; deney grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,089 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,778 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,311 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,311 puan farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 86'daki verilmiştir.

Tablo 86. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,726	1,824	0,188*
Gruplar İçi	28	0,398		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 86'daki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P = 0,188 > 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı söylenebilir. *Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışına ilişkin deney grubu performansları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşmamış olmasına rağmen deney grubu öğrencilerinin lehine çıkan aritmetik ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgular sonucunda, ‘Geyik Avı’ eserinin yorumlanmasında kontrol grubu öğrencilerinin de deney grubu öğrencileri ile benzer performansı sergiledikleri düşünülebilir.

4.12.2. Vezzosome e Care Pupillette

‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin araştırmanın onikinci alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 87’de verilmiştir.

Tablo 87. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/ Yorumlama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,044	0,452
Kontrol	15	3,648	0,476
Toplam	30	3,846	0,499

Tablo 87’de, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,452 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,476 olarak elde edilmiştir. Buna göre; NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,044 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,648 olduğu görölmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,396 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,396 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 88’de verilmiştir.

Tablo 88. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eserin Türüne/Dönemine Uygun Seslendirme/Yorumlama* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	1,180	5,475	0,027*
Gruplar İçi	28	0,216		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 88’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (P= 0,027 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubu performanslarında *eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama* davranışının daha etkili bir biçimde uyguladıklarının gözlendiğini düşündürmektedir

4.13. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.13.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın onüçüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 89’da verilmiştir.

Tablo 89. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	3,933	0,758
Kontrol	15	3,644	0,781
Toplam	30	3,789	0,771

Tablo 89’da, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,758 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,781 olarak elde edilmiştir. Buna göre; NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,933 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,644 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,289 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,289 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 90’da verilmiştir.

Tablo 90. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,626	1,056	0,313*
Gruplar İçi	28	0,593		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 90’daki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P = 0,313 > 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirmediği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı söylenebilir. *Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışına ilişkin deney grubu performansları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşmamış olmasına rağmen deney grubu öğrencilerinin lehine çıkan aritmetik ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmektedir.

4.13.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın onüçüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 91'de verilmiştir.

Tablo 91. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,178	0,576
Kontrol	15	3,516	0,439
Toplam	30	3,847	0,605

Tablo 91'de, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,576 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,439 olarak elde edilmiştir. Buna göre; kontrol grubunda yer alan öğrencilerin, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerine göre, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,178 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,516 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,662 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,662 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 92'de verilmiştir.

Tablo 92. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eserin Tamamında Hedef Davranışların Koordinasyonunu Sağlama* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	3,287	12,553	0,001*
Gruplar İçi	28	0,262		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 92’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($P = 0,001 \leq 0,05$). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı anlaşılmaktadır. Bu durum, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubunun ilgili davranışa ilişkin sergilediği performanslarında olumlu yönde etkisinin gözlemlendiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır denilebilir.

4.14. Uygulama Eserlerini Seslendirme Performanslarına Göre, Deney Grubu Öğrencileri ile Kontrol Grubu Öğrencilerinin *Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme Davranışlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar*

4.14.1. Geyik Avı

‘Geyik Avı’ eserine ilişkin araştırmanın onördüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 93’te verilmiştir.

Tablo 93. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalaması	Std.Sapma
Deney	15	4,311	0,672
Kontrol	15	4,044	0,775
Toplam	30	4,178	0,726

Tablo 93’te, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,672 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,775 olarak elde edilmiştir. Buna göre; NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,311 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,044 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,267 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,267 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 94’te verilmiştir.

Tablo 94. ‘Geyik Avı’ Eserine Ait *Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme* Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	0,533	1,013	0,023*
Gruplar İçi	28	0,526		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * P< 0,05

Tablo 94’teki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P= 0,023 ≤ 0,05). Buna göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

Bu bulgulardan elde edilen istatistiksel değerlere göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışına ilişkin deney grubu performansları lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkardığı söylenebilir. Böylece, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubunu ilgili davranış kapsamında olumlu etkisinin olduğunu ifade etmek mümkündür.

4.14.2. Vezzosome e Care Pupillette

'Vezzosome e Care Pupillette' eserine ilişkin araştırmanın ondördüncü alt probleminin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 95'te verilmiştir.

Tablo 95. 'Vezzosome e Care Pupillette' Eserine Ait *Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme Davranışına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Gruplar	N	Ortalama	Std.Sapma
Deney	15	4,489	0,533
Kontrol	15	3,878	0,785
Toplam	30	4,184	0,728

Tablo 95'te, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışına ilişkin deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerleri incelendiğinde; deney grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması 0,533 ve kontrol grubu öğrencilerinin performans puanlarının standart sapması ise 0,785 olarak elde edilmiştir. Buna göre; NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersini alan deney grubu öğrencilerinin, kontrol grubu öğrencilerine göre, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışında aldıkları performans puanlarının daha homojen bir dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise; deney grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 4,489 ve kontrol grubu öğrencilerinin aritmetik ortalama puanlarının 3,878 olduğu görülmektedir. Öğrenci gruplarının ilgili davranışa ilişkin aritmetik ortalamaları arasında deney grubu lehine 0,611 puan fark elde edilmiştir.

Deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışlarında deney sonrasında gözlenen 0,611 puan farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığına ilişkin ANOVA Testi sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 96'da verilmiştir.

Tablo 96. ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Ait *Eserin Tamamını Bütünlük İçerisinde Seslendirme Davranışına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları*

Varyansın Kaynağı	S.D.	Karelerin Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1	2,795	6,217	0,019*
Gruplar İçi	28	0,450		
Toplam	29			

S.D.: Serbestlik Derecesi * $P < 0,05$

Tablo 96’deki analiz sonuçları incelendiğinde; deney grubu ile kontrol grubunun ilgili davranışa ilişkin performans puanlarının ortalamaları arasındaki farklılığa yönelik olarak 0,05 yanılma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($P = 0,019 \leq 0,05$). Bu sonuçlara göre, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışında anlamlı bir fark meydana getirdiği anlaşılmaktadır.

‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin, *eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* davranışında, deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin performansları arasında istatistiksel olarak deney grubu lehine saptanan anlamlı farklılık ortaya çıkardığı görülmektedir. Bu durum, NLP ile desteklenen bireysel ses eğitimi III dersinin, deney grubunun ilgili davranışa ilişkin sergilediği performanslarında olumlu yönde etkisinin gözlemlendiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır denilebilir.

4.15. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserlerine Göre Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersine ilişkin ele alınan ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserlerinin ayrı ayrı onüç hedef davranış üzerindeki P değeri, etki durumu ve etki düzeyi bulguları Tablo 97’de verilmiştir.

Tablo 97: NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Geyik Avı’ ve ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserlerine Yönelik Şarkı Söyleme Performanslarında Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri

	‘Geyik Avı’			‘Vezzosome e Care Pupillette’		
	P	Etki Durumu	Etki Düzeyi	P	Etki Durumu	Etki Düzeyi
Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	0,604	Etkisiz	-0,192	0,823	Etkisiz	-0,082
Uygun yerde ve doğru soluk alma	0,935	Etkisiz	0,030	0,689	Etkisiz	-0,148
Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	0,687	Etkisiz	0,509	0,030	Etkili	0,842
Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	0,327	Etkisiz	0,149	0,009	Etkili	1,026
Sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma	0,469	Etkisiz	0,268	0,003	Etkili	1,178
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	0,001	Etkili	1,347	0,008	Etkili	1,044
Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	1,000	Etkisiz	0,000	0,120	Etkisiz	0,585
Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme	0,059	Etkisiz	0,716	0,003	Etkili	1,208
Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	0,000	Etkili	1,439	0,000	Etkili	2,148
Eserde geçen nüansları doğru uygulama	0,000	Etkili	1,481	0,000	Etkili	1,437
Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	0,188	Etkisiz	0,492	0,027	Etkili	0,854
Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	0,313	Etkisiz	0,375	0,001	Etkili	1,294
Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	0,323	Etkisiz	0,368	0,019	Etkili	0,910

Tablo 97'ye göre; deney ve kontrol grupları arasındaki, şarkı söyleme performansları eser türüne göre farklılık göstermektedir. 'Geyik Avı' eserinde; deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerin performansları arasında;

- 'Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme'
- 'Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme'
- 'Sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma'
- 'Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme'
- 'Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama'
- 'Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama'
- 'Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme' hedef davranışlarında farklılık ortaya çıkmazken, öğrencilerin 'Vezzosome e Care Pupillette' eserindeki şarkı söyleme performanslarında, aynı hedef davranışlarda farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Etki düzeyleri açısından yapılan incelemeye göre; 'Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme' hedef davranışındaki deney grubu lehine olan şarkı söyleme performanslarındaki farklılık, 'Vezzosome e Care Pupillette' eserinin aksine 'Geyik Avı' eserinde daha baskın çıkmıştır. Ancak tüm hedef davranışlara yönelik şarkı söyleme performanslarında etkililik durumlarının deney grubunda, 'Geyik Avı' eserine göre, 'Vezzosome e Care Pupillette' eserinde daha baskın gözüktüğü ortaya çıkmıştır.

Tablo 97'de, her iki eser *son test* performansları sonucunda yapılan değerlendirmeler incelendiğinde; 'Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme', 'Uygun yerde ve doğru soluk alma' ve 'Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme' hedef davranışlarında NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin etkisiz olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 98'de daha önce tek tek verilen farklılıklara ilişkin, P değeri ve P değerine bağlı olarak, NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin her bir hedef davranış üzerinde etkili olup olmadığının genel görünüm tablosu; *NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Tüm Davranışlara Göre Etki Durumları ve Etki Düzeyleri* başlığı altında verilmiştir.

Tablo 98. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Tüm Hedef Davranışlar Üzerindeki Etki Durumları ve Etki Düzeyleri

Hedef Davranışlar	P	Etki Durumu	Etki Düzeyi
Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	0,702	Etkisiz	-0,149
Uygun yerde ve doğru soluk alma	0,034	Etkili	0,848
Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	0,176	Etkisiz	0,509
Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	0,048	Etkili	0,788
Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	0,041	Etkili	0,804
Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	0,001	Etkili	1,383
Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	0,381	Etkisiz	0,337
Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme	0,002	Etkili	1,273
Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	0,000	Etkili	2,364
Eserde geçen nüansları doğru uygulama	0,000	Etkili	1,717
Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama	0,063	Etkisiz	0,727
Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	0,026	Etkili	0,881
Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	0,035	Etkili	0,815

Tablo 98’de; Cohen (1988, 56) tarafından önerilen etki genişlikleri her iki eser için hesaplanmıştır. Yine Cohen (1988, 56)’e göre etki genişlikleri (d = etki genişliği) şu şekilde sınıflandırılabilir; $d=0,2$ *küçük*, $d= 0,5$ *orta* ve $d= 0,8$ *büyük* etki değerleri olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan, NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin etkili olduğu hedef davranışlardan diğeri ‘Eseri doğru entonasyon ile seslendirme’ hedef davranışı olarak ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte ‘Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme’ hedef davranışının da NLP uygulamalarından 1,383 etki düzeyinin oldukça anlamlı bir etki düzeyi olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 98 incelendiğinde; her iki eser birlikte ele alındığında NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinden dört hedef davranışın etkilenmediği görülmektedir. Bunlar sırasıyla;

- ‘Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme’
- ‘Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme’
- ‘Eseri doğru artikülâsyon ile seslendirme’
- ‘Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama’ hedef davranışlarıdır.

BÖLÜM 5

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; dördüncü bölümde yer alan bulgular ve yorumlar doğrultusunda elde edilen sonuçlar ile bu sonuçlar kapsamında oluşturulan öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. 2009-2010 Güz Dönemi Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Alan Lisans 2. Sınıf Öğrencilerinden Deney Grubu Öğrencilerinin Temsil Sistemlerine İlişkin Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

Araştırmanın amacı doğrultusunda uygulanan anket sorularına verilen yanıtların çözümlenmesi ve görüşme formu uygulaması sırasında gerçekleştirilen video kamera kayıtlarının gözlem yapılarak çözümlenmesi sonucunda, araştırmanın birinci alt problemine yönelik elde edilen bulgulardan; deney grubu öğrencilerinden dördünün; 'görsel', üçünün; 'kinestetik-işitsel', ikisinin; 'kinestetik', ikisinin; 'görsel-kinestetik', ikisinin; 'işitsel-kinestetik', birinin; 'görsel-işitsel', birinin; 'işitsel-görsel' temsil sistemini kullandıkları sonuçlarına varılmıştır.

5.1.2. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Vezzosome e Care Pupillette’ ve ‘Geyik Avı’ Eserlerine Göre Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performanslarından Elde Edilen Sonuçlar

Andrea FALCONIERI’e ait “Vezzosome e Care Pupillette” ve Ferit Hilmi ATREK’e ait “Geyik Avı” eserleri kapsamında, öğrencilerde gözlenmesi beklenen hedef davranışlardan, her iki eser için; *uygun yerde ve doğru soluk alma, sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütip zenginleştirme, eseri doğru entonasyon ile seslendirme, eserde geçen nüansları doğru uygulama, eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* hedef davranışlarında NLP destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersi’nin, gerçekleştirildiği deney grubu öğrencileri üzerinde, olumlu ve anlamlı etkilerinin olduğu, bununla birlikte; her iki eserde de *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme, eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* hedef davranışlarında olumlu ve anlamlı bir fark meydana getirmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.1.2.1. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Vezzosome e Care Pupillette’ Eserine Göre Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performanslarından Elde Edilen Sonuçlar

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin Andrea FALCONIERI’e ait “Vezzosome e Care Pupillette” adlı eseri kapsamında, öğrencilerde gözlenmesi beklenen hedef davranışlardan; *solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme, fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme, sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma, eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme, eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama, eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* hedef davranışlarında olumlu ve anlamlı bir fark oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme, eseri doğru artikülasyon ile seslendirme* hedef davranışlarında ise olumlu ve anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durumda, öğrencilerden beklenen doğru ve uygun duruş ile eserin diline uygun artikülasyona yönelik yapılan

uygulamaların deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel anlamda olumlu yönde farklılık oluşturma düzeyinde olmadığı ortaya çıkmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, uygulama eserlerinden ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eserine ilişkin deney grubu ve kontrol grubu performans kayıtlarının izlenmesi sonucu; NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, değerlendirilen 13 hedef davranıştan 11’inde olumlu ve anlamlı etkisinin olduğu, bununla birlikte iki hedef davranışta ise olumlu ve anlamlı etkilerinin gözlenmediği sonucuna varılmıştır.

5.1.2.2. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin ‘Geyik Avı’ Eserine Göre Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performanslarından Elde Edilen Sonuçlar

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin Ferit Hilmi ATREK’e ait “Geyik Avı” adlı eseri kapsamında, öğrencilerde gözlenmesi beklenen hedef davranışlardan; *uygun yerde ve doğru soluk alma, sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme, doğru entonasyon ile seslendirme, eserde geçen nüansları doğru uygulama, eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme* hedef davranışlarında olumlu ve anlamlı bir fark oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Buna karşın, *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme, solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme, fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme, sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma, eseri doğru artikülasyon ile seslendirme, eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme, eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama, eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama* hedef davranışlarında ise olumlu ve anlamlı bir farklılık oluşmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, uygulama eserlerinden ‘Geyik Avı’ eserine ilişkin deney grubu ve kontrol grubu performans kayıtlarının izlenmesi sonucu; NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, değerlendirilen 13 hedef davranıştan 5’inde olumlu ve anlamlı etkisinin olduğu, bununla birlikte 8 hedef davranışta ise olumlu ve anlamlı etkilerinin gözlenmediği sonucuna varılmıştır.

Bu sonuçlardan da anlaşılmaktadır ki; NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, araştırma kapsamında kullanılan eserlerden ‘Vezzosome e Care Pupillette’ eseri üzerinde büyük oranda etkili sonuçların gözlenmesine karşın, ‘Geyik Avı’ eseri üzerinde olumlu ve anlamlı bir farklılık oluşturamamış olması düşündürücü bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun, ‘Geyik Avı’ eserinin teknik, müziksel ve form analizlerine dayanarak, türkünün cümle yapısının tekrarlı olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir. Bir başka deyişle, deney grubu ile kontrol grubunun bu durumdan benzer şekilde etkilendikleri sonucu ortaya çıkmıştır denilebilir.

5.1.3. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrencilerin Şarkı Söyleme Performansları Üzerindeki Etkileri

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, her iki eserde de toplam 13 hedef davranıştan 9 hedef davranış üzerinde etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulamaların her iki eserde de etkisinin görülmediği 4 hedef davranış gözlenmiştir. Bunlar; *doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme, solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme, eseri doğru artikülasyon ile seslendirme, eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama* hedef davranışlarıdır. Bu durum, yukarıda açıklanan sonuçlarla da örtüşmektedir.

Deney grubu öğrencilerinin performanslarından elde edilen sonuçlara dayalı olarak, NLP uygulamaları ile desteklenerek tasarlanmış bireysel ses eğitimi derslerindeki öğretim etkinliklerine ilişkin gerçekleştirilecek iletişimin, öğrencilerin performansları üzerinde olumlu etkilerinin olacağı söylenebilir.

Ömür’ün (2003) araştırma sonuçlarında da, NLP uygulamaları ile gerçekleştirilen öğretimin deney grubu öğrencilerinin piyano çalmada “...açık bir şekilde performansı arttırdığı...” (Ömür, 2003: 81) sonucuna ulaşılmış ve bu etkinin psikolojik bir etki olmadığı vurgusu yapılmıştır. Piyano eğitimi sırasında öğrenmeyi doğru ve etkili gerçekleştirme ve bunu performansa yansıtmada, piyanonun *görsel* ve *kinestetik* ‘temsil sistemleri’ üzerinde büyük ölçüde etkisinin olduğu düşünülebilir.

Bununla birlikte, her iki eserin etkili olduğu davranışlara ait sonuçlar incelendiğinde; 13 hedef davranıştan 9 hedef davranış üzerinde NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin etkili olduğu, 4 hedef davranış üzerinde ise etkili sonuçlar meydana getirmediği anlaşılmaktadır. Buradan hareketle bir eserde gözlenmesi beklenen tüm hedef davranışlar bir bütün olarak düşünüldüğünde; NLP'nın bireysel ses eğitiminde kullanımının önemli ölçüde etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

5.1.3.1. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrencilerin 'Vezzette e Care Pupillette' Adlı Eserdeki Şarkı Söyleme Performansları Üzerindeki Etkileri

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, öğrencilerin performansları üzerindeki etkilerinden elde edilen sonuçlar, hedef davranışlara göre sırasıyla aşağıda sunulmuştur;

- 'Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme'
- 'Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme'
- 'Sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma'
- 'Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme'
- 'Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme'
- 'Eseri doğru entonasyon ile seslendirme'
- 'Eserde geçen nüansları doğru uygulama'
- 'Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama'
- 'Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama'
- 'Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme'.

Yukarıda görülen hedef davranışlarda, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ adlı eserde araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulamaların etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bireysel ses eğitimi III dersinin NLP destekli gerçekleştirilmesi sonucunda, ‘Vezzosome e Care Pupillette’ adlı eserin *son test* performanları üzerinde etki durumu olumlu gözlenmeyen hedef davranışlar ise aşağıda sunulmuştur.

- ‘Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme’
- ‘Uygun yerde ve doğru soluk alma’
- ‘Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme’

5.1.3.2. NLP Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrencilerin ‘Geyik Avı’ Adlı Eserdeki Şarkı Söyleme Performansları Üzerindeki Etkileri

NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, öğrencilerin performansları üzerindeki etkilerinden elde edilen sonuçlar, hedef davranışlara göre sırasıyla aşağıda sunulmuştur;

- ‘Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme’
- ‘Eseri doğru entonasyon ile seslendirme’
- ‘Eserde geçen nüansları doğru uygulama’.

Yukarıda görülen hedef davranışlarda, ‘Geyik Avı’ adlı eserde araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulamaların etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bireysel ses eğitimi III dersinin NLP destekli gerçekleştirilmesi sonucunda, ‘Geyik Avı’ adlı eserin *son test* performanları üzerinde etki durumu olumlu gözlenmeyen hedef davranışlar ise aşağıda sunulmuştur.

- ‘Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme’
- ‘Uygun yerde ve doğru soluk alma’
- ‘Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme’
- ‘Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme’
- ‘Sesini doğru ve uygun register geçişleri ile kullanma’
- ‘Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme’
- ‘Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme’
- ‘Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme yorumlama’
- ‘Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama’
- ‘Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme’.

Araştırma sonuçları incelendiğinde; NLP destekli bireysel ses eğitimi III dersinin, öğrencilerin performansları üzerinde olumsuz etkilerinin olmadığı saptanmıştır. Bütün bu sonuçlar göstermektedir ki; müzik eğitimi anabilim dalları lisans eğitiminde yer alan bireysel ses eğitimi derslerinde NLP alanı dersin verimli ve etkin kullanımına katkı sağlamaktadır. Öyle ki; bu araştırmanın problem ve amacı doğrultusunda öğrenci performanslarına olumlu ve anlamlı yönde etkilerinin olması, araştırmanın uygulama süresi olan üç hafta dikkate alındığında kullanılabilir bir disiplin olarak değerlendirilmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen öneriler şunlardır:

- Öğrenci motivasyonunu sağlamada ve ders süresi boyunca öğretmen öğrenci

etkileşiminin algı hatalarından mümkün olduğunca arındırılmış olarak gerçekleştirilmesinde NLP'dan yararlanılmalıdır.

- Bu araştırmanın deneysel boyutunda kullanılan değerlendirme aracındaki ölçütler dışındaki ölçütleri içeren araçlarla, farklı araştırmalar yapılabilir. Aynı değerlendirme aracının kullanıldığı, ancak bu araştırmadaki eserlerin dışındaki eserler üzerinde de araştırmalar yapılmalıdır.
- Bu araştırma, kontrol gruplu öntest-sontest desenli deneyle örneklem grubu sayısının fazla olduğu araştırmalar ile tekrarlanabilir. Araştırma kapsamında geliştirilen performans ölçme aracında yer alan hedef davranışlar, eser seslendirme aşamasında dikkate alınırken, benzer yöntemle ses egzersizlerindeki başarı durumları için de, ölçme araçları geliştirilip NLP'nın etkili olup olmadığının tespit edildiği yeni araştırmalar yapılmalıdır.
- Araştırma, türkü ve 'arie antiche' eser örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir. Benzer araştırmalarda farklı tür ve dönem özelliklerine sahip eserler üzerinde uygulamalar gerçekleştirilmelidir.
- NLP alanında uzman kişilerce, eğitim kurumlarında uygulamalı seminer etkinlikleri düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- ACAR, E. (2004). *Sinir Dili Programlama (NLP-Nöro Linguistik Programlama) Tekniklerinin İnsan Kaynakları Yönetiminde Kullanımı Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALDER, H. (2001). *Yöneticiler İçin NLP*. (Çeviren: Tevfik Ertan). (2. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık. (Orijinal Basım Yılı: ?).
- ALDER, H. (2004). *Nlp El Kitabı*. (Çeviren: Banu Irmak). (1. Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- ANDREAS, S. and FAULKNER, C. (1994). *Nlp Başarının Yeni Teknolojisi*. (Çeviren: Alican Azeri). (2. Baskı). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- ATREK, F. M. (1968). *Piyano Eşliği ile Şarkılar ve Halk Türküleri «Lied»ler*. Ankara: Cihan Matbaası.
- AYTAÇ, S. (2006, Mayıs 22). *İş Yaşamında Başarının Sırrı: Nlp tekniği*. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü. <<http://www.isguc.com>> (2006, Haziran 19)
- BADDELEY, M. and PREDEBON, J. (1991). "Do the Eyes Have It?": A Test of Neurolinguistic Programming's Eye-movement Hypothesis. *Australian Journal of Clinical Hypnotherapy and Hypnosis*, 12 (1), 1-23.
<http://www.inspiritive.com.au/nlp-research/database.htm>
- BANDLER, R. and GRINDER, J. (1976). *The Structure of Magic II*. USA: Science and Behavior Book, Inc.

- BANDLER R. and GRINDER J. (1979). *Frogs into Princes*, Utah: Real People Press.
- BANDLER R. and GRINDER J. (1981). *Nöro-Llinguistik Programlama-trans ve Değişim*. (Çeviren: Osman Akınhay). Birinci Basım. İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- BARDAK, A. K. (2007). *Nlp Temelli Bir Öğretim Programının "Madde Analizi" Konusunun Öğretiminde Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi (Fırat Üniversitesi örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BERKİ, T. ve KARAKELLE, S. (2009). 2006-2007 Akademik Yılında Uygulamaya Konulan Merkezi Müzik Öğretmenliği Lisans Programının İncelenmesi, 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 23-25 Eylül 2009, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- BİÇER, T. (1999). *Nlp-Kişisel Liderlik*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- BİLASA, P. (2006). *Nlp (Nöro Linguistik Programming) (Beyin Dili Programlaması) Pratisyenlik Eğitim Programının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BUCKNER, M. O. (1986). *Use of Eye Movement as an Indicator of Sensory Components in Thought (Neuro-Linguistic Programming, Representational Systems)*. Ph.D. The University of Tennessee. ProQuest document ID: 749096121.
- <http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=749096121&SrchMode=1&sid=1&Fmt=2&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1268855654&clientId=41522>

- CAMPBELL, D. T. and STANLEY, J. C. (1963). Experimental and Quasi-Experimental Design for Research. (Ed.: N.L. GAGE, Rand MCNALLY) *Handbook of Research on Teaching* içinde (171-246). Chicago: Rand MCNALLY.
- CARBO, M. (1980). *An Analysis of the Relationships Between the Modality Preferences of Kindergarteners and Selected Reding Treatments*
- CARBONELL, D. A. (1985). *Representational Systems: an Empirical Approach to Neuro-Linguistic Programming (Eye Movements)*. Ph.D. DePaul University. ProQuest document ID: 749516361
<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=749516361&sid=3&Fmt=2&clientId=41522&RQT=309&VName=PQD>
- COHEN, J. (1988). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. (Second edition). Hillsdale, NJ: Lawrence Earlbaum Associates.
- ÇALIŞIR, F. (2004). *Müzik Dili Sözlüğü*. (Genişletilmiş 2. baskı). Ankara: Ataçığ Sanatevi Yayınları.
- ÇALIŞKAN, S. (2006). *Satış Yönetiminde Müşteri İlişkilerinin Geliştirilmesi Ve Zihin Dili Programlama (NLP) Tekniğinin Bir Satış Eğitim Modeli Olarak Uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CÜCELOĞLU, D. (2002). *İnsan Ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- ÇEVİK, S. (2006). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Ses Eğitimi Alan Derslerinin Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri Yönünden Değerlendirilmesi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

DEMİR, S. ve BİNGÜL, H. (2007). İlköğretim Öğrenci ve Velilerinin Nöro Linguistik Programlamının (NLP) Sınıf İçinde Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (19), 224-232. www.e-sosder.com ISSN: 1304-0278 Kış -2007

DEMİREL, Ö. ve ÜN, K. (1987). *Eğitim Terimleri*. Ankara: Şafak Matbaası.

DILTS, R., GRINDER, J., BANDLER, R. and DELOZIER, J. (2006). *Nöro Linguistik Programlama*. (Çeviren: Sinan Köseoğlu). İstanbul: Beyaz Yayınları. (Orijinal Basım Yılı: 1980).

DÖVÜCÜ, T. (2000). *Nlp ve Kişisel Gelişim Dergisi*. Özel sayı. İstanbul: Beyaz Yayınları.

DÖVÜCÜ, T. (2006). Nlp Kullanım Yerleri. *NLP Değişim*.
www.nlpdegisim.com/kullanimyerleri.php (2006 Kasım 12).

DUNN, R. and DUNN, K. (1993). *Teaching Secondary Student Though Their Individual Learning Styles*. Boston: Ally and Bacon.

ELGÜN, E. (2004). *NLP ile Güçlenmek*.(1. Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

ERDEN, M. ve AKMAN, Y. (1995). *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretme*. (2. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.

EREN, C. (2001). *NLP İçerik Sizi Düşünmek*. (2. Basım). İstanbul: Beyaz Yayınları.

FRYE, M. L. (1980). *An Analysis of the Relationship Between Leisure Interests and Representational Systems Among College Freshman Students With Implications for Leisure Counseling*. Ed.D. Oklahoma State University. UMI: 8027178
<http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=753795141&SrchMode=1&sid=4&Fmt=2&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1268907264&clientId=41522>

- GÜN, N. (2002). *Nlp Zihninizi Kullanma Kılavuzu*. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- HEIN, T. L. and BUDNY, D. D. (2000). Teaching to Students' Learning Styles: That Work. *Frontiers in Education Conference*. San Juan, Puerto Rico.
- HELM, D. J. (2009). Improving English Instruction Through Neuro-Linguistic Programming. *Education*. Vol.130 (1), 110-113.
http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3673/is_1_130/ai_n35666698/?tag=content;coll
- KAPTAN, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. (11. Baskı). Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- KARASAR, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi-Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. (14. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KARASAR, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KAYA, Z. (2006). İnönü Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Programı 1.Sınıf Öğrencilerinin Bireysel Ses Eğitimi Dersindeki Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 26-28 Nisan. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- KILINÇ, M. (2005). *NLP Etkin Koçluk*. (1. Baskı). İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- KORUKÇU, M. M. (2003). *Zihni Etkin Kullanma Yöntemi (NLP)'nin Yaratıcı Sanat Olarak Tiyatro Alanına Dramatik Yazarlık ve Oyunculuk Bağlamında Uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- KÖK, İ. (2005), *Sinirdilbilimsel Programlama İlkelerine Uygun Öğretim İle Geleneksel Öğretimin Öğrencilerin İngilizce Öğrenmeye Yönelik Tutumları ve Akademik*

Başarılar Üzerindeki Etkilerinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KUDLISKIS, V. and BURDEN, R. (2009). Applying “What Works” in Psychology to Enhancing Examination Success in Schools: The Potential Contribution of NLP. *Thinking Skills and Creativity*, 4 (3), 170-177. EJ863023.

<http://dx.doi.org/10.1016/j.tsc.2009.09.002> <http://www.elsevier.com>

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=EJ863023&site=ehost-live>

KUZGUN, Y. ve DERYAKULU, D. (2009). Eğitimde Bireysel Farklılıklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5 (2), 316-321.

KÜÇÜKAHMET, L. (2003). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Kitabevi Yayınları.

LANDIS, J. R., KOCH, G. G. (1977). The Measurement of Observer Agreement for Categorical Data. *Biometrics* 33,159-174.

MERT, A. (2006). *Erdemir Eğitim Merkezi Tarafından Verilecek Eğitimlerde NLP (Neuro Linguistic Programming)’nın Yetişkin Eğitimlerinde Kullanılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

MILLROOD, R. (2004). The Role of NLP in Teachers’ Classroom Discourse. *ELT Journal*, 58 (1), 28-37.

<http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=643833641&SrchMode=1&sid=6&Fmt=10&VInst=PROD&VType=PQD&RQT=309&VName=PQD&TS=1268900865&clientId=41522>

MOLDEN, D. (2001). *NLP BUSINESS MASTERCLASS*. Great Britain: Pearson Education Limited.

- NUMANOĞLU, G. ve ŞEN, B. (2007). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 128-149.
- ONUK, Ö. (2007). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Öğretmenliğe Güdülenmeleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖMÜR, Ö. (2003). *Piyano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZMEN, F. ve ASLAN, C. (2008). Sınır Dili Programlamının (SDP) Eğitim Yönetimi ve Denetiminde Kullanılması. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 3 (2), 226-237. Article Number: C0051, ISSN: 1306-3111.
- ÖZTÜRK, F. G. (2003). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ses Eğitiminin Önemi ve Bireysel Ses Eğitimi Dersi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 79-85.
- ÖZTÜRK, F. G. (2004). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Çalgısı “Şan” Olan Öğrencilerin Ses Eğitiminden Beklentileri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (1), 177-189.
- PARISOTTI, A. (1988). *Arie Antiche a Una Voce Per Canto e Pianoforte*. (Volume Secondo). Italy: Ristampa. 53980-83.
- POHLMANN, J. T. (2004). Use and Interpretation of Factor Analysis in the Journal of Educational Research: 1992-2002. *The Journal of Educational Research*, 98 (1), 14-22.

- PRUETT, J. A. S. (2002). *The Application of the Neuro Linguistic Programming Model to Vocal Performance Training*. Ph.D. D.M.A. The University of Texas at Austin. UMI Number:3108499.
<http://proquest.umi.com/pqdweb?index=0&did=765013841&SrchMode=1&sid=2&Fmt=2&VInst=PROD&VType=POD&RQT=309&VName=POD&TS=1268777995&clientId=41522>
- RENZULLI, J. S. and Dai, D. Y. (2001). *Abilities, Interests, and Styles as Aptitudes for Learning: A Person-Situation Interaction Perspective*. In Sternberg R.J., & Zhang, L. (Ed.). *Perspectives on Thinking, Learning, and Cognitive Styles*. London: Lawrence Erlbaum.
- SALKIM, A. (2005). *Yöneticilik Özelliklerinin Geliştirilmesinde Nöro Linguistik Programlarının Kullanımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAZAK, N. (2008). Müziksel Algılamanın Temel Boyutları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 1-11.
 Erişim: <http://www.insanbilimleri.com/ojs/index.php/uib/article/view/448/284>
- SEMTNER, E. A. (1986). *An Investigation into the Relevance of Using Neuro-Linguistic Programming as An Aid in Individualizing College Reading Programs*. Ph.D. The University of Oklahoma. UMI Number: 8613734.
<http://proquest.umi.com/pqdweb?index=5&did=753674231&SrchMode=1&sid=3&Fmt=6&VInst=PROD&VType=POD&RQT=309&VName=POD&TS=1268846444&clientId=41522>
- SHAPIRO, M. (2004). *1Haftada NLP*. İstanbul: Armoni Yayıncılık.
- SIEGEL, S. and CASTELLAN, N. J. (1988). *Nonparametric Statistics for The Behavioral Sciences* (2nd edition). New York: McGraw-Hill.
- SOLSO, L. R., MACLIN, M. K. and MACLIN, H. O. (2007). *Bilişsel Psikoloji*. (Çeviren: Ayşe Ayçiçeği-Dinn A.), (7. Baskı). İstanbul: Kitabevi Yayınları.

- SÖNMEZ, V. (?). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- STEVEN, R. and SIKES, C. (1997). *Ultimate NLP Home Study Course*. Island: IDEA Seminars, Inc.
- SÜRMEİ, E. Ç. (2004). *İngilizce Öğretmenlerinin Kişisel ve Mesleki Gelişimini Hedefleyen Hizmet-İçi Eğitim Programlarında NLP Tekniklerinin Uygulanması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞAMAN, S. T. (2006). *NLP Tekniği ile İngilizce Eğitiminin ve Öğretiminin Etkin Yolları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ŞİMŞEK, N. (2002). BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1 (1), 33-47.
- TAT, M. (2007). *Zihin Dili Programlaması (NLP)nin Kişisel Gelişim ve Kişilerarası İletişim Üzerindeki Etkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TAVŞANCIL, E. (2005). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TEPİROĞLU, A. Ç. (2007). *Sinir-Dilsel Programlama (NLP) Destekli Dil Öğretme - Öğrenme Modeli*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOKUR, B. (2006). *Kişisel Gelişim (NLP)-Din İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- TÖREYİN, A. M. (1992). Öğretmenlik Mesleğinde Ses Eğitiminin Gereği, *Akademik Yorum*, Kış/1992, Nr.2.
- TÖREYİN, A. M. (1998). *Türkiye Türkçesi Dil Bilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç, İlke Ve Teknikleri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- TÖREYİN, A. M. (2008). *Ses Eğitimi Temel Kavramlar – İlkeler – Yöntemler*. (1. Baskı). Ankara: Sözkese Matbaası.
- TÜRKMEN, E. F. (2006). *Kütahya Türkülerinin Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Eğitim Materyalleri Olarak Kullanılabilirliğinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- UÇAN, A. (2005 a). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri İçin Keman Ders Kitabı*, Lise 1, Ankara: M.E.B. Devlet Kitapları Saray Matbaacılık.
- UÇAN, A. (2005 b). *Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*, Ankara: Evrensel Müzikevi.
- UZUN, N. B. (2006). *Van AGSL'de Piyano Öğretiminde Öğrencilerin Algılarına Göre Üç Tekniğin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VEZNEDAROĞLU, R. L. ve ÖZGÜR, A. O. (2005). Öğrenme Stilleri: Tanımlamalar, Modeller ve İşlevleri, *İlköğretim-Online*, 4 (2), 1-16.
- WOERNER, J. J. and STONEHOUSE, H. B. (1988). The Use of Neuro-Linguistic Programming Model for Learning Success. *School Science and Mathematics*, 88 (6), 516-24. EJ380971.
<http://web.ebscohost.com/ehost/detail?vid=1&hid=14&sid=a1c9c905-6418-45e1-a763-72b99121db55%40sessionmgr11&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d>

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık, Sözkese Matbaacılık.

YÖK, (2007). 2006-2007 Akademik Yılında Uygulamaya Konulan Müzik Öğretmenliği Lisans Programı. Ankara: YÖK yayınları, Alıntı tarihi: 19.12.2008
http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/muzik_ogretmenligi.doc.

YURDAKUL, K. (2003). *NLP Bireysel Mükemmelliğin Sanatı*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

YURDUGÜL, H. (?). *Bilimsel Araştırmalarda İstatistiksel Yöntemler*. Ders notları.
<http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/arasteknik.pdf>

www.nlpdunyasi.com (08.01.2008)

EKLER

EK 1

**2008-2009 Öğretim Yılı Süresince Bireysel Ses Eğitimi I-II Dersini Alan Lisans 1.
Sınıf Öğrencileri Tarafından Seslendirilen Eserlerin Listesi**

Seslendirilen Eser Adı	Besteleyeni/Düzenleyen Adı Soyadı	Seslendirilme Sıklığı
Come Raggio Di Sol	Antonio CALDARA	1
Spesso Vibra Per Suo Gioco	Alessandro SCARLATTI	1
Don Juan Operası'ndan (Zerlina'nın Aryası)	Wolfgang Amedeus MOZART	1
Evlerinin Önü Mersin	Ulvi Cemal ERKİN	1
İğnem Düştü Yerlere	Uyarlama: Emel Funda TÜRKMEN	1
Piacer D'amor	Jean Paul MARTINI	1
Kırma Fıdanı	Selçuk BİLGİN	1
Kıbrıs Türküsü	Anonim	1
Hisardan İnmem Diyor	Uyarlama: Emel Funda TÜRKMEN	1
Çalın Davulları	Düzenleme: Aytekin ALBUZ	1
Kışa Veda	Selçuk BİLGİN	1
Yürük Yaylası	Ahmet Samim BİLGİN	1
Non Posso Disperar	Sergio de LUCA	1
Santa Lucia	Anonim	1
Osmanım	Düzenleme: Erdal TUĞCULAR	1
Keklik	Düzenleme: Saip EGÜZ	1
Sincap	L.van BEETHOVEN	1
Ninni	Einai MARVIA	1
Güzelleme	Tuna KOÇ	1
De Forelle	Alessandro SCARLATTI	1
Ayn Ondördü	Ulvi Cemal ERKİN	2
Lasciatemi Marire	Cladio MONTEVERDI	2
An die Freundschaft	Wolfgang Amedeus MOZART	2
An die Freude	Wolfgang Amedeus MOZART	2
Çamdan Sakız Akıyor	Ulvi Cemal ERKİN	2
Liederkreis	Robert SCHUMANN	2
Su Testisi	Ahmet Samim BİLGİN	2
Nazlı Osman	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	2
Dağlar	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	2
Sento Nel Core	Alessandro SCARLATTI	2
Selve Amiche	Antonio CALDARA	2
Uzaktan Selam	Carl Maria von WEBER	2
Rinaldo (Laß mich mit Tränen)	George Frideric HÄNDEL	2
Toglietemi La Vita Ancor	Alessandro SCARLATTI	2
Karahisar Kalesi	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	2
Tutam Yar Elinden	Ferit Hilmi ATREK	2
Alagöz	Azeri Türkü	3
Ninni (Wiegenlied)	Bernhard FLIES	3
Mignon's Song	?	3
Mädchenlied	Johannes BRAHMS	3
Ananın Sesi	Anonim Azeri Türküsü	3
Lasciar D'amarti	Francesco GASPARINI	3
Occhietti Amati	Andrea FALCONIERI	3
Yenice Yolları	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	3
Kış	Alman Ezgisi	3
Efe Türküsü	Samim BİLGİN	3
Mutluluk Şarkısı	Franz SCHUBERT	3

Çömüdüm	Uyarlama: Emel Funda TÜRKMEN	4
Nel Cor Piu Non Mi Sento	Giovanni PAISELO	4
Tren Gelir	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	4
Karadır Kaşların	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	4
Yüksek Dağlar	Sefai ACAR	4
Speak Softly (GodFather)	Nino ROTA	4
Ekin Ektim	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	4
Vittoria, Vittoria	Gian Giacomo CARISSIMI	4
Yarım Gitti	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	4
Gülmek ve Ağlamak	Franz SCHUBERT	5
Ave Verum Corpus	Wolfgang Amedeus MOZART	5
Kevenk Yolu	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	5
Türkü	Söz:KARACAOĞLAN/Düzenleme: Nevit KODALLI	5
Figaro'nun Düğünü Opera'sından (Barbarina'nın Aryası)	Wolfgang Amedeus MOZART	5
Caro Mio Ben	Giuseppe detto Giordaniello GIORDANI	5
Çoban	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	5
Kütahya'nın Pınarları	Düzenleme: Erdal TUĞCULAR	5
Per La Gloria D'adorarvi	Giovanni Battista BONONCINI	5
Aman Avcı	Eşlik Düzenleme: Saip Egüz	6
Ferayi	Düzenleme: İlhan BARAN	6
Yakarış (Klage)	Johannes BRAHMS	6
Sevgilim Dinle Beni	Wolfgang Amedeus MOZART	6
Sarı Mendil	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	6
Bebek	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	6
Kahve Koydum Fincana	Düzenleme: Erdal TUĞCULAR	6
Sabahın Seherinde	Düzenleme: Erdal TUĞCULAR	6
Bir Ateş Ver	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	6
Maya Dağdan	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	6
Güzel Mayıs	Wolfgang Amedeus MOZART	7
Efem	Söz ve Müzik: Saip EGÜZ	7
Gial Sole Dal Gange	Alessandro SCARLATTI	7
Dere (Einem Bach, der fließt)	Christoph Willibald GLUCK	8
Se Florindo È Fedele	Alessandro SCARLATTI	8
Nina	Giovanni Battista PERGOLESİ	8
Çarşıya Vardım	Eşlik Düzenleme: Saip EGÜZ	8
Gidin Bulutlar	Ahmet Samim BİLGİN	8
Seni Seviyorum (Ich liebe dich)	Ludwig van BEETHOVEN	9
Ninni (Wiegenlied)	Johannes BRAHMS	10
O Cessate di Piagarmi	Alessandro SCARLATTI	10
Değirmencinin Çiçekleri	Franz SCHUBERT	10
Ninni (Wiegenlied)	Franz SCHUBERT	11
Caro Lacio, Dolce Nodo	Francesco GASPARINI	12
Sebben, Crudele	Antonio CALDARA	13
Vergin Tutt'amor	Francesco DURANTE	13
Son Tutta Duolo	Alessandro SCARLATTI	17
Se tu M'ami	Giovanni Battista PERGOLESİ	21

EK 2

Anket Formu

ÖĞRENCİ ANKET FORMU YÖNERGESİ

Bu anket; “Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında “Nöro Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitiminin Öğrencilerin Performansları Üzerindeki Etkileri” adlı doktora tezine, veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anket aracılığı ile kullanmakta olduğunuz *temsil sistemlerinin* tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Anket formundan edilen veriler sadece bu araştırma için değerlendirilecektir. Anket yapılan öğrencinin adı-soyadı araştırmada kullanılmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Arş.Gör. Tuba KILIÇ

Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

ANKET SORULARI

1. Şarkı söyleyen bir kişiyi düşündüğünüzde, aklınıza ilk gelen aşağıdakilerden hangisi olur?

- Şarkı söyleyen kişinin görünüşü
- Şarkı söyleyen kişinin sesi
- Şarkı söyleyen kişinin şarkı söyleyişinin beni etkilemesi

2. Şarkı dinlerken daha çok hangisine odaklanırsınız?

- Görsel imgelere
- Seslere
- Duygulara

3. Şarkı söylerken daha çok.....

- eserin anlattıklarını gözümde canlandırmaya çalışırım.
- ezgideki seslerin duyuluşuna dikkat ederim.
- eserin bende uyandırdığı duygulara odaklanırım.

4. Bir konserde olduğunuzu düşünün. Aşağıdaki seçeneklerden en çok hangisine dikkat edersiniz?

- Müzisyenlerin görünüşlerine, hareketlerine, sahne düzenlemesine
- Duyduğum seslere
- Konserin bende uyandırdığı duygulara

5. Aşağıdaki cümleyi size en uygun olan seçenikle tamamlayınız.

Bireysel ses eğitimi dersine başlamadan önce, bir önceki derste.....

- yaşananlar tekrar gözümde canlanır.
- öğretmenim ile konuşmalarımızı ve ders süresince duyduğum sesleri hatırlarım.
- hissettiğim duyguları tekrar hissederim.

6. Çalıştığınız bir eseri düşündüğünüzde, anımsadıklarınızı aşağıdaki kutulara öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar numaralandırınız.

- Eserin notalarının yazılı olduğu sayfanın görüntüsü, eserin seslendirilişi sırasında çevremde gördüklerim
- Eserin duyuluşu
- Eserin sizde canlandırdığı hisler (coşku, hüzn gibi)

7. Bireysel ses eğitimi dersinde öğretmeninizin verdiği bir eseri tanımak için öncelikle tercih edeceğiniz yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- Eseri gözden geçirip, üzerinde simgeler işaretlemeler yaparak tanımaya başlarım.
- Eseri, öğretmenimden, ses kaydından dinleyerek tanımaya başlarım.
- Eseri, ait olduğu tür ve dönem özelliklerinin bana hissettirdiği duygusal imgeleri düşünerek tanımaya başlarım.

8. “W. A. Mozart” adını duyduğunuzda, okuduğunuzda veya anımsadığınızda aklınıza ilk gelen aşağıdakilerden hangisi olur?

- Besteciye ait bir eserin notalarla yazılmış görünümü veya bestecinin bir portresi
- Bestecinin bir eserindeki ana temayı söyleyerek duyuruşum
- Bestecinin eserlerinde hissedilen karakteristik duygular

9. Bireysel ses eğitimi derslerinizi duduğuğunuzde anımsadığklarınızı öncelik sırasına göre 1’den 3’e kadar numaralandırınız.

- Ders sırasında aynadaki görüntüm veya oradaki başka görüntüler
- Ders sırasında duyduğum konuşmalar ve sesler
- Dersin bana hissettirdikleri (derse olan sevgim, heyecanım... gibi)

10. Bireysel ses eğitimi dersinde kazandırılacak bir davranışın, ilk önce hangi yolla anlatılması kavramanızı sağlayacaktır?

- Gözümde canlandırabileceğim örneklerle veya doğrudan gösterilerek
- Sese dönüştürülerek
- Uygulattırılarak

11. Çok sevdiğiniz bir eseri yıllar sonra yeniden dinlediğinizde ilk aklınıza gelen hangisidir?

- Eseri daha önce dinlediğim zamanlara ait görüntüler
- Eseri daha önce dinlediğim zamanlarda bende çağrıştırdığı içsel veya dışsal konuşmalar/sesler
- Eserle bütünleştirdiğim ve her dinlediğimde bende yarattığı duygular

12. Bireysel ses eğitimi vize ve final sınavlarından çıktıktan hemen sonra sınavınızın nasıl geçtiğine dair içsel veya dışsal konuşmalarınızı düşündüğünüzde aklınıza ilk gelenler aşağıdaki gruplamalardan hangisine uymaktadır?

- Eseri seslendirdiğim sırada çevremde gözüme çarpan durumlar hakkında konuşurum/düşünürüm.
- Eseri seslendirdiğim sırada duyduğum sesler, orada bana söylenenler hakkında konuşurum/düşünürüm.
- Eseri seslendirmeden önce veya hemen sonrasında hissettiğim duygular (heyecan, sevinç, üzüntü, pişmanlık, öfke... gibi) hakkında konuşurum/düşünürüm.

13. Bir konser verdiğiniz hayal ettiğinizde aklınıza gelenleri öncelik sırasına göre 1'den 3'e kadar numaralandırınız.

- Görüntüler (Seyircilerin sayısı, konserin yapıldığı mekan, kendi görüntünüz... gibi)
- Sesler (Dinleyenlerin alkış sesleri, salondaki konuşmalar, seslendirdiğiniz eserler... gibi)
- Duygular (Hissedeceğiniz coşku, mutluluk, heyecan... gibi)

14. Çalıştığınız bir eserde oluşan, özellikle yinelenen hatalarınızda, öğretmeninizin nasıl bir yöntem uygulamasının sizin için daha yararlı olduğuna veya olacağına inanmaktasınız?

- Bana gösterilenlerin
- Bana işittirilenlerin
- Bana hissettirilenlerin

15. Bireysel ses eğitimi dersi aldığınız süreçte, gelişiminize katkı sağlayan öncelikli algılamanın hangisinden kaynaklandığını düşünmektесiniz?

- Görme
- Dinleme
- Hissetme

EK 3

Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU YÖNERGESİ

Bu görüşme formu; “Nöro Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitiminin Öğrencilerin Performansları Üzerindeki Etkileri” adlı doktora tezine, veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Görüşme aracılığı ile kullanmakta olduğunuz *temsil sistemlerinin* tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Görüşme formundan edilen veriler sadece bu araştırma için değerlendirilecektir. Görüşme yapılan öğrencinin adı-soyadı araştırmada kullanılmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Arş.Gör. Tuba KILIÇ

Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

GÖRÜŞME SORULARI

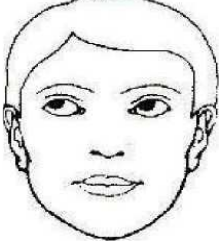
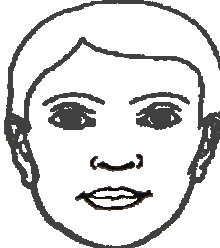
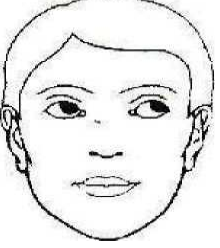
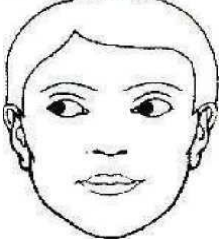
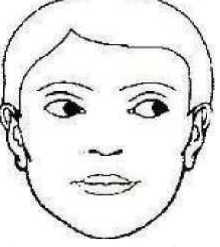
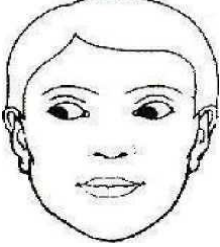
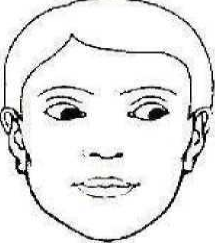
1. Lisedeki eğitiminiz sırasında sizi en çok etkileyen olayı hatırlıyor musunuz? Lütfen o olay ile ilgili aklınızda neler canlandığını aktarabilir misiniz?
2. Lisans 1. sınıftan itibaren aldığımız bireysel ses eğitimi dersi ile ilgili düşüncelerinizi ifade edebilir misiniz?
3. Şarkı söylemek sizin için ne ifade ediyor?
4. Geçtiğimiz dönemde çalıştığınız eserleri hatırlıyor musunuz? Bu eserler arasında sizi en çok etkileyen ve sesinizi doğru kullanmanızda etkisi olduğunu düşündüğünüz eser hangisiydi? Neden?
5. Hangi tür ve dönem özelliklerine sahip eserleri seslendirirken kendinizi daha mutlu hissediyorsunuz?

EK 4

Göz Erişim İpuçlarını Değerlendirme Ölçeği ve Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği (Göz Hareketleri, Beden Duruşları ve Soluk Alış Biçimleri Kapsamında)

Ek 4.1. Göz Erişim İpuçlarını Değerlendirme Ölçeği

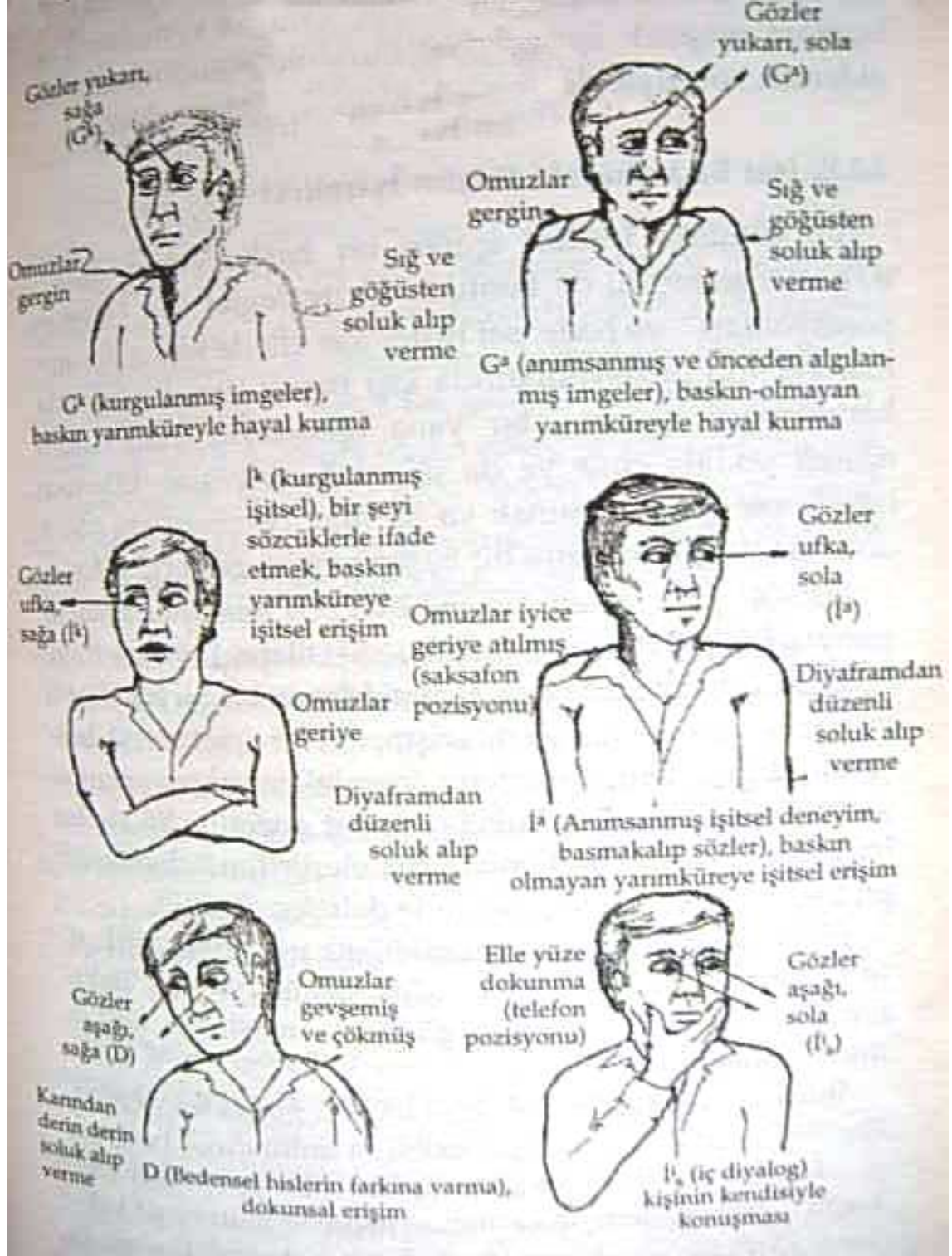
Şekil 4. Göz Erişim İpuçlarını Değerlendirme Ölçeği

GÖRSEL	 <p>Sağ Üst Köşe: Görsel Olarak Tasarlanan İmajlar</p>	 <p>Canlandırma</p>	 <p>Sol Üst Köşe: Görsel Olarak Hatırlanan İmgeler</p>
İŞİTSEL	 <p>Sağ Yan (Kulak Hizası): İşitsel Olarak Yaratılan Sesler</p>		 <p>Sol Yan (Kulak Hizası): İşitsel Olarak Hatırlanan Sesler</p>
KİNESTETİK	 <p>Sağ Alt Köşe: Duygusal ve Bedensel Hisler (Yaşanmış Duyguların Tekrar Hatırlanması)</p>		 <p>Sol Alt Köşe: İçsel Diyalog</p>

(Alder, 2004: 189; Kılınc, 2005: 60-63; Gün, 2002: 66; Alder, ?/2001: 106; Yurdakul, 2003: 119; Eren, 2001: 62).

Ek 4.2. Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği (Göz Hareketleri, Beden Duruşları ve Soluk Alış Biçimleri Kapsamında)

Şekil 5. Erişim İşaretleri Değerlendirme Ölçeği

(Dilts, Grinder, Bandler ve Delozier, 1980/2006: 117).

EK 5

Temsil Sistemlerine İlişkin Göz Hareketlerinin Sayısı ve Yönünün Belirlenmesinde
Kullanılan Göz Erişim Basamakları Gözlem Formu

Ek 5. Temsil Sistemlerine İlişkin Göz Hareketlerinin Sayısı ve Yönünün Belirlenmesinde Kullanılan Göz Erişim Basamakları Gözlem Formu

Göz Erişimi Basamakları						
	Görsel Temsil Sistemi		İşitsel Temsil Sistemi		Kinestetik Temsil Sistemi	
Öğrenci Görüşme Formu Soruları	<i>Görsel Tasarlanan Görüntüler</i> (Yukarı Sağa)	<i>Görsel Hatırlanan Görüntüler</i> (Yukarı Sola)	<i>Tasarlanan Sesler</i> (Yana Sağa)	<i>Hatırlanan Sesler</i> (Yana Sola)	<i>Duygular ve Bedensel Hisler</i> (Aşağı Sağa)	<i>İç Diyalog</i> (Aşağı Sola)
Soru 1						
Soru 2						
Soru 3						
Soru 4						
Soru 5						
1.Toplam						
2.Toplam						

EK 6

Araştırma Kapsamına Alınan Uygulama Eserlerinin Notaları

(Ek 6.1. Vezzosome e Care Pupille e Mi Majör, **Ek 6.2.** Vezzosome e Care Pupille e Re Majör, **Ek 6.3.** Geyik Avı Sol Majör, **Ek 6.4.** Geyik Avı Mi Bemol Majör)

Ek 6.1.

Vezzosette e Care Pupillette

dal "I. Libro di Villanelle"

Andrea Falconieri

Allegretto quasi gavotta ♩ = 104

p *p*

5 *p*
Vez-zo-set - te_e ca-re pu-pil-let - te_ar -

9 *cresc.* *rit.*
den-ti, chi v'ha fat - to_a - va-re de' bei rai lu - cen - ti? chi v'ha fat-to,a - va-re de' bei rai lu -

13 *p* *cresc.*
cen - ti? Vez-zo-set - te_e ca-re pu-pil-let - te_ar - den-ti, chi v'ha fat - to_a -

f *pp* *rit.* *f* *p* *cresc.*

17

va - re de' bei rai lu - cen - ti? chi v'ha fat - to, a - va - re de' bei rai lu - cen - ti?

21

S'to ri - mi - ro, i vo - stri sguar - di scor - go sol

25

ful - mi - ni, e dar - di, scor - go sol ful - mi - ni, e dar - - - di: nè ve -

29

der so piu quel ri - so che ren - dea si va - go, il vi - so. nè ve -

33 *cresc.*

der so piu quel ri - so che ren - dea si va - go il vi - so.

37 *rit.* *p*

Ah! ah! Vez-zo-set - te e ca-re pu-pil-let - te ar -

41 *cresc.* *assai rall.* *affrett.* *rit.*

den-ti, chi v'ha fat - to a - va-re de' bei rai lu - cen-ti? chi v'ha fat-to a - va-re de' bei rai lu - cen-ti?

46 *cresc.* *f* *pp rit.*

Ek 6.2.

Vezzosette e Care Pupillette

dal "I. Libro di Villanelle"

Andrea Falconieri

giriş

Allegretto quasi gavotta ♩ = 104

p *p*

5 *a* *p*

Vez-zo-set-te,e ca-re pu-pil-let-te,ar -

9 *cresc.* *rit.*

den-ti, chi v'ha fat-to,a - va-re de' bei rai lu - cen-ti? chi v'ha fat-to,a - va-re de' bei rai lu -

13 *a* *p* *cresc.*

cen-ti? Vez-zo-set-te,e ca-re pu-pil-let-te,ar - den-ti, chi v'ha fat-to,a -

f *pp* *rit.* *f* *p* *cresc.*

17

p *rit.*

và - re de' bei rai lu - cen - ti? chi v'ha fat - to, a - va - re de' bei rai lu - cen - ti?

köprü

21

p

S'io ri - mi - ro, i vo - stri sguar - di scor - go sol

25

ful - mi - ne dar - di, scor - go sol ful - mi - ne dar - - - di: nè ve -

29

der so piu quel ri - so che ren - dea si va - go, il vi - so. nè ve -

Ek 6.3.

Geyik Avı

(Halk Türküsü)

Op.30 No.1

Ferit Hilmi Ateok

a

Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vı - na a - man a - man
Töv - be - ler töv - be - si ge - yik a - vı - na a - man a - man

5

a'

b

Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vı - na a - man a - man
Töv - be - ler töv - be - si ge - yik a - vı - na a - man a - man

Cek - ti be - ni -
Ben ği - bi - kar -

10

za - lim - ken - di da - ğı - na a - man a - man
deş - ler - kal - di ka - ya - fâr - da a - man a - man
çöl - ler - na de

15

c

Cek - ti be - ni - za - lim - ken - di da - ğı - na a - man a - man
Ben ği - bi - kar - deş - ler - kal - di ka - ya - fâr - da a - man a - man
çöl - ler - na de

Ek 6.4.

Geyik Avı

(Halk Türküsü)
Op.30 No.1

Ferit Hilmi Atrak

a

Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vı - na a - man a - man
Töv - be - ler töv - be - sı ge - yik a - vı - na a - man a - man

5

a' b

Ben de git - tim bir ge - yi - ğin a - vı - na a - man a - man Çek - ti be - ni -
Töv - be - ler töv - be - sı ge - yik a - vı - na a - man a - man Ben gi - bi kar -

10

za - lim - ken - di da - ğı - na a - man a - man da - ğı - na
deş - ler - kal - di ka - ya - lâr - da a - man a - man çöl - ler - de

15

c

Çek - ti be - ni - za - lim - ken - di da - ğı - na a - man a - man da - ğı - na
Ben gi - bi kar -deş - ler - kal - di ka - ya - lâr - da a - man a - man çöl - ler - de

EK 7

**Araştırma Kapsamında Geliştirilen
Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı**

Ek 7. Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı

BİREYSEL SES EĞİTİMİ III DERSİ PERFORMANS ÖLÇME ARACI							
Eser No:	Öğrenci Kodu:	DERECE					Ölçüm Puanı (Katsayı x Derece)
		Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	İyi	Çok İyi	
Hedef Davranışlar	Katsayı	1	2	3	4	5	
1. Doğru ve uygun bir duruş sağlayıp sürdürme	1 x						
2. Uygun yerde ve doğru soluk alma	2 x						
3. Solunum kontrol ve basıncını cümle boyunca denetleme ve sürdürme	3 x						
4. Fonasyona doğru atak ile başlayıp doğru fonasyon ile bitirme	1 x						
5. Sesini doğru ve uygun registre geçişleri ile kullanma	2 x						
6. Sesini doğru rezonans bölgelerinde büyütüp zenginleştirme	2 x						
7. Eseri doğru artikülasyon ile seslendirme	1 x						
8. Eserin karakterine uygun hızla ritimleri doğru seslendirme	1 x						
9. Eseri doğru entonasyon ile seslendirme	2 x						
10. Eserde geçen nüansları doğru uygulama	2 x						
11. Eserin türüne/dönemine uygun seslendirme/yorumlama	1 x						
12. Eserin tamamında hedef davranışların koordinasyonunu sağlama	1 x						
13. Eserin tamamını bütünlük içerisinde seslendirme	1 x						
Toplam Puan							

EK 8

Deneyisel Çalışma Sürecine İlişkin İlgili Makamlara Yazılan Yazılar

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : B.30.2.GÜN.0.12.71.03/ 8278
KONU : Arş.Gör.Tuba KILIÇ.

14 Aralık 2009
...../...../2009

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 09.12 2009 tarih ve 318 sayılı yazınız.

Bölümünüz Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2547 sayılı Kanunun 35. Maddesine göre görev yapmakta olan Arş.Gör.Tuba KILIÇ'ın Bireysel Ses Eğitimi III Dersi'nde NLP Teknikleri Kullanımının Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri konulu doktora tezinin uygulamaları için 14.12.2009-08.01.2010 tarihleri arasında ders saatleri dışında görevli sayılmaları Dekanlığımızca uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Doç.Dr. Ali GÜL
Dekan a.
Dekan Yardımcısı

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

SAYI : B.30.2.GUN.0.12.13.00 / 318
KONU : Arş.Gör.Tuba KILIÇ Hk.

09.12.2009

DEKANLIK MAKAMINA

Ekteki listede isimleri yazılı öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi III Dersi’nde NLP Teknikleri Kullanımının Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri” konulu doktora tezinin uygulamaları için 14.12.2009 -08.01.2009 tarihleri arasında ders saatleri dışında görevli sayılmaları Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Doç. Sadık ÖZÇELİK
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı A.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
(Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı)

SAYI :B.30.2.GÜN.0.12.13.00/317

09.12.2009

KONU : Arş.Gör.Tuba KILIÇ Hk.

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

G. Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Arş.Gör.Tuba KILIÇ'ın dilekçesi ektedir.
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof. Selmin TUFAN

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

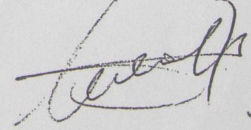
Ek: 1 adet Dilekçe

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Bireysel Ses Eğitimi III Dersi'nde NLP Teknikleri Kullanımının Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri konulu doktora tezimin uygulamaları için lisans 2. sınıf öğrencilerinden ekte isimleri yazılı olan öğrencilerin 14.12.2009-08.01.2009 tarihleri arasında dört hafta süresince uygulama saatlerinde derslerinden izinli sayılmalarını talep eder, bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

08.12.2009

Arş.Gör. Tuba KILIÇ

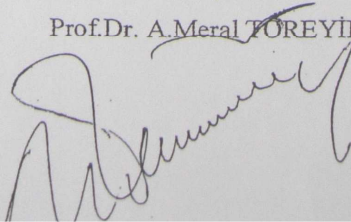

Gazi Eğitim Fakültesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Teknikokullar / Ankara

08.12.2009

Danışman

Prof.Dr. A.Meral FÖREYİN

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

SAYI : B.30.2.GÜN.0.72.01.38/5031-17307
KONU: İzin

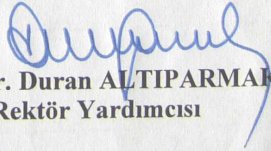
22.10/2009

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : a)18/06/2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.44.72.00/5792 sayılı yazınız.
b)Üniversitemiz Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 13 Ekim 2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.12.72.01/7226 sayılı yazısı.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Doktora programı öğrencisi Tuba KILIÇ'ın, Prof.Dr.A.Meral TÖREYİN'in danışmanlığında yürüttüğü "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Bireysel Ses Eğitimi III Dersinde Uygulanan Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu tez çalışmasının anket uygulamasını yapabilmesine izin verilmesi hakkındaki ilgi yazınız, anket çalışması yapılacak Üniversitemiz Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığına iletilmiş olup; alınan cevabi ilgi (b) yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Duran ALTIPARMAK
Rektör Yardımcısı

Ek :
-İlgi (b) yazı (1 sayfa)

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : B.30.2.GÜN.0.12.72.01/7226
KONU : İzin

13 Ekim 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına

İLGİ : 05.10.2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.72.01.38/4613-16150 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve ekleri incelenmiş olup; Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı , Müzik Öğretmenliği doktora programı öğrencisi Tuba KILIÇ'ın, Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN'in danışmanlığında yürüttüğü "**Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Bireysel Ses Eğitimi III Dersinde Uygulanan Nöro Linguistic Programlama Tekniklerinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri**" konulu tezi için 2009-2010 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2. sınıf öğrencilerinin katılımıyla deneysel anket uygulama isteğiniz Dekanlığımızca uygun görülmektedir

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN
DEKAN

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

SAYI : B.30.2.GÜN.0.72.01.38/4613-16150
KONU: İzin

05...12/2009

GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İLGİ : Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 18/06/2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.44.72.00/5792 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi Tuba KILIÇ'ın, Prof. Dr.A.Meral TÖREYİN'in danışmanlığında yürüttüğü "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Bireysel Ses Eğitimi III Dersinde Uygulanan Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu doktora tezi ile ilgili olarak anket uygulamasını Fakülteniz Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2009-2010 Eğitim Öğretim Yılı Güz döneminin 2.sınıf öğrencilerine yapma isteğine dair; adı geçen Enstitüden alınan ilgi yazı ve ekinin birer örneği ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve bahsi geçen konu hakkındaki görüşünüzün Rektörlüğümüze bildirilmesi hususunda gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Duran ALTIPARMAK
Rektör Yardımcısı

Ek :

- İlgi yazı (1 sayfa)
- İlgi yazı eki (Takım)

..... /2009 Öğ.İş.D.B.Memur Feride SONGUR
29.10.2009 /2009 Öğ.İş.D.B.Şef Levent AKSAKAL
..... /2009 Öğ.İş.D.B.Şb.Müd. Seval KAYA
..... /2009 Öğ.İş.D.B.Şşk.M.Dilaver YAR
..... /2009 Öğ.İş.D.B.Şşk.M.Dilaver YAR

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

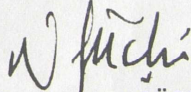
SAYI : B.30.2.GÜN.0.44.72.00/ 5792
KONU : İzin

ANKARA
18.06.2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Tuba KILIÇ, Prof. Dr. A.Meral TÖREYİN'in, danışmanlığında yürüttüğü "*Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Bireysel Ses Eğitimi III Dersinde Uygulanan Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri*" konulu doktora tezi ile ilgili olarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2009-2010 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi 2.sınıf öğrencilerine anket ve görüşme uygulamak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ
Enstitü Müdürü

EKLER
1- Dilekçe
2-Anket
3-Görüşme Formu

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

ANKARA

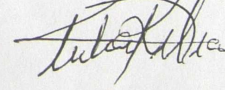
Enstitünüz Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda doktora öğrencisiyim. "Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Bireysel Ses Eğitimi III Dersinde Uygulanan Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" adlı doktora tezimi hazırlamaktayım.

Tezim ile ilgili deneysel uygulama için Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2009-2010 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi 2.sınıf öğrencilerine anket ve görüşme formu uygulanması gerekmektedir. Ayrıca, araştırma kapsamında gerçekleştirilecek olan deneysel uygulama sürecine, ilgili öğrencilerin katılabilmeleri için gerekli iznin verilmesi hususunda, gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Adres: Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Teknikokullar /ANKARA

27.05.2009

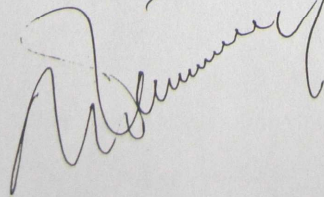
Arş.Gör. Tuba KILIÇ

27.05.2009

Danışman

Prof.Dr. A.Meral TÖREYİN

EK 9

NLP “UYGULAYICI” SERTİFİKASI

NLPAT NLP ACADEMY TURKEY

Sayın Tuba Kılıç

Uluslararası eğitim standartları ve kriterleri gözetilerek, 20.10.2007 ile 18.11.2007 tarihleri arasında NLP AT tarafından düzenlenen olan "NLP Practitioner Sertifika Eğitim Programı" na katılarak başarıyla tamamlamıştır. Sertifikanın sahibi, NLP uygulayıcısından beklenen yetkinlik ve becerileri en üst seviyede göstererek, bu sertifikayı almaya hak kazanmıştır. NLPAT, sertifika sahibine, "NLP Bilim ve Sanatının Uygulayıcısı" ünvanını taşıma hak ve sorumluluğunu vermektedir.

CERTIFIED NLP PRACTITIONER
of the Art and Science of Neuro Linguistic Programming

Taşkın Köksallan
Taşkın Köksallan
Certified NLP Lehr-Trainer-DVNLP
18.11.2007

EK 10

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
NÖROPSİKİYATRİ MERKEZİ
NÖROPSİKİYATRİ BULUŞMALARI III
NÖROFELSEFE SEMPOZYUMU
KATILIM BELGESİ
(28-29 Kasım 2008)**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ NÖROPSİKİYATRİ MERKEZİ
NÖROPSİKİYATRİ BULUŞMALARI III
Nörofelsefe Sempozyumu

Sn. Tuba KILIÇ

**28-29 Kasım 2008 tarihleri arasında düzenlenen 'ALGIDAN
BİLGİYE DIŞ DÜNYA' sempozyumuna katılmıştır**

Hayrunisa Bolay

Prof. Dr. Hayrunisa Bolay

EK 11

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI ve BİREYSEL SES EĞİTİMİ
I-II-III-IV DERS İÇERİKLERİ

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

I. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma I	2	2	3
A	Piyano I	1	0	1
A	Bireysel Çalgı I	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi I	1	0	1
A	Okul Çalgıları I (Gitar-Bağlama-Bloklüt)	0	2	1
GK	Müzik Kültürü	2	0	2
GK	Felsefe	2	0	2
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
GK	Yabancı Dil I	3	0	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
TOPLAM		19	4	21

II. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma II	2	2	3
A	Piyano II	1	0	1
A	Bireysel Çalgı II	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi II	1	0	1
A	Okul Çalgıları II (Gitar-Bağlama-Bloklüt)	0	2	1
A	Koro I	0	2	1
GK	Genel Müzik Tarihi	2	0	2
GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Yabancı Dil II	3	0	3
MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		17	6	20

III. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma III	2	2	3
A	Piyano III	1	0	1
A	Bireysel Çalgı III	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi III	1	0	1
A	Koro II	2	2	3
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik I	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği	2	0	2
A	Okul Çalgıları (Gitar-Bağlama-Bloklüt) III*	0	2	1
GK	Türk Müzik Tarihi	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3
TOPLAM		18	8	22

IV. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma IV	2	2	3
A	Piyano IV	1	0	1
A	Bireysel Çalgı IV	1	0	1
A	Bireysel Ses Eğitimi IV	1	0	1
A	Koro III	2	2	3
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik II	2	0	2
A	Geleneksel Türk Halk Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Elektronik Org Eğitimi*	0	2	1
GK	Bilgisayar II	2	2	3
GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		16	10	21

V. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müzik İşitme Okuma Yazma V	2	0	2
A	Piyano V	1	0	1
A	Bireysel Çalgı V	1	0	1
A	Armoni- Kontrpuan-Eşlik III	2	0	2
A	Koro IV	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği I	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği	2	0	2
A	Eşlik Çalma*	0	2	1
A	Eğitim Müziği Dağarı	2	0	2
GK	Güncel ve Popüler Müzikler*	2	0	2
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		16	8	20

VI. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Müziksel İşitme Okuma Yazma VI	2	0	2
A	Piyano VI	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VI	1	0	1
A	Armoni-Kontrpuan-Eşlik IV	2	0	2
A	Koro V	1	2	2
A	Orkestra/Oda Müziği II	1	2	2
A	Geleneksel Türk Sanat Müziği Uygulaması	0	2	1
A	Çalgı Bakım Onarım Bilgisi*	0	2	1
A	Müzik Biçimleri	2	0	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
TOPLAM		14	10	19

VII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Piyano VII*	1	0	1
A	Bireysel Çalgı VII	1	0	1
A	Koro VI	2	2	3
A	Orkestra/Oda Müziği III	1	2	2
A	Türk Müziği Çökseslendirme*	0	2	1
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
GK	Oyun, Dans ve Müzik*	0	2	1
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3
MB	Okul Deneyimi	1	4	3
TOPLAM		14	16	22

VIII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Koro ve Yönetimi	0	2	1
A	Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi	1	2	2
A	Bireysel Çalgı ve Öğretimi	1	0	1
A	Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Genel Yaklaşımlar*	0	2	1
A	Eğitim Müziği Besteleme	2	2	3
A	Piyano ve Öğretimi	1	0	1
MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
MB	Özel Eğitim*	2	0	2
TOPLAM		11	14	18

GENEL TOPLAM	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
	125	76	163	201

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

BİREYSEL SES EĞİTİMİ I-II-III-IV DERS İÇERİKLERİ

Bireysel Ses Eğitimi I

(1-0-1)

Müzik eğitiminde insan sesinin oluşumu, gelişimi ve bireysel ses eğitiminin önemi. Ses ve ses organlarının yapısı, mekanizması ve fonksiyonları ile sesin oluşumu, bedensel ve zihinsel olarak şarkı söylemeye hazırlanma, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazanma çalışmaları. Doğru solunum alışkanlığı, sesi doğru yerde ve doğru bir entonasyonla üretme, ve rezonans bölgelerinde sesin harmoniklerini (doğuşkanlar) güçlendirme ve doğru artikülasyon becerisi kazandırmaya yönelik alıştırmalar (tek ses, 2'li,3'lü,4'lü,5'li sıralı sesler, arpej vb. seslerle legato, staccato uygulamalar ve konuşma çalışmaları). Piyano eşlikli halk türkülerinden yararlanarak Türk dilinin ünlü ve ünsüzlerini doğru artikülasyonla oluşturma çalışmaları ve bu çalışmaları konuşma kusurları olan öğrencilerin eğitiminde kullanma. Doğru solunuma dayalı doğru fonasyon, doğru rezonans ve doğru artikülasyonun eşgüdüm içerisinde oluşturulabilmesine yönelik bireye özgü ses alıştırmaları. Ses alanlarını (rejistr) fark ederek doğru ve uygun registr geçişlerine yönelik alıştırmalar. Doğru sesin oluşumunda gereken eşgüdümün sağlanabilmesine ve doğru entonasyonla müzikal duyarlılığı geliştirmeye yönelik ses eğitimi gereçlerini kullanma (ses alıştırmaları, ses etütleri ve düzeyine uygun piyano eşlikli eserler).

Bireysel Ses Eğitimi II

(1-0-1)

Doğru ses oluşumuna ilişkin koordinasyon çalışmalarını, konuşurken ve şarkı söylerken alışkanlık haline getirmeye yönelik uygulamalı çalışmalar. Öğrencilerin doğru ses üretmeye yönelik olarak bireysel ses özelliklerine uygun ses alıştırmaları (5'li, arpej, 6'lı, oktav ve atlama seslerle legato ve staccato alıştırmaları). Çalışılan etüt ve eserleri seslendirmeden önce teknik ve müzikal analizi yapmaya ilişkin bilgi ve davranışlar. Bireysel ses özelliklerine uygun olarak, rejistr geçişlerinin doğal ve kolay yapılmasına ilişkin teknik çalışmaları, ses etütleri ve eserlerde uygulayarak rezonans geliştirme çalışmaları. Ses alıştırmaları ve ses etütleri ile kazanılan doğru ses kullanmaya ilişkin davranışları, düzeye uygun eserlerde uygulama ve pekiştirme. Ses özelliği, teknik ve sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak repertuar belirleme, buna uygun müzikalite ve yorum (f, mf ve p gibi nüanslarla, moderato, andante gibi hareket terimleriyle) çalışmaları.

Bireysel Ses Eğitimi III

(1-0-1)

Birinci yılda öğrenilen doğru ses üretme, kullanma ve korumaya yönelik davranışları, ulusal ve evrensel ses eğitimi dağarına ilişkin eserlerde uygulayarak repertuar geliştirme. Sesi güçlendirmeye ve ses sınırlarını genişletmeye yönelik ses alıştırmaları ve ses etütleri çalışmaları (oktav, 9'lu, 12'li, sıralı ve atlamalı seslerle legato ve staccato çalışmaları). Müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda, öğrencilerinin seslerini, buldukları yaş ve eğitim düzeyini dikkate alarak kullandırma becerisi kazandırmaya ilişkin bilgi ve uygulamalar. Erken çocukluk, çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemi ile ses değişim dönemindeki (mutasyon) ses özellikleri. Bu dönemlere uygun ses eğitimi çalışmaları, öğrencilerin teknik ve müzikal problemlerinin giderilmesine yönelik çalışmalar.

Bireysel Ses Eğitimi IV

(1-0-1)

Bireysel ses eğitimi yoluyla kazanılan temel davranışları, teknik düzey ile öğrencinin ses özelliklerini dikkate alarak seçilen repertuar üzerinde uygulama. Çalışılan etüt ve eserleri seslendirmeden önce teknik ve müzikal analizine ilişkin bilgiler, gerekli davranışları uygulama alışkanlığı kazandırma çalışmaları. Bireysel çalgısını şan olarak devam ettirmek isteyen, ses ve teknik açıdan uygun öğrencilerin bu alana yönlendirilmesine ilişkin özel teknik ve repertuar çalışmaları. Müzik öğretmenliği mesleğinin gereği olarak, genel müzik eğitiminde öğrencilerin eğitim ve yaş düzeylerine uygun ses eğitimi çalışmaları ile repertuar belirleme ve buna uygun öğretim yöntemlerini kullanma (okul şarkıları, İstiklal marşı, marşlar, ve halk türküleri).

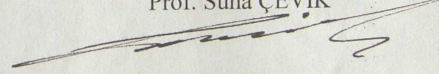
EK 12

**Performans Ölçme Aracı Hazırlanmasında ve Performans Değerlendirmelerinin
Yapılmasında Görüşleri Alınan Öğretim Üyeleri**

Tuba KILIÇ'ın "Nöro Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu doktora tezine ilişkin olarak üç oturumda; 19.01.2010 tarihinde saat 13:00'da, 20.01.2010 tarihinde saat 10:00'da ve 21.01.2010 tarihinde saat 14:30'da başlamak üzere görüşme planlanmıştır. Belirlenen günler ve saatlerde, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 30 öğrenciye ait performans video kayıtlarının tümü tarafımdan izlenmiş ve "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı" kullanılarak değerlendirilmiştir.

21.01.2010

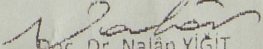
Prof. Suna ÇEVİK

Doktora Tez Çalışmasına Yönelik Değerlendirme

Tuba KILIÇ'ın "Nöro Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu doktora tezine ilişkin olarak adı geçen araştırmacı ile 18.01.2010 tarihinde saat 13:00'da görüşme planlanmıştır. Belirlenen gün ve saatte, Selçuk Üniversitesi Ahmet KELEŞOĞLU Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 30 öğrenciye ait performans video kayıtlarının tümü tarafımdan izlenmiş ve "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı" kullanılarak değerlendirilmiştir.

18.01.2010

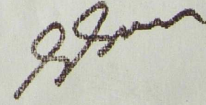

Doç. Dr. Nalan YIGIT

DOKTORA TEZ ÇALIŞMASINA YÖNELİK DİĞERLENDİRME

Tabu KILIÇ'ın "Nöro-Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu doktora tezine ilişkin olarak 18.01.2010 tarihinde saat 17:00'da, başlamak üzere görüşme planlanmıştır. Belirlenen gün ve saatte, Selçuk Üniversitesi Ahmet KELEŞOĞLU Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda, 20 öğrenciye ait performans video kayıtlarının tümü tarafından izlenmiş ve "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı" kullanılarak değerlendirilmiştir.

18.01.2010

Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ

Tuba KILIÇ'ın "Nöro Linguistik Programlama Destekli Bireysel Ses Eğitimi III Dersinin Öğrenci Performansları Üzerindeki Etkileri" konulu doktora tezine ilişkin olarak adı geçen araştırmacı ile 28.01.2010 tarihinde saat 10:00'da görüşme planlanmıştır. Belirlenen gün ve saatte, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda, 30 öğrenciye ait performans video kayıtlarının tümü tarafımdan izlenmiş ve "Bireysel Ses Eğitimi III Dersi Performans Ölçme Aracı" kullanılarak değerlendirilmiştir.

28.01.2010

Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDELI

